

20. desember 2009

Kr. 25,-

74. årgang

ORGAN FOR MENTAL, SOSIAL OG ØKONOMISK NYORIENTERING

Nr. 6

VÅRT MÅL: Et fritt levende selvvirksomt samfunn
VÅR METODE: Selvkontroll og hensynsløs, men objektiv kritikk
VÅRT MIDDEL: Ny livsorientering bygget på Kristusimpulsen

MOTTO: Riv ned alle gjerder som skiller menneskene og hindrer dem fra å oppleve og erkjenne våre dype fellesinteresser innenfor vårt felles samfunn. Frem med helhetsfølelsen og totalitetsbevisstheten. Ned med partipolitikken og klassekampen. Frem med det frie levende selvvirksomme samfunn.

Mot et sammenbrudd for vekstøkonomien

Av Erik Damman

Tiden er mer enn moden for en stor, verdensvid debatt om hvordan vi skal erstatte dagens konkurranse-økonomi med en økonomi som utfolder seg innenfor de biologiske og sosiale begrensningene på kloden.

Det er åpenbart at hovedhensikten med bekjempelsen av finanskrisen er å få den økonomiske veksten i gang igjen. Vi burde heller benytte denne anledningen til å utvikle en økonomi uten vekst, en økonomi for fordeling av det naturen kan tilby oss på varig basis.

Problemet er at dette kan ingen regjering sette i gang med alene uten å råke ut i nasjonaløkonomiske problemer til skade for sin egen befolkning. Spillereglene i verdensøkonomien tvinger alle til å delta i en iniernasjonale vekstkonkurranse hvor den som prøver å bremse vil skape konkurser, kapitalflukt og arbeidsløshet.

Derfor er det spillereglene for hele verdensøkonomien som må endres.

Dette er en gigantisk oppgave. Den må involvere verdens toppkapasiteter innen både politikk, klima, miljø, økonomi og samfunnsplanlegging, og den vil ta tid. Men nettopp derfor er det så viktig at debatten og planleggingen starter i tide. Vi har ingen tid å miste.

Hvis vi ikke har løst denne omleggingen innen trettifem år etter at veksten er kommet i gang igjen, vil Kina og India som en blokk med nær tre milliarder inn-

byggere ha nådd opp til den kjøpekraften pr. person som vi i OECD-landene har nå, mens vi i OECD-landene vil ha doblet vår kjøpekraft enda en gang. Totalt vil verden da ha tre til fire ganger sin kjøpekraft. Alle vet at dette er umulig. Det vil ha sprengt klodens bæreevne lenge før disse få tiårene har gått, uansett hva vi måtte ha utviklet av miljøteknologi. Likevel er den politiske og offentlige debatten om en overlevelsøkonomi uten veksttvang ennå ikke begynt, bortsett fra i mindre miljøgrupper utenfor maktens sfærer.

Er det realistisk å få hele verden med på en slik omlegging? Er det for eksempel å vente at Kina og India vil godta å stanse veksten i kjøpekraft og forbruk mens vi fortsatt ligger milevis foran dem?

Svaret er selvfølgelig nei. Så lenge vi ligger så langt over i levestandard og stadig krever mer, vil vi fortsatt danne mål og mønster for utviklingen i resten av verden. En klar forutsetning for at den nødvendige omleggingen skal bli realisert, er at den innbefatter en global utjevning, altså at vi blir enige om en prosess hvor vi fra hver vår kant nærmer oss et felles nivå for en kjøpekraft innenfor klodens tålegrenser.

Om vi skal makte å få med den norske befolkningen og befolkningen i andre rike land på å ofre goder de har blitt vant til er vi avhengig av to ting: For det første at media og markedsføring legger mer vekt på å vise *gledene* ved et mer harmonisk liv med mindre stress og konkurranse; mer samarbeid, fellesskap og tid for hverandre, frigjort fra presset for å anskaffe stadig flere og stadig mer unyttige ting. Altså nettopp det Framtiden i våre hender har arbeidet for siden starten.

Men en aksept for omleggingen forutsetter også at folk innser *alvoret i situasjonen*, slik at de godtar de begrensningene og den fordelingen av nasjonalinntekten som samfunnet vil måtte kreve av oss.

Når noen påstår at det ikke lar seg gjøre, pleier jeg å vise til hva som faktisk skjedde i Storbritannia under trusselen av tysk invasjon ved starten av første verdenskrig: I løpet av under ett år var hele landet omlagt fra freds- til krigsproduksjon! Vi må bare håpe at vi ikke trenger en verdenskatastrofe for å innse at vi nå står overfor en enda mer omfattende trussel enn briterne den gang og at den omleggingen vi nå trenger stikker enda dypere.

Mange spør hva en ny verdensorden må innebære. Jeg ville være stormanns-

gal hvis jeg innbilte meg at jeg kunne svare på det spørsmålet. Det er nettopp det jeg mener vi må få en debatt om. Men det er et par prinsipper ved den nåværende verdensorden som jeg tviler på om vi vil kunne beholde:

For det første tror jeg at økonomistyringen må bli mer demokratisk. Det vil si at vi, gjennom våre politikere, må få mer kontroll med hva kapitalen investeres i og brukes til. Jeg tror ikke det finnes noe alternativ til markedsøkonomien som sådan, men markedet må nok underlegges visse økologiske og sosiale rammer. I framtiden kan ikke kapitalen bare gå etter maksimal profitt uansett om profitten skapes ved produksjon av meningsløse forbruksartikler eller en energikrevende eller sterkt forurensende virksomhet. Men for å oppnå en mer demokratisk styrt økonomisk utvikling forutsettes igjen en annen forandring:

Hvis samfunnet i dag prøver å begrense kapitaleiernes investeringsfrihet eller pålegger dem skatter eller miljø- og samfunnsansvar gjennom avgifter som begrenser deres avkastning, kan de umiddelbart flytte sin virksomhet til land hvor den slags begrensninger ikke finnes. I dag er imidlertid «fri flyt av kapital» et av verdensøkonomiens grunnprinsipper. Det tror jeg vi må endre i framtiden.

Hvordan har verden så lenge kunnet overse de økologiske grensene for vekst? Jeg tror det har mye å gjøre med tanketrender blant økonomer, politikere og i andre meningsdannende kretser. Hvorfor trodde ledende vitenskapsfolk lenge at jorda var sentrum i solsystemet og hvorfor var det så lenge «forbudt» å tro noe annet på tross av alle bevis?

Jeg tror en tanketrend i vår tid er at vi

■ forts. side 13

God jul! Godt nytt år!

Samfunnsliv

Sosialpsykologisk avis
grunnlagt 1931

Organ for folkebevegelsen
for ny livsorientering
(Tidligere Samfundspartiet)

Bertram Dybwad Brochmann
grunnlegger

Dag Ove Johansen
8200 Fauske
Mobil: 938 50 411 – dagoj@online.no
ansvarlig redaktør

Astrid Strømme
Indre Sædal 16, 5098 Bergen
Tlf. 555 90 982
Redaktør

Anders Ryste
disponent og hjelperedaktør
6150 Ørsta

Støttespillere
Svein Otto Hauffen
Armand E. Nyhus
Even Lorch-Falch

Ved innbetalinger benyttes
NB! Postgironr.: 0532.08.40645

ISSN 1890-8667

Internett: www.samfunnsliv.no

Hustavle for Mental Helse

1.
En følelse blir til når det skjer noe rundt deg som berører noe inni deg.
2.
Dine følelser er alltid i overensstemmelse med dine egne verdier.
3.
Begivenheter er ofte på kollisjonskurs med dine verdier.
4.
Begivenheter er utvendige hendelser og du bestemmer selv om du vil bære dem inn.
5.
Tillat deg selv å føle alle dine følelser og slutt å dele dem inn i akseptable og uakseptable avdelinger.
6.
De følelsene du har gjør deg ikke til et godt eller dårlig menneske.
7.
Når ting skjer så la ikke din første reaksjon være å verdibelegge det som skjer.
8.
Når noe skjer så si til deg selv: «Alle forutsetninger var til stede for at dette kunne skje».
9.
Når du bebreider tar du bort smerten en stakket stund, men bebreidelser gjør aldri det skjedde uskjedd.
10.
Favn begivenheten. Aksepter det skjedde som skjedd. Bli stående i situasjonen.
11.
Dine følelser er fulle av informasjon. De gir litt informasjon om det som foregår rundt deg, men alltid mest informasjon om det som foregår inne i deg.
12.
Følelser er til for å bli sett, satt navn på, akseptert, opplevet og tappet for informasjon.

LEDER -

Varsellampene har
begynt å blinke

Går vi mot en oppklaring?

Bjørn Grinde har skrevet en bok med tittelen *Gud - en vitenskapelig oppdatering*. Hva går deg ut på? Boken handler om religion og Gud. Gud har havnet i skuddlinjen, sier forfatteren, og viser til at religion er et sentrat element i mange av dagens konflikter. Bibelen er basert på kunnskaper, sier han, som fantes den gangen. Men siden den gangen er våre kunnskaper og innsikt økt enormt. Religionen har hatt vanskelig for å tilpasse seg denne utviklingen. Kløften mellom tro og vitenskap har blitt nesten uframkommelig.

Grinde vil bygge bro mellom troen og vitenskapen. Vi trenger en plattform som for det første forener de uloke trosretninger. For det andre må vi forsone det å tro på Gud med vitenskapen. For det tredje må vi styrke de positive sidene ved vår iboende åndelighet.

Menneskeheten er på vei inn i et mørkt landskap. Rundt oss aner vi truende konturer i form av økologisk ødeleggelse, krig, sult og sosialt sammenbrudd. For å finne en farbar vei trenger vi all den hjelp vi kan få. Gud kan lede oss. Religion byr på noe som supplerer vitenskapen. Det guddommelige når fram til følelser som vitenskapen ikke klarer å røre. Folk følger Gud. Grinde definerer Gud som en kraft, og mener at evolusjonen har ført til oppdagelse av den.

I følge den kristne Bibelen skapte Gud verden i løpet av en uke for noen tusen år siden. Ikke-troende har lett for å smile av framstillingen. Det var jo ikke slik! Jordkloden er et ørlite fnugg i et enormt univers som oppstod for mange millioner år siden, og menneskene har utviklet seg fra apene som et resultat av evolusjonen.

Hvor står vi? Vi er gode på teknologi, og antagelig er dagens teknologi trolig tilstrekkelig til å løse miljøproblemene og samtidig skape nok av både mat og materielle goder. I alle fall hvis vi klarer å begrense befolkningen. Derfor ligger ikke den største utfordringen i å finne nye tekniske løsninger. Den ligger i å håndtere menneskets iboende natur - stimulere de oppbyggende sidene og dempe de nedbrytende. Utfordringen er å få folk til å bidra for fellesskapet, lokke fram medfølelsen og dempe aggressiviteten; gi dem noe å tro på og noe å jobbe for. Dette er den vanskeligste oppgaven med tanke på å gi alle mennesker en mulighet til å ha det godt. Vitenskapen kan peke ut stien for oss. Gud kan holde oss i hånden.

as

Med overbevisende klarhet orienterte red. Dag Ove Johansen (i forige lederartikkel) om krisetid og avisdød generelt og om Samfunnslivs økonomiske utføre spesielt. Han avdekket medårsaker som prisstigning på porto og trykking m.m så vel som hovedårsaken: Manglende innbetaling av manges bladkontingent. Veien ut av uføret er kort: Den fører ganske enkelt rett til banken eller posthuset. Samfunnslivs redaktørers sammen med medarbeidernes Adventsappell til hver enkelt av abonnentenes efternølere, lyder kort og godt: Vær solidarisk med sistnevnte så vel som de velbetalende abonnenter "BENYTT innbetalingskortet ! N Å."

S O H

SAMFUNNSLIV OG ABONNENTSPRISENE FOR 2010
For om mulig å hente inn noe av det utestående fra gamle abonnenter, settes årsabonnentet ned fra kr. 500,- til kr. 400,-.
Samtidig kan det opplyses at nye abonnenter får første året for kr. 250,-. Alle nye abonnenter får BDBrochmanns bok "Kunsten å lese Bibelen" gratis.

DOJ

AS

Redaktører
2009

FEBRUAR:
APRIL:

DOJ
AS

JUNI:
AUGUST:
OKTOBER:
DESEMBER:

DOJ
AS
DOJ
AS

Foredrag holdt på sommerstevne 1981:

«Den akademiske og overleverte oppfatning av mennesket, av Gud og av begreper som penger, statsbudsjetter og samfunn eller Ny livsorientering»

Av Anders Ryste

Det jeg vil snakke om skriver seg vesentlig fra en kveld oppe på Kvitheim. Det var i 1952. BDB var så vidt kommet seg av et sykeleie. Noen venner var samlet for å se om ham. Det var Bonde og fru Agda. Det var Baby Johannessen og Kristoffer Vibe med frue. Jeg kom styrrende inn. Hadde vært to år i Finnmark. Kristoffer Vibe, BDBs svoger, var en fremtredende pasifist. Han hadde vært formann for The World Resister International, og så vidt jeg vet, jevnlig skribent i bladet Pasifisten.

Bonde åpnet samtalen med å si til Vibe: «Dere pasifister begynner nå å bli noe mer rasjonelt tenkende enn før. Jeg tror dere mer og mer begynner å søke årsakene til krig mellom menneskene. Dere er ikke lenger tilfreds med den absolutte pasifisme.» Vibe svarte ikke noe på dette, men BDB sa seg uenig med Bonde. Dermed var diskusjonen i gang. Diskusjon, - la oss heller kalle det en enetale av Brochmann så inspirerende og interessant som bare han kunne make det.

På skrivepulten hadde han liggende tre bibler, en på tysk, en på svensk og en på norsk. Om nødvendig slo han opp og leste hva der sto i alle tre. «Det som dere pasifister ikke vil høre på», sa han henvendt til Vibe, «er dette». Han tok så frem Bibelen på norsk og leste fra Moseboken om hendelsene da Moses kom ned fra Sinai med de 10 bud. Moses møtte et folk som danset og sang omkring en gullkalv.

Baby Johannesen grep imidlertid inn og anklaget ham for å generalisere. «Ja», sier hun, «og hvorledes kan vi fatte tillit til Bibelen. Ett sted står det jo at Gud Herren påbød David å telle Israel, ett annet sted står det faktisk at det var Satan og ikke Gud som påbød registreringen». Noen og hver av dere som hører på dette foredraget har sikkert også tenkt likedan som Baby, men BDB kunne forklare at det er en villfarelse å oppfatte Gud og Satan som personer. Det er impulser vi står overfor, kunne BDB fortelle. Og når det enda i dag er slik at menneskene går i surr m.h.t. impulsene, om det er av Gud eller Satan, var det da så underlig at de gamle jødene ikke alltid så klart?

Etter dette ble alle stille og måtte lytte til en enetale like ut i de små timer. Nok er jo bibelforklaringene velkjente for mange av oss i dag. Jeg vil likevel ta frem igjen fra disse forklaringene, fordi de er helt nye innenfor teologien. Det er typisk for Brochmann, det er så, men de forklarer en sammenheng mellom krig og fred som alene BDB har kunnet avdekke. Og det maktet han, takket være Bibelen.

Gjennom et langt liv kom BDB i kontakt med mange prester, bisper og teologiske professorer, men ikke har jeg funnet noen som helt ut kunne følge ham i hans bibelutlegning. BDBs far var jo også prest og prost. Han undret seg storlig over hvor sønnen hadde hentet sin lærdom fra. Bauge, presten i Sandviken ved Bergen, som skulle kjenne BDB best, sa at han hadde så mye å innvende mot Brochmanns teologi, at det ville føre for langt gjennom et foredrag å komme inn på alt. Professor Karl Vold gav imidlertid BDB medhold i at Dekalogen ikke var eller er noen privatlære, men en lære for samfunnet.

Dansen om gullkalven hadde sin enkle forklaring. Menneskene, den gang som i dag, risikerer å henfalle til dyrkelse av pengene istedenfor å dyrke jorden, dvs. realverdiene. Resultatet av slik utskielse medfører oppløsning og krig. Moses påbød derfor, ikke å ha fremmede guder eller som det står, ikke gjøre seg noe utskåret bilde av det som er i himmelen, av det som er på jorden eller av det som er under jorden og begynne å tilbe og dyrke billedene. Så lenge slik dyrkelse begrenser seg til en rikmannslast, er det ikke så farlig som når lasten opphøyes som et samfunnssystem godt beskyttet av samfunnets voktere, men dette var altså skjedd blant israelittene.

Moses hadde satt sin bror Aron til å veilede folket, mens han var borte. Aron unnskyldte seg. Du vet, sa han, at folket ligger i det onde. Folket er, med andre ord, født syndige og prisgitt djevelen like fra fødselen. Arons uttalelse om folket, likner slående på moderne teologers karakteristikk av folket. Den personlige kyndige og ansvarlige folkelederen Moses sa: Nei, folket ligger ikke i det onde. Det er du Aron som har gitt etter og ført folket vill. Så kom han med de strengeste åtgjerder for å få slutt på galskapen. Gullkalven skulle knuses til støv. Støvet skulle strøs på vannet og hele israelsfolket fikk påbud om å drikke.

De enkelte hendelser og påbud i dette er imidlertid ikke så viktig å holde rede på som påpekningen av hva mennesket, fordi det er et åndsvesen, risikerer. En kjent redaktør for et av våre kristelige dagblader kunne ikke skjønne at bl.a. dyrkelsen av pengene - det vi kaller mammontilbedelsen kunne få så dystre følger som krig. Han tenkte vel da nærmest på risikoen for den enkelte pengedyrker og ikke på risikoen når pengedyrkelsen inntar et folks Storting og Regjering.

Kunne ikke pengeutskielisen stanses fikk den umiddelbart til følge at folket ble splittet i partier - partier som bekriget hverandre -. Videre ville konsekvensene måtte bli at der i folkemengden ville ytre seg et rop på Den sterke konge for å age

folket. Leser en Mosebøkene, Samuelsbøkene og delvis Kongebøkene for å finne sammenhengen, så hører vi hvilke betenkeligheter Samuel hadde for å fravike teokratiet - det åndsstyrte israelsamfunnet - for å gå over til et kongestyrte samfunn. Saul som kom frem til kongeverdigheten var lyshåret, høy av vekst og representerte maktmennesket. Med ham forsvant teokratiet fra Israel og krigertiden kom istedet.

BDB brukte å si: Jeg har intet av meg selv, alt sammen har jeg hentet fra vår kristne bibel. Ennu har ingen teolog vært våken nok til å ta hans nye teologi på alvor, men derfor går det ikke an å stemple han som en blasfemiker, kjetter eller gal mann. BDB har funnet feste i Bibelen for alle de utskielser og galskaper som verdens ledere og autoiteter har begått mot sine folk, samtidig som han også har funnet feste for oppklaringen og veien bort fra utskielene.

Fiktivøkonomien feirer triumfer den dag i dag. Et uendelig antall av Aroner har gjennom tidenes løp unnskyldt utskielene med at menneskene er onde. Det kan ikke være annerledes, slik prestene prekte, men oppigjennom den villedede talen fra prekestolene og læreanstaltene vokste iblant profeter som kan avsløre hulheten. BDB var en slik. En annen var profeten Esaias. Han sa det slik: Matt. 9. 16-20.

Dette folks førere er forførrere: De av folket som lar seg føre er fortapt. Derfor gleder Herren seg ikke over dets unge menn, og over dets farløse og enker forbarmer han seg ikke, for de er alle sammen Gudløse og gjør det onde. Hver munn taler dårskap. Men med alt dette vender hans vrede ikke tilbake, og ennå er hans hånd utstrakt. For ugudeligheten brenner som ild, den fortærer torn og tistel. Den tender den tettete skog, så den hvirvler høit opp i røk. Ved Herrens, herskarens Guds vrede er landet satt i brann, og folket blir til føde for ilden, ingen sparer sin bror. De biter til høire og hungrer allikevel, De eter til venstre og blir ikke mette, enhver eter kjøttet av sin egen arm.

Det er dramatik i Esaias skildring. Det var også dramatik i landenes overflods- og arbeidsledighetssituasjon, det som førte menneskene opp i de to siste verdenskriger. Esaias sier det samme som Moses, men det helt motsatte av Aron. Menneskene var ikke onde, men de ble onde fordi de var blitt ugudelige, altså villfarne. De hadde forkastet teokratiet og Dekalogens samfunnslære. Den bydende lovmessighet, også kalt Gud, hadde null betydning for dem i samfunnsspørsmål.

Gud og Satan som impuls
Baby Johannesen beskyldte BDB for å

generalisere, altså forenkle kjensgjerningene. Om hun gjør det samme i dag, vet jeg ikke, men sett at hun gjør det, hva svar kan vi gi henne? Hun skal visstnok etter denne tiden på Kvitheim ha blitt troende katolikk? Hun har selvsagt rett, dersom det er rett å se på Gud og Satan som personer i bibelhistorien, personer stadig i strid med hverandre om makten over menneskene. Derimot har hun rivende galt, dersom det er sant at Gud og Satan bare kan gi seg tilkjenne som impulser og idéer hos homo sapiens. Det siste er også i overensstemmelse med Kristi historieforklaring. Ja, hvorfor skulle han ellers behøve 44 forskjellige likninger for å forklare menneskene at Guds rike er inne i dere?

Det synes klart at ovenstående fører fram til en helt annen teologi enn hva prestene og kirken, både den protestantiske og katolske ennå kan erkjenne. Deres hierarkiske, pyramidelignende kirkeorden bare bekrefter at de har et annet grunnsyn på menneskesamfunnet enn Moses og Jesus fra Nasaret hadde. Treets og frøets teologi er noe ganske annet enn den medfødte ondskapens, forsakelsens og nådens teologi innenfor et system av karnevalskledte prelater under et selvbestaltet organisert autoritetsvelde.

Pasifisme

Til militæmekteren Vibe sa BDB; «Du vil arbeide for fred mellom menneskene ved å få soldatene til å si nei til mobiliseringsordren. Når utskielene i samfun-

Tenk med hjertet

Klimakrise og finanskriser setter i gang en ny bevissthetsutvikling. Vi vil lytte mer med og til hjertet, og det vil medføre en bærekraftig utvikling over en mye bredere linje. Dette mener ledelsesforskeren, professor Steen Hildebrandt.

Av Henrik Platz

På 70-tallet ble miljøbevegelsen vel etablert. Arbeidsmiljø og livskvalitet ble satt på dagsordenen og bøker som «Grænser for vekst» og «Oprør fra Midten» satte i gang en seriøs debatt. Det ble arbeidet med helhetssyn, global bevissthet og spirituell utvikling. Men det var som om denne bevissthetsutviklingen ble trengt lengre i bakgrunnen under 80- og 90-tallets beruselse over mulighetene informasjonsteknologi og internett ga oss.

«IT-boblen har tilslørt blikket vårt i 10-15 år og gitt oss troen på en rask, global forandring av produksjonsbetingelser, og at vi kunne fortsette den materielle veksten. Men da IT-boblen brast, våknet vi på en måte opp igjen. Rundt år 2000 spirer igjen bevisstheten om miljøet, det sosiale, det globale og om industrisamfunnets skyggesider,» sier Steen Hildebrandt, professor i ledelse ved Handelshøyskolen, Aarhus Universitet.

Krisen gir oss muligheter

Smerte og krise kan åpenbart være nødvendig for at vi skal ville endre oss. Men i krisen og i alt det negative ligger det også et enormt potensial, om vi evner å benytte oss av dette. Det kan bli redningen mot en mye mer avbalansert måte å forvalte kloden vår på. Det er det positive

aspektet ved det kursskiftet og det paradigmeskiftet som pågår nå. Både FN, regjeringer og verdens største virksomheter vet at tidligere kurs var fullstendig gal. Nå tas det nye initiativ som kan føre til globale forandringer og bidra til å skape en ny global bevissthet.

«Vi har våknet opp med voldsomme tømmermenn. Det er helt nødvendig at vi begynner å handle på andre måter nå. Men det er ikke nødvendigvis en beklagelig, alternativ fremtid uten vekst vi har å se frem til. Det kan like mye bli et mye bedre alternativ med renere miljø, bedre matvarer, mindre stress, nye former for sunnhetstenkning, nye måter å arbeide og å lede på - en endring i livsmentalitet samtidig som vi får dekket de materielle behovene våre», mener Steen Hildebrandt.

Maksimering av livet på lang sikt

Nyere forskning innen bærekraftighet viser at bedrifter som systematisk arbeider etter en bærekraftig tankemåte og strategi, klarer seg like bra og kanskje til og med bedre på lengre sikt enn de tradisjonelle, kortsiktige profitorienterte virksomhetene.

Derfor vil industrisamfunnets dogme om «profittmaksimering» i fremtiden bli avløst av «livsmaksimering». Første prioritet hos bedrifter og i samfunn blir å sikre de fundamentale betingelsene for synergi, utvikling og læring, som med respekt skaper liv på kloden. Selvfølge-

lig vil det samtidig være gevinst- og effektivitetshensyn, men disse hensynene vil være underlagt et høyere krav om respekt for alt liv på kloden.

«Jeg ser i dag en eksponentiell og global voksende bevissthetsutvikling. Vi er i ferd med å endre bevissthetsnivåene våre. Vi kan observere at den vi har forholdt oss går i feil retning. Vi ser fenomener som skjer rundt oss daglig og på internett. Dette skaper en global bevissthet og en følelse av at alt henger sammen med alt. Vi går intuitivt inn og skaper nye begreper for hvordan verden henger sammen og hvordan den kan henge sammen. Vi mennesker har nemlig en evne til å forandre oss fantastisk raskt, når det først gjør tilstrekkelig vondt. Og vi har også en utrolig evne til både å lære fra erfaringene og å lære av det vi vet om fremtiden», forteller Steen Hildebrandt.

Sosial innovasjon gjennom hjertet

Det er ikke bare i teknisk forstand at vi skal forandre verden. Når det kommer til stykket har ikke utviklingen av de sosiale evnene våre fulgt med de siste 100 års tekniske utvikling. Vi har snakket om mangfoldledelse og om coaching, men våre evner til å kommunisere og å skape nye og bærekraftige sosiale strukturer som ikke sliter i stykker oss selv og verden, er ikke utviklet i vesentlig grad.

I industrisamfunnet har vi utviklet oss til små kjøpmenn som utformer snevre og kortsiktige beregninger i venstre hjernehalvdels regnemaskiner. Vi har stengt av for hjertet og redusert dets betydning til et fysiologisk fenomen - en pumpe-maskin. Derfor må vi skape sosial innovasjon ved å åpne opp for egne og hverandres kvaliteter i hjertene våre.

«Det er i hjertet at vi kan se virkelig klart. I hjertet kan vi merke oss selv, de andre, naturen og dyrene. I hjertet har vi en empatisk evne som vi ikke kan kalkulere oss frem til. Vi må føle det, merke det og med hjertet komme frem til at våre beregninger kanskje er fullstendig feil og farlige for oss selv og omgivelsene våre. Det vil bringe oss til et helhetssyn og en innsikt som handler om hva som er meningen med livene våre - for meg, min familie, min arbeidsplass og i en dypere forstand mitt land og verden. Når vi åpner oss for denne følelsen i hjertet, føler vi et ansvar for hva vi faktisk har på hjertet og vi kan arbeide ut fra meningsfullheten dette gir oss» sier Steen Hildebrandt.

Hjertets intelligens

Tidligere har synet på hjertet som senter for klarsyn og intuisjon blitt betraktet som New Age. Men de gamle kulturene visste dette, for eksempel de gamle grekerne. Men også ny forskning rundt hjertet og hjernen, bl.a. på HeartMath Instituttet i California - peker på hjertets intelligens og hvilken betydning det har for våre relasjoner til hverandre, til dyrene og til naturen.

En av oppdagelsene er de såkalte

speilneuronene. Nevrologisk forskning viser at mennesker er relasjonelle. Vi henger sammen med hverandre via speilneuroner (nerveceller) i menneskets hjerne, som har direkte kobling til aktiviteten i hjertet. Det ser ut til at den enkelte hjerne, det enkelte menneske, kun er til i kraft av relasjoner til andre. At et menneske kun kan fungere som menneske og utvikle seg i kraft av relasjoner til andre mennesker.

En god og dyp kontakt med hjertet gir et sunnere og mer helt mentalt, følelsesmessig og kroppslig liv samt sunnere relasjoner til andre mennesker. Hjertet har en betydningsfull rolle i koordineringen og evnen til å skape sammenhengende balanse mellom kropp, følelser, tanker og relasjoner (psyko/fysiologisk koherens).

I kontakten med hjertet kan vi oppdage hvordan konflikter og territoriekamper fører til at angsten blir sterkere. Når vi evner å åpne hjertet, kan vi oppleve og se den andres visdom og hensikter. Men vil også møte og bearbeide vår egen angst, når vi møter hjertet vårt.

«Det menneskelige sinn er fylt med ubearbeidet angst. Vi tror ikke at vi har nok av det vi trenger, og vi er så redde for å miste. Dette har skapt vår grådighet, egoisme og vårt materielle livssyn. Derfor begynner og ender alt dette med individet. Det er oss over dyrene. Og også over jorden, selv om vi ikke burde ha en slik posisjon. Mennesket er nå i den situasjonen at vi kan destruere verden. Steinaldermennesket kunne ikke ødelegge noe som helst. Vi er i stand til å ødelegge verden, og dermed har vi også ansvaret for helheten», forteller Steen Hildebrandt.

På med treningstøyet

Hjerteledelse handler om at vi slutter å downloade og gjenta våre gamle løsningsmodeller fra fortiden. I stedet skal vi søke å komme i kontakt med den best mulige fremtid, den som ønsker å bli født ut fra vår kontakt med hjertet - vårt dypeste og mest autentiske selv.

I familien, i bedrifter og i samfunn handler det om at vi skal lære å fordype oss. Vi skal trene vår evne til å kunne merke oss selv, hverandre og naturen. Vi skal gjenoppdage hensikten med våre liv, analysere og skjelne rasjonelt, spørre hjertet og lytte til følelsene.

«Det store håpet er den unge generasjonen. Unge mennesker og barn er mye mer bevisste enn de eldre generasjonene. Vi skal sikre oss at barna ikke glemmer kontakten med hjertene sine. Vi skal selvfølgelig lære dem å regne, skrive og kunne snakke forskjellige språk. Men fremtidens undervisning skal i høy grad baseres på å utvikle sterke mennesker. Og undervisningen skal også omfatte den spirituelle, eller hjertets, intelligens - den såkalt niende intelligens», forteller Steen Hildebrandt.

(Pengevirke 3/09)

Befrielsen

Et folk var innesperret i statsslave-bur.

Bak jernteppe og militærvelde-mur.

"Europas hjerte" - et land i øst

ble under istid knuget.

Svakt blafret håpets lys. Knappt noen trøst. Og mørket ruget.

Da brøt den nye våren frem, hvor is-død måtte vike!

Og feiet snart vekk alle dem som svek sitt folk og rike.

Nytt lys ble født en frihetsdag, hvor hele det mørke livsbedrag forsvant som ved et trylleslag

Se — Vaclav Havel kom med sin lyre og virkeliggjorde selve Eventyret !

For dette er av eventyrets lov:

At den som led — og ei forsov

sin nådetid — blir i tidens fylde,

den rette Askeladd — fra eventyrets bilde — —

Svein Otto Hauffen

Frykt ikke for konsekvensene av det riktige

Av B. D. Brochmann

I sin ypperlige bok om «Vårt nye Tänkande» sier schweitzeren J. Gebser bl. a.: «For konsekvensenes skyld unnlater jeg enhver tilknytning til nasjonaløkonomi, filosofi, kunst og litteraturhistorie, selv om en sådan tilknytning både her og der ville støtte de anskuelser som jeg fremsetter». - Så «klok» og diplomatisk er altså denne schweitzerforfatter. Jeg måtte le da jeg leste det. Så klok og forsiktig har jeg nemlig ikke vært, og av gode grunner.

I

Gebser samler all tidsmessig livserkjennelse i sin ypperlige lille bok, som nå foreligger på svensk. «Men for konsekvensenes skyld tør jeg ikke berøre det nye livsbildes innflytelse på det økonomiske liv, for da kommer jeg bort i politikken», tenker Gebser. «Og politikk er tabu». - Man kan risikere å bli mentalundersøkt hvis en kommer til å røpe at en ikke aksepterer sin samtids religion, troen på «pengemakt». Så forsiktig var jeg ikke. Jeg måtte endog risikere å falle i unåde hos mine egne gode venner som unnsa meg huldskap og troskap om jeg blandet den nye livsorienteringen bort i politikken!

II

Darwin var klar over «visse teologiske vanskeligheter» da han fremsatte sine teorier om den dynamiske skapelse. For konsekvensenes skyld omtaler han derfor bare teologi og kirke i sine private brever. Kirken og presten var tabu for visse mennesker, slik som vi på lignende måte kan oppleve nå.

Gebser unngår filosofien, kunsten og litteraturkritikerne og deres organiserte dogmatikk og uvitenhet. Ellers risikerer han selvfølgelig å få sine manuskripter i retur fra forlagene. - Men også denne konsekvens måtte jeg risikere.

III

I gamle dager holdt paven til i sin pavekirke, men i våre dager har vi mange paver. Både i politikk, litteratur, presse, økonomi osv. sitter paver - som gjør forandring på ufeilbarlighetens dogme: «Vi alene vite!» Den verste og farligste av alle disse paver er vår tids naturvitenskap, som innbilder verden at vår skjebne bestemmes av våre «panelapper» eller vårt «blod» eller av «klasser» og raser etc. -

Det er forbudt å tenke seg at selve troen eller tenkemåten er det primære. Det er forbudt å gjøre ånden til det primære og suverent allmektige. Det er våre kjertler som styrer verden og bestemmer vår

folkeskjebne, tenker vitenskapen! Naturvitenskapen er derfor vår samtids farligste pave og folk flest er så enfoldige at de aksepterer sin samtids naturvitenskaps falske livs- og samfunnsbilde!

IV

Da jeg derfor startet min nye livsorientering utfordret jeg alle min samtids paver på en gang. Det nytter ikke å frykte for konsekvensene!

Når jeg derfor har lest og fordøyet Gebser's bok, vil jeg gi ham en rapport fra norsk åndsliv og be ham komme her opp for å hjelpe oss i logokratiet imot alle paven! Om det vil lykkes å få ham her opp, vet jeg ikke.

De moderne paver er jo ofte utilgjengelige. Kanskje får vi en hel klikk venner som vil stå oss etter livet hvis vi går over til vitenskapen? At vi mistet en masse religiøse mennesker da vi gjenopptok Jesu lære om å realisere den kristne sosiologi her på jorden, sier seg selv. - Det er mange «små» hjerner i nyorienteringen også. Kanskje fysiologene kan oppspore årsakene ved å studere våre venners kjertler og panelapper?

På Jesu tid og på Mose tid uansett hva man trodde på, så var menneskenes tro deres skjebne, det var tenkemåten eller åndskvaliteten som var sosialt avgjørende. Moses tillot ikke troen på symboldannelser og bilder. Bare Gud ånd var det lov og riktig å tro på.

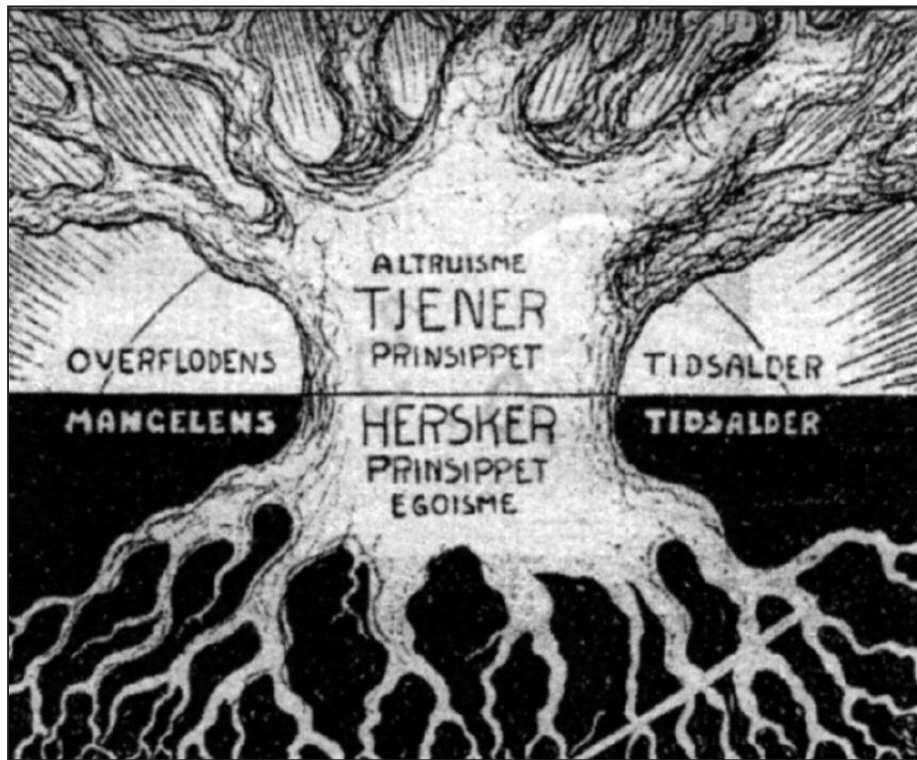
I våre dager er troen på ånd blitt til religion. Og troen på organisasjoniismakt og statsmakt og våpenmakt er blitt til politikk, mens troen på pengemakt, fonds og budsjetter er blitt «vitenskap». Vår tid begriper ennå ikke at all tro er religion; og all religion er identisk med samfunns-skjebne.

Derfor altså, som en dyd av bitter nødvendighet, måtte jeg risikere alle pavers unåde og alle umodne venners trakkasserier og mistenkeliggjørelse når jeg ikke fryktet for konsekvensene av å utfordre dem alle på tenkingen. Hvis naturvitenskapen ikke lyger, så må jeg først forandre mine livsfellers panelapper og kjertler før jeg kan forandre deres vilje og livskunst. - Men hvis Jesus Kristus taler sant, så er det nok å gi dem det nye lyset.

Har den «ufeilbarlige» vitenskap rett, så lever verden av penger - især dollar og budsjetter, og krig er derfor like uunngåelig som naturkatastrofer.

Men hvis Moses har rett, så kommer all krig fra fiktivøkonomien (jfr. 2. Mos. 32, 27-28) og ikke som presten lærer, av villet ondskap, og heller ikke fra kjertlene.

Har vitenskapen rett, kan prestenes uvitenhet og vilje til religionisering ikke forandres uten operative inngrep i pres-

tens panelapper. Men hvis verdens mentale Frelser har rett så er panelappene gode nok som de er, men det autoriserte livsbilde er falsk og misvisende og må forandres.

For konsekvensenes skyld må dette

ikke lenger forties for slekten. Kvitheim i mai 1948.

B. Dybwad Brochmann (1948).

Fall og fremskritt

Vindkast knekker de grønne grener,
og plogen vender den tid som var,
men dypt i plogvelta edelstener
blir gjemt blant de nye fotefar.

Om livet løftes mot bedre leie,
og teknikkens undre en seier vant,
har vi likevel lov i vår drøm å eie
de glade solstreif fra tid som svant.

Et minne streifer de tause skoger
med tømmersvansens myke klang,
da hesteforspann med smekre ploger
snudde fåra i li og vang.

I ventetiden før sankthansleite
hørtes uro fra fjøs og stall,
en lengt mot frihet og sommerbeite
med liv og dansing i sprett og fall.

Til himlens lysflod var lerka bundet
som våryr kvitret sin jubelsang -
Så trist når solbrudens lutt forstummet,
- har engelen kvitret for siste gang?

Forandringens bølger i tankegangen
har grumset fjellbakkens blå krystall,
berøvet våren for lerkesangen,
- og sæterjenta har gjemt sin trall.

Skal tapets sorgtunge klokke kime
og fanen senkes i herjet jord?
- Opp dukker nøden i neste time
og smeller en regning på ribbet bord!

O. Gullteig

En grønn utopi i 2084

Av Arne Næss

En av mine venner, magikeren Peter, hadde den spesielle evnen at han kunne se inn i fremtiden og få andre til å gjøre det samme. Nå hadde jeg visse tvil om 'alternative' bevegelser og deres status i fremtiden, så jeg bad ham arrangere en liten ekspedisjon til Norge i året 2084. Han gikk med på det, men gjorde det klart at han bare kunne gi noen spredte glimt av fremtiden.

Vi landet på en av de større øyene på Vestlandet ikke så langt fra Bergen, og en av de første tingene jeg fikk øye på var en stor og overdådig utstyrt bil omgitt av ivrige ungdommer. De la ut og forklarte om bilens fabelaktige egenskaper, men også om hvor mye hardt arbeid de måtte utføre for å være istand til å importere monstret. Mange års arbeid hadde det kostet.

Da guiden min så hvor åpenbart skuffet jeg var over å møte noe som var til de grader tatt ut av 1980-årene, lo han og sa: «Har du glemt normen om maksimalt mangfold? Her har vi et storartet mangfold av forskjellige livsstiler. Det omfatter også beundring og interesse for biler, fart og spektakulær teknologi. Den store forskjellen fra 1980 er at slike tilbøyeligheter ikke på noen måte tar overhånd og dominerer oss. Konsumerisme, eller overdrevent forbruk, er noe du bare finner i små spesielle grupper. Vår økonomiske politikk er fullstendig overordnet de mange u-økologiske særheter du finner i enkelte lokale samfunn.» Det stemte nok dette, for jeg kunne verken se veier eller andre forhold som kunne tilfredsstille det denne bilen var god for å prestere. Den kunne bare benyttes innenfor et begrenset område.

Dette var altså mitt alle første inntrykk etter landingen på Vestlandet. Nå må jeg fortelle om et lite men likevel sterkt uttrykk for en enkel kolumbi egg løsning. Enkle midler ble brukt over alt, og ofte forbløffende effektivt. I det første huset jeg gikk inn i satt en gammel mann ved ovnen og snudde på kubbene med en ekstremt enkel ildrake av tre. «Hvordan kan du bruke ildraker av tre?» spurte jeg. «Da må du jo skaffe deg en ny hver enes-

te uke, når den gamle er brent opp?» Mannen viste frem den glatte mørke overflaten på redskapet og forklarte at når den var ny ville den raskt brenne til den ble svart, men deretter ville den ikke brenne mer - hvis du da ikke holdt den lenge inni flammene. «Og det er det jo ingen grunn til å gjøre», sa han med et smil.

Teknologien kom ellers mest til uttrykk i selvlagde ting, med en særegen mykhet og en eim av det lokale området vi befant oss i. Fløyter og fioliner var av høy kvalitet og fremstilt med stor ekspertise - det hele virket enkelt, selv om prosessen kunne være kompleks. Generelt var det en livsstil som utfoldet seg ved hjelp av enkle midler, men likevel må betegnes som luksuriøs.

Ingen elektroniske dører, ingen skarpe lys langs veiene - også byboere kunne se stjernene om natten. Påtrengende reklame fantes ikke å se. Ingen dyttet nonsens på deg. Trafikken var i det store og det hele lokal. Allerede for hundre år siden var det formulert et syn på gjennomgangstrafikk som en form for invasjon. Nå var dette satt ut i livet.

Jeg fikk et klart inntrykk av rikdom, et komplekst og rikholdig liv som innbyggerne gjerne ville dele med deg. Hadde du et litterært gemytt, ble du invitert til å delta sammen med dikterne. Du lyttet og du fremførte dine egne ting. Om du nå var helt uten litterær smak, ville du finne andre ting å glede deg over. Vi besøkte biblioteket, med et utsøkt utvalg og med en farge på papiret som fortalte om mange gangers gjenbruk. Vi deltok i samtaler om litteratur over en global skala, basert på skrifter på mange forskjellige språk fra andre deler av verden. Oppmerksomheten var fordelt mellom det lokale ('hvor du hørte hjemme') og det globale. Mellom disse polene var prioriteringen lavere. Jeg tenkte på det gamle slagordet om å tenke globalt og handle lokalt.

Som ivrige dyrkere av friluftsliv ble vi invitert til å fiske i et vann med optimal surhetsgrad og mange forskjellige livsformer. Folk i dette området var opptatt med en rekke former for basisarbeid, på markene, i skogen, med fiske og av og til med jakt, når dette kunne gjøres etter økologiske retningslinjer.

Vi besøkte en skole og fikk høre at et grunnleggende prinsipp for undervisningen var å utvikle evnen til å glede seg over alt det var *nok* av i området. Sensitiviteten hos barna ble stimulert og trenet opp, for at evnen til å skjelne kontraster og finjustere sansene skulle optimaliseres og følelseslivet bli så rikt som mulig. Barna kunne i lang tid være opptatt av å betrakte himmelen og diskutere særpregede former og individuelle typer av skyer.

Vi hadde stor glede av å bli med noen av barna hjem. 'Hjem' var ikke én enkelt bygning men en rekke bygninger rundt et felles lekeområde. Bestrebelse på å redusere den totale befolkning, sammen med en reaksjon mot kjernefamilie-prinsippet, hadde resultert i storfamilier og mange barn, men fortsatt med mange flere voksne. Barna gikk inn og ut, ikke bare hos foreldrene; de følte seg hjemme overalt i det lille samfunnet.

I skolen jeg besøkte var det barn av forskjellig hudfarge: overalt ville du finne barn fra andre deler av verden hvor overbefolkning hadde skapt forferdelige tilstander. Verdens befolkning hadde kulminert rundt 2050, men det ville ta minst 1000 år å komme ned til et ideelt antall, uten at noen ennå hadde kunnet definere hva dette skulle være. Folk var optimistiske - hvert skritt bort fra overbefolkning skapte ny glede og nye muligheter.

Ikke så langt unna den byen hvor vi hadde landet fantes et universitet. Universitets- og forskningssentrene var desentralisert. I 'Det grønne beltet' gjennom de nordiske landene hadde dette i høy grad dempet farten på det som for hundre år siden ble kalt 'fremskritt'. Det fantes enkelte store læresentre, men de fleste universiteter og høyskoler var små. Utvekslingen var mye mindre hektisk enn for hundre år siden. På den annen side var det en mye større andel av befolkningen som tok del i forskningen og kunne glede seg over resultatene. Forskningsprosjekter ble oftest satt opp ut fra hva folk faktisk spurte etter, istedenfor etter hva profesjonelle forskere fant metodologisk interessant.

All slags håndverk hadde høy prestisje. Men industrien var også levende, selv om enhetene var mindre og mer de-

sentralisert enn tidligere. En rekke industriprodukter var av stor viktighet, og folk ville på ingen måte gi opp sine energisparende ovner, sine telefoner, sine tog og sykler.

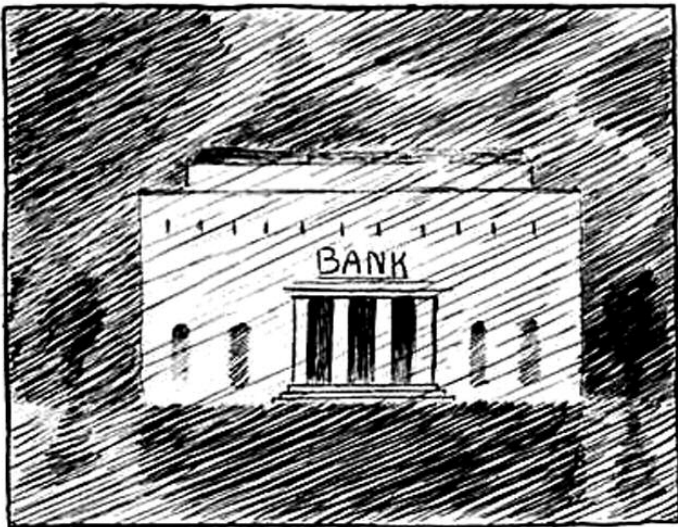
Et snevert synspunkt hos velhavende innbyggere for hundre år siden ville finne levestandarden drastisk redusert. Men etter noen dager i byen hvor vi hadde landet ble det klart for oss at livskvaliteten hadde økt tilsvarende dramatisk. Dette hadde for alvor skutt fart etter at *Den andre store grønne bølgen* startet i det nye århundret. Et markant trekk ved denne bølgen var at livskvalitet ikke ble målt bare ut fra et gjennomsnitt av befolkningen, men først og fremst ut fra de 10 prosent som var verst stilt, økonomisk, sosialt og emosjonelt. Livskvalitet var faktisk et av samfunnets viktigste forskningsfelt.

Jeg ble slått av det jeg vil kalle en begrenset mobilitet, eller kanskje jeg heller skulle si den gjennomsnittlige nærhet til det som var viktig i livet: venner og slektninger, arbeids- og læresteder, steder for kulturelle og andre aktiviteter. Alt dette var innenfor sykkelavstand (det betyr ikke at det ikke fantes biler).

Sammenlignet med stemningen i *Den grønne bevegelsen* for hundre år siden var det større toleranse og mindre press på ensretting og konformitet. Vi møtte noen ungdommer som var sterkt påvirket av forbruksmentaliteten i visse sentre som fx Houston i Texas, hvor en gammeldags livsstil fortsatt var rådende. Disse unge hadde dannet seg en motkultur som ikke var spesielt oppløftende, men vi kunne ikke spore noen aggresjon eller moralsk fordømmelse. Det fantes også voksne 'spesialister' av forskjellig slag innen kunst, vitenskap og teknologi, som ønsket å benytte seg av dyre og ressurskrevende midler for å besøke globale sentre for sine spesialiteter. Norge var da for lite til å romme dette.

Ny teknologi ble gjennomgående satt til å tjene kulturen som et hele. Arbeidsledighet var så godt som ukjent, og barn og voksne arbeidet gjerne sammen. Ungdom og tenåringer var ikke lenger et 'problem' i forhold til resten av samfunnet. Det var lite 'fremmedgjøring' og lite kriminalitet. Alkohol og andre rusfrembringende stoffer ble lite brukt, simpelthen fordi nesten ingen kjedet seg. Det kunne måles hvordan kjedsomheten sank dramatisk når sensitiviteten og skjelneevnen økte, og dette likte disse innbyggerne på Vestlandet å demonstrere for folk fra Houston og lignende sentre med høyt konsum.

Det var utviklet en etisk balanse som omfattet hele samfunnet av mennesker og forskjellige dyr som bjørn, sau og ulv. Sau og gris og andre av menneskets nytedyr lignet nå mer på sine ville medskapninger. De klarte seg bedre på egen hånd, selv om de fortsatt i noen grad måtte passes på. En helt ny situasjon hadde utviklet seg, med et samfunn som var vesentlig beriket men som også var blitt farligere. Samtidig som en lang rekke av klodens arter var i ferd med å dø ut, hadde Norge vist seg godt egnet som habitat for mange asiatiske og afrikanske dyr, og det viste seg at disse dyrene ikke utgjorde noen særlig trussel for menneskene - så lenge de ikke ble unødige provosert. Det økologiske samspillet ble styrt av

Pengekomfort.

Menneskekomfort.

Norge mer barnefiendtlig

Av Marie Melgård

Jesper Juul, Nordens mest kjente familierapeut, mener at flere barn lider under omsorgssvikt i det offentlige enn hos foreldrene og familiene.

Jesper Juul er denne uka gjesteredaktør i Magasinet. I en kommentar skriver den internasjonalt anerkjente terapeuten og nye Magasinet-spaltisten at Norge er blitt stadig mer barnefiendtlig de siste 15 åra innen politikk, byråkrati og i det grunnleggende synet på barn:

- Altfor mange barn blir ekskludert fra vanlig skole, både fordi skolens kultur ikke harmonerer med barn og deres foreldre, og fordi det bevilges for små midler til å hjelpe både barn og lærere på skolen. Pengene gis til spesialundervisning og andre liknende tilbud, og dette er voldsomt stigmatiserende for en del barn, sier Magasinets gjesteredaktør.

Offentlig omsorgssvikt

- Alle nordiske politikere klager over de økende utgifter til «barn med særlige behov», men ingen snakker om hvordan vi kan kvalifisere de voksne til å imøtekomme barns behov - før de får disse særlige behovene, sier Juul.

Han mener at flere barn opplever omsorgssvikt i det offentlige enn antallet barn som lider under foreldre og familienes omsorgssvikt:

- Vi kaller det offentlig omsorgssvikt når offendige myndigheter beskjeftiger seg med et konkret barn og dets foreldre ikke klarer eller ikke vil koordinere og øke den tverrfaglige innsatsen. Det hender altfor ofte at barn alene må bære prisen for dette.

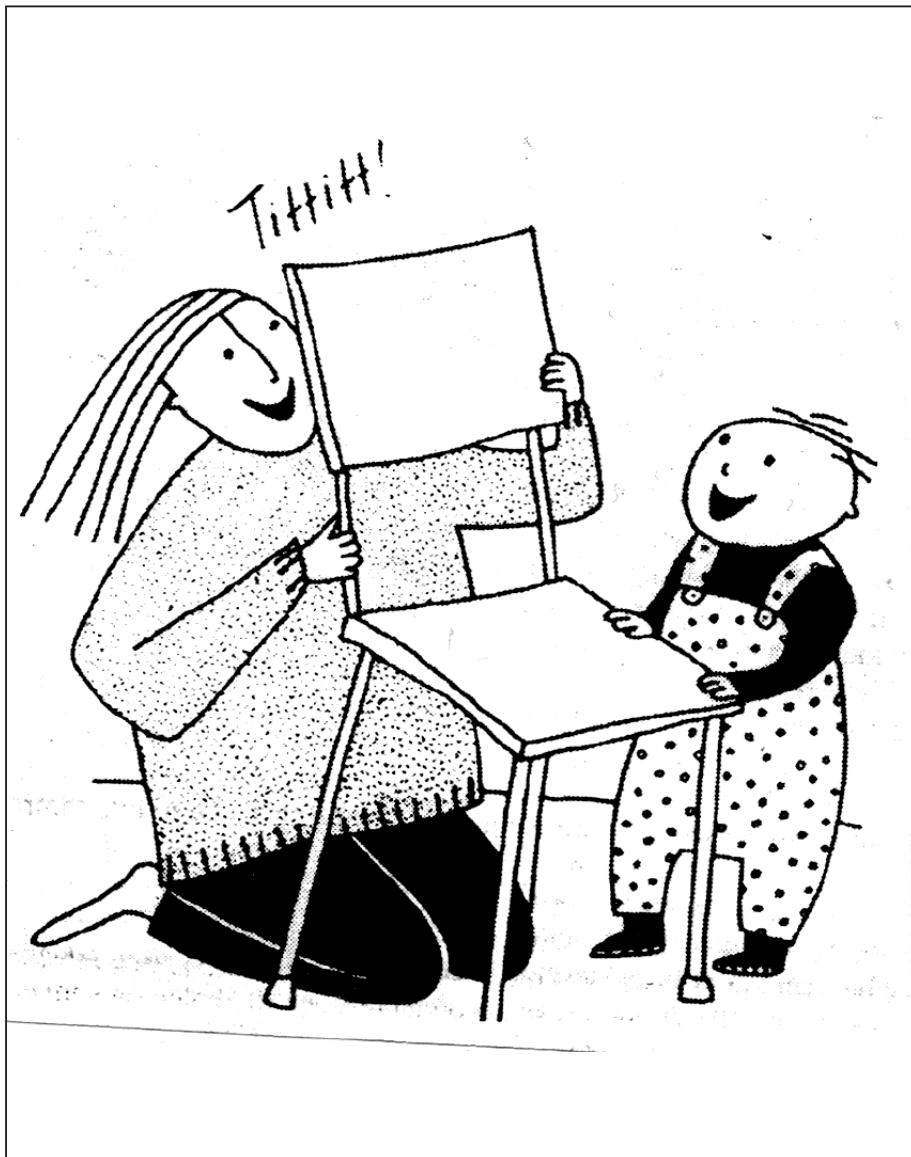
- På det mer nærere plan snakker vi om for eksempel førskolelærere, lærere og barnevernspedagoger, som konsekvent legger fra seg medansvaret for hvordan barns atferd utvikler seg og legger skylden på barnet, sier Juul til Dagbladet.

Ikke enig

Verken barne- og likestillingsminister Anniken Huitfeldt, eller kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell, er enig i at Norge har blitt mer barnefiendtlig de siste åra:

- Jeg mener norske barn har det bra og trives i skolen og i barnehagen, og at de som jobber der er kompetente og engasjerte, sier Solhjell.

- Jeg er enig i at vi skal bli bedre på forebygging. Dette er også en del av vår tankegang om en tidlig innsats hvor man tar tak i problem istedenfor å vente og håpe det går over. Det er viktig at man ik-

ke bare stiller en diagnose, men også gjør noe med det slik at alle får støtte og kan utfolde seg, sier Solhjell til Dagbladet.

Barne- og likestillingsminister Huitfeldt mener Norge heller har blitt mer barnevennlig, men synes like fullt Juul fokuserer på en debatt som er viktig:

- Dette er viktige tanker og viktige

spørsmål han stiller. Jeg er enig i at man ikke bare må sette barna inn i en bestemt bås, men finne ut hvordan man kan hjelpe hvert enkelt barn, sier Huitfeldt til Dagbladet.

Dagbladet 5/9 2009

prinsippet om at en arts vitale interesser har prioritet over en annen arts ikke-vitale interesser.

Vi syklet langs en elv i dette samfunnet og ble temmelig overrasket da vi så en liten pike som prøvde å jage vekk et neshorn fra kjøkkenet sitt. Takket være ikkevolds-undervisningen i skolene var forholdet mellom mennesker og dyr langsomt i ferd med å utvikle seg i retning av gjensidig tillit og vennskap. Men jeg ble fortalt at enkelte mennesker mislikte de fleste dyr, hatet friluftsliv, røykte masse og hengav seg til dagdrømmer om de rikes liv for hundre år siden og hvor fantastisk det var! De ble kalt 'romantikere', men de hadde en nyttig oppgave som en advarsel til styresmaktene om ikke å føre en fanatisk 'grønn' politikk.

Et økonomisk system tilpasset en grønn sosial filosofi hadde også langsomt utviklet seg. Markedet med sitt frie spill av tilbud og etterspørsel var viktig, men det var fortsatt godt rom for regulering. Antall reguleringer ble holdt nede ved en hardhendt anvendelse av prinsippet om enkle midler. På de fleste områder var antall regler drastisk redusert, noen ganger ned til en brøkdel av hva det hadde vært. I offentlig sektor var det bare tre lønnstrinn. Skattesystemet var enklere. Det var vesentlig mindre behov for kontroll, og dermed kunne også alle slags regler på andre samfunnsområder

forenkles. Økologisk bærekraft ble opprettholdt ikke gjennom planøkonomi, men ved en blandingsøkonomi som kunne tåle et strengt rammeverk.

Administrering av samfunnet var i hovedsak bygget rundt det gamle demokratiske systemet. Den grunnleggende enheten var lokalkommunen. Utenrikspolitikk var Stortingets ansvar. Men tanken om at sentrale myndigheter var 'høyere' enn lokale myndigheter var gradvis forduftet. Tidligere tiders praksis med majoritetsstyring var også forsvunnet, eller rettere sagt erstattet av minoriteters rettigheter. Jeg møtte en besøkende fra Houston - eller kanskje det var fra et sted som minnet meg om Houston - som klaget bittert over at veiene hadde et uoverskuelig antall kneiker og svinger. Folk hadde rett og slett rett til å nekte å la veien gå gjennom grønnsakhagene sine.

I det tyvende århundre hadde den grønne bevegelsen som mål å eliminere alle kunstige plantegiftmidler. Nå fant vi flere lokalt produserte kjemiske midler i bruk, men i moderat omfang og uten noe salgspress av finansielle grunner. Medisin var hovedsaklig av forebyggende art. Legene ble lønnet av folk som ikke var syke og som ikke trengte medisinsk behandling. Dermed lå legenes økonomiske interesse i å holde folk friske.

Vi var tilstede på et møte i den demokratiske valgte administrasjonen i et lo-

kalsamfunn. Der behandlet de saker av teknologisk art. All ny teknologi som noen ønsket å ta i bruk, måtte aksepteres av samfunnet som positivt for deres kultur og ikke som noe nedbrytende.

Mangelen på 'fri' natur over det meste av planeten hadde ført til stor oppmerksomhet rundt det som var igjen. Hvert år økte villmarksområdene i omfang. Målet var å la så mange som mulig ha sine hjem nær fri natur. Turisme var ikke noe som ble oppmuntret. Dette slo ut på mitt eget besøk. Etter to minneverdige uker ble jeg høflig bedt om å dra min vel! Hvorfor kunne jeg ikke få være der resten av livet? De svarte at en slik gave hadde jeg ikke fortjent. Det var andre som fortjente det mer enn meg.

Med denne beskjeden ble jeg ført tilbake til fartøyet jeg var ankommet i, og før jeg visste ordet av det var jeg tilbake i 1980-årene, både trist og forvirret. Men jeg var blitt inspirert til å bidra etter beste evne til overgangen til et sunnere samfunn. Peter sa nokså tydelig fra om at han egentlig hadde brukt mer av sine magiske evner enn helsen tålte, og at jeg burde være beskjemmet over at jeg hadde latt ham gjøre dette.

(Livsviktig

Arne Næss og dialogen, 2007)

Soria Moria

Det dirrar ein tone
i sjela -
i dur og moll.
Det susar så stilt
i skogen,
blomar voggar
i vinden
og myrull kvit.

Det er ein lengt
som driv meg
eit mål bak alle fjell.
Eit Soria Moria
eg aldri fann
men bar i hugen.

A. E. Nyhus

For mykje snakk om pengar

Av Einar Røssum

KrF-leiar Dagfinn Høybråten trur han skal få med seg dei andre borgarlege partia på ein ny, stor familierreform.

KrF-leiar Dagfinn Høybråten dreiv i går valkamp i Bergen, og las med interesse BTs oppslag om at meir enn halvparten av alle hordalendingar mellom 30 og 44 år gjeme byter høgare løn med meir fritid og familieliv.

- Det stemmer med det vi har sett i andre undersøkingar. Men stort sett er det berre oss i KrF som er opptekne av familiespørsmål i valkampen. Det er dessverre vanskeleg å nå igjennom, seier Høybråten.

KrF går til val på at foreldre skal få rett på 68 veker med permisjon der 80 prosent er betalt - 12 veker meir enn i dag. Denne skal vere fleksibel og kunne brukast fritt fram til barnet fyller ti år. Venstre har foreslått ei liknande ordning.

- KrF har fått igjennom viktige familier reformer før i regjering, og har tru på at det skal lykkast igjen, seier partileiaren, som var statsråd då Bondevik-regjeringa innførte kontantstøtta. Prisen på permisjonsreforma vil ifølgje Høybråten vere ca. to milliardar kroner i året.

- Fleire andre parti går også inn for å utvide foreldrepermisjonen, blant anna Ap og SV?

- Det stemmer. Men det er berre vi som vil la foreldre sjølv bestemme når permisjonen skal brukast. Det er ein viktig ideologisk forskjell der, seier Høybråten.

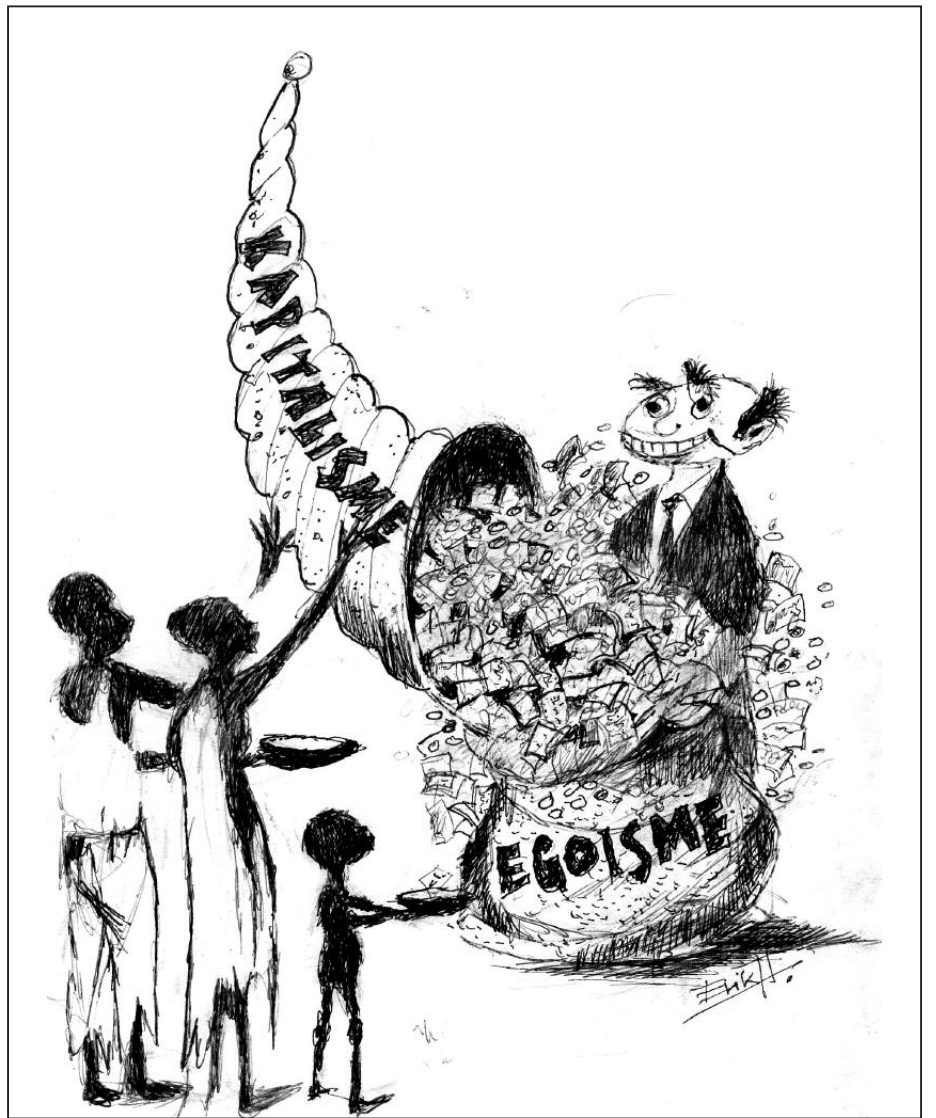
- Folk er ikkje berre opptekne av pengar. Tid og relasjonar skårar høgt, seier Høybråten.

- Men kvifor er det ikkje fleire som går ned i lønn og tek seg meir fri? For mange er vel dette fullt mogleg også i dag?

- Det er sant, og mange gjer også slike verdival. Men mange føler at dei ikkje har råd, fordi kostnadsnivået er så høgt - særleg bukostnadane, seier Høybråten.

Før ferien fekk KrF med seg resten av Stortinget på at Noreg bør finne ein måte å måle den nasjonale livskvaliteten på - «brutto nasjonal livskvalitet», forkorta BNL og inspirert av økonomanes «brutto nasjonalprodukt» (BNP).

(B. T. 8/9 2009)

Dybwad Brochmann om vår tids naturvidenskap

Menneskene er ikke «tobente dyr». Men er skapningens privilegerte vesener med fantasi og enorme åndskrefter og testamentariske muligheter.

Kristi innsats for å heve den menneskelige bevissthetsgrad.

Vi gjengir nedenfor et brev fra D. B. til en vitenskapsmann han hadde stor personlig sympati for:

«Kvitheim, 5. okt. 1949.

Herr professor dr. Anatol Heintz.

Takk for Deres vennlige brev.

I

Hva vil det egentlig si at jeg i Deres øyne er «en troende?». Er De da ikke selv en troende. De tror på et annet «naturlig utvalg», enn det jeg tror på. Eller vil De legge meg til last at vitenskapen og overleveringene har diktet Bibelen om til religion? For meg er Bibelen den ennå hemmelighetsfulle sosiologi, eller samfunnsvitenskap.

Jeg kan jo ikke hjelpe for at vår livsvitenskap og våre skoler har omdiktet f. eks. det 8. bud til religion? I min barn-dom angikk det 8. bud en del av samfunnslivets mentale hygiene - altså forholdet mellom meg og min neste.

II

Når 20 millioner unge tyskere dør for sine sosialistiske idealer og 100 mill. russere er beredt til å gi sitt liv for kommunistiske idealer, og hele Vestens kultur er beredt til å dø for Vestens idealer, så forsikrer den teologiske vitenskap at all denne idealisme er egoisme og skyldes ond vilje, mens naturvitenskapen forsikrer at det bare er «tobente dyr» som slåss. - Har De da sett eksempler på at dyr går i døden for idealer og ideologier? - Høy-

ken slo nettopp ned i min hønsegård, men hanen tok ikke kampen opp. Den gjemte seg og syntes blottet for det mest elementære ideal: å slåss for sine elskede hundyr.

Var det religionshistorie eller naturhistorie, når våre forfedre ofret sine barn for Asaguder eller for stjernekonstellasjoner? Har De noensinne støtt på astrologer blant dyrene? Eller hva gir oss forklaringen på at også vi nålevende uten videre gir våre barn til molokker? Har dyr molokker? Eller er menneskene bolig for overnaturlige åndskrefter, d.v.s. for skapende fantasi, som er fremmed for dyrene?

III

Mitt syn på vitenskapen.

Jeg hevder at naturvitenskapen innstiller menneskeheten helt misvisende til seg selv, så vi overser vårt menneskelige privilegium og dem til dette knyttede risiko og forpliktelser. Naturvitenskapen hevder i praksis at våre handlinger og viljer domineres av kjertler og indresekretoriske prosesser. Er da disse kjertler og prosesser forskjellige f. eks. hos de røde bolsjevikere og hos Mr. Trumans tilhengere?

Var der andre kjertler og foregikk det andre indresekretoriske prosesser i våre fedre, som i 1814 skrev vår grunnlov, enn i disses barnebarns barn, som i dag river grunnloven i stykker?

Hvis på den annen side Bibelens lære om at de forskjellige åndskrefter er det dominerende, og det fysiologiske det sekundære i alt menneskeliv, så må det nødvendigvis være på høy tid at naturvitenskapen reviderer sin livslære for folkesamfunnenes vedkommende? Rektor Robert Hutchins ved Chicago Universitet hevder at jordens befolkning for alt det: om noen år står i fare for selvutslettelsen, så hele jorden blir forvandlet til

støv i universet, hvis verden ikke snarest mulig omstiller seg. (Kristus kalte det for å «fødes på nytt» i ånd og sannhet).

Har den teologiske vitenskap rett, så er det ingen skade skjedd om jorden forvandles til støv, da den angivelig skal være og må være en jammedal og da man mener å kjenne til et bedre sted hinsides skydekket.

Har naturvitenskapen rett deri at vi bare er dyr, så har vi jo ingen mulighet til å komme utenfor tillært og nedarvet begrensning. Vi oppfatter da molokker, statsbudsjetter, verdenskriger etc. slik som dyret oppfatter naturfenomener og de en gang foreliggende livsvilkår og katastrofer.

Vår undergang er så fall sikret, ikke sant?

Husker jeg ikke feil, så antydte De, herr professor, en gang i en artikkel at menneskeheten måtte ha 5 000 à 10 000 år til før den kunne lære å oppfatte seg selv riktig? Sa De ikke også noe om at dette berodde på pannelappene?

Men hvis vitenskapen nå har sprengt jorden til støv i løpet av 3-4 år - hvorledes da med våre pannelapper? Taper vi ikke da enhver mulighet nettopp fordi vi fant det absolutt nødvendig å innstille oss som dyr til alt som skjer på jorden?

Jeg hevder at min samtids ortodokse og «ufeilbarlige pavekirke», og min samtids naturvitenskap er skjebnesvangere, og at ingen religion i verdens historie er farligere og mer ødeleggende enn min samtids vitenskapelige og meget irrasjonelle tro på «pengemakt», «våpenmakt» osv.

Min tro på åndsmakten er rasjonell. Deres tro på en blindfødt naturs fatalistiske skjebne deler jeg konsekvent inntil det tidspunkt for ca. 2000 år siden, da det kom et geni til verden og skapte mulighetene for å vokse utover dyrets og

den blindfødte naturs begrensning.

Dette genis innsats besto deri at han gjorde oss oppmerksom på våre iboende relativt allmektige åndskrefter. Han innpodet ny bevissthet i oss. Vi er mer enn dyr! Matt. 6,26. Dette er ikke religion, men rasjonell samlivslære og objektiv selvorientering.

Verden styres ikke av viljer og kjertler, men av ideologier, idealer, forebildninger, affekter osv., som tilsammen utgjør vårt åndelige og mentale utstyr. Dette utstyr er et privilegium som forplikter. Det innebærer i seg «testamentariske» rettigheter, som naturvitenskapen overser og fornekker. Derved skaper naturvitenskapen det falske og misvisende livsbilde som nå truer oss alle med undergang. Lukas 19, 27.

Til slutt la meg tilføye at hvis det skulle lykkes våre dagers naturvitenskapelige «ufeilbarlighet» å sprengte jorden til støv, så håper jeg for Deres skyld at vi ikke møtes på en ny planet, for da ville jeg beskyldte Dem for å forføre menneskeheten med en misvisende livslære, fordi De ganske tok feil av Dem selv.

*

Verden må omstille seg ganske snart, hvis den ikke vil oppleve selvutslettelsen slik som verdens mentale frelser varslet oss om. - Hva en falsk livsorientering allerede har utrettet i Moskva og Berlin, synes jeg burde oppfordre vår vitenskap i Oslo til å revidere sitt kompass. Men viser det seg også i Norge absolutt umulig å få vitenskapen i tale fordi dens ufeilbarlighet ikke må eller kan betviles, vel, så har jeg bare villet banke på Deres dør for å høre etter.

Deres
B.D.B. (1958).

Mange tror at Darwin gjorde Gud overflødig, fordi han ga oss en skapelsesberetning som stemmer bedre med vitenskapelige fakta enn Bibelens. Men hva om det faktisk er omvendt; at det var den darwinistiske evolusjonen som gjorde Gud mulig?

Darwins gud

Av Bjørn Vassnes

Det siste tiåret har det vokst frem et tverrfaglig forskningsfelt som undersøker hvordan gudsforestillinger og religion har sitt opphav i evolusjonen. Mange troende vil riste på hodet, og frabe seg å få forklart deres gudstro på denne måten, men denne forskningen avfeier på ingen måte religionen. Tvert imot tar den religion på alvor, og viser dens universelle karakter: Alle kjente kulturer har en religion, og psykologer og nevrologer kan vise at tro og religiøse forestillinger er noe vi alle er født med. Det er en del av vår fellesmenneskelige arv.

«Vrangforestilling»

Det mest karakteristiske ved mennesket er ikke dets kropp, men dets atferd, og da er religionsutøvelsen noe av det en besøkende fra en annen planet vil synes er mest påfallende. Hvorfor bruker vi så mye tid og ressurser på å dyrke vesener vi verken kan se eller høre? Hvorfor bygger vi katedraler, hvorfor arrangerer vi storslåtte seremonier, hvorfor lager vi så mye musikk og kunst til ære for disse usynlige gudene? Og hvorfor lar vi våre liv styre av hva noen sier disse gudene har sagt?

Mange ateister vil mene at vi gjør dette fordi vi er blitt lurt. Voltaire sa at «religion begynte da den første bedrager møtte den første tosk». Richard Dawkins kaller religion for en vrangforestilling («delusion»). Men er vi så lett lurte at vi innretter våre liv og samfunnet etter en gigantisk løgn? Det var en som sa at man kan lure noen, noen ganger, men ikke alle, hele tiden.

Grunnleggende behov

Da er den darwinistiske forklaringen på religion mer troverdig. Den sier at grunnen til at vi overalt og til alle tider har hatt en form for religion (og gjerne flere side om side), er at religionen er svar på

grunnleggende behov og tilbøyeligheter i menneskesinnet. Det betyr ikke nødvendigvis at den har de beste svarene, men så langt er det bare religionen som har hatt svar. Siden Galilei og Darwin har nok vitenskapen kommet med alternative svar på hvordan universet og mennesket har oppstått og fungerer. Men religion dreier seg om mye mer enn intellektuelle forklaringer. Den snakker til de ubevisste og emosjonelle sidene ved oss, gjennom virkemidler som ritualer, seremonier, musikk, kunst og ikke minst myter.

Grunnleggende myter

Nettopp mytene er sentrale innen religionene. Hver religion har sin grunnleggende myte, som forener en beskrivelse av hvordan virkeligheten er, og hvordan vi bør leve. For eksempel forteller kristendommens grunnmyte hvordan Gud ofret sin ene sønn for å redde mennesket fra fortapelsen («Den Lille Bibel»). Denne myten blir fortalt ikke bare i tekst, men også i kunst, ritualer, etc. I tillegg finnes det myter som forklarer hvordan verden oppsto, hvordan synden kom inn i verden, og andre ting man kan lure på.

Hvordan skal man forstå myter? I dag velger mange kristne å se på for eks Bibelens skapelsesmyte som en ren metafor, og ikke som en faktafortelling. Mytens «sannhet» ligger på et annet plan, kall det psykologisk eller åndelig eller moralsk. Derfor kommer ikke Darwins evolusjonslære nødvendigvis i konflikt med Første Mosebok - om man ikke tolker denne helt bokstavelig. Men dette blir vanskelig, fordi man da også må ta alle dens lovpåbud bokstavelig - noe man i dag kanskje bare gjør i Saudi-Arabia.

Dyrs moral

For mange er det nettopp moral som er det viktigste ved religionene - slik så også de fleste religionsgründerne på dette, fra de gammeltestamentlige profetene til

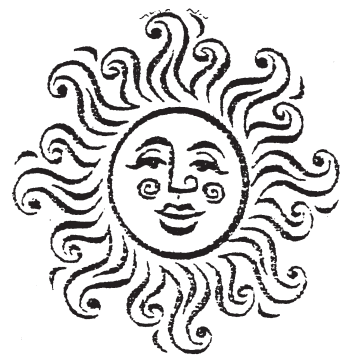
Muhammed. Det har vært vanlig å mene at uten religion, uten Gud, ville verden vært uten lov eller moral, alt ville vært tillatt. Men også dette kan Darwin og hans moderne disipler fortelle oss ikke stemmer. Allerede Darwin observerte at dyr hadde sin egen «moral», visse regler som de overholdt for at livet i flokk skulle være mulig. Flokkdyr har sine regler når det gjelder rang og status, men også for hvordan man skal oppføre seg overfor sine flokkfrender. Bare se på hunder, som har sine ritualer for å unngå direkte slagsmål.

Nedarvet moral

Best ser vi dette hos våre nærmeste slektninger. Alt dette beskrives nærmere i undertegnede nye bok, Sjælens Sult. Forskere som Frans de Waal og Christopher Boehm har vist at sjimpanser har sine svært avanserte atferdsregler. Disse er delvis medfødte, men også slikt som de lærer i oppveksten. På samme måte er det hos mennesker: Barnpsykologer kan fortelle at barn har instinkter for hva som er «rettferdig», og en medfødt trang til å hjelpe andre. Så moral er ikke noe som kommer «utenfra», den stammer fra nedarvede moralske instinkter, som har hjulpet oss til å overleve som flokkdyr, lenge før vi fikk noen «religion». Et annet tegn på at moralen er nedarvet, er det faktum at alle verdens religioner deler grunnleggende moralske forestillinger, som «Den Gyldne Regel»: («Gjør mot andre som du vil de skal gjøre mot deg».)

Mer enn moral

Men religion er mer enn moral og skapelsesmyte. Religion er ikke minst religiøse opplevelser. Også her kan den nye religionsforskningen vise at dette er noe mennesket overalt og til alle tider har søkt. Maleriene i Altamira og andre huler, på klippevegger i Sør-Afrika og Australia, har påfallende fellestrekk og forteller de samme historiene, som sjamaner fremdeles kan fortelle i Amazonas eller Sibir. Forsøk med hallusinogener som DMT og ayahuasca har vist at de samme visjonene kan fremkalles selv hos moderne mennesker. Her snakker vi om reiser til «den andre siden», transformasjoner fra menneske til dyr, opplevelsen av «himmel» og «helvete», etc. Religiøse opplevelser har også blitt stu-

dert nevrologisk, og faktisk også blitt fremkalt ved hjelp av teknikker som elektromagnetisk stimulering av visse hjernesentra (Michael Persinger).

Opp til den enkelte

Med andre ord: Alle religionens elementer finnes allerede i menneskesinnet nedarvede «repertoar». (Alt dette beskrives nærmere i undertegnede nye bok, Sjælens Sult.) Så har de enkelte religionene utviklet disse elementene videre. Den opprinnelige, sjamanistiske religiøsitet ble til religiøs ortodoksi, før den igjen i våre dager viser tendenser til å vende tilbake til en mer direkte og personlig form for religiøsitet. Og religionen behøver ikke oppleves mindre viktig eller meningsfylt selv om den har sin opprinnelse i evolusjonen. Å være religiøs er en følge av det å være menneske. Men hva vi gjør med denne religiøsiteten, er opp til oss.

(B. T. 22/7 2009)

Ei rose raud og ei lilje kvit

Det er ei rose raud -
den er mi smerte.
Den andre er ei lilje kvit,
den er det reine
eg søker for mitt liv.

Rosa veks i den kristusvår
eg eingong skal leva,
der hugen odlas for ei onnor verd
enn den som rår.

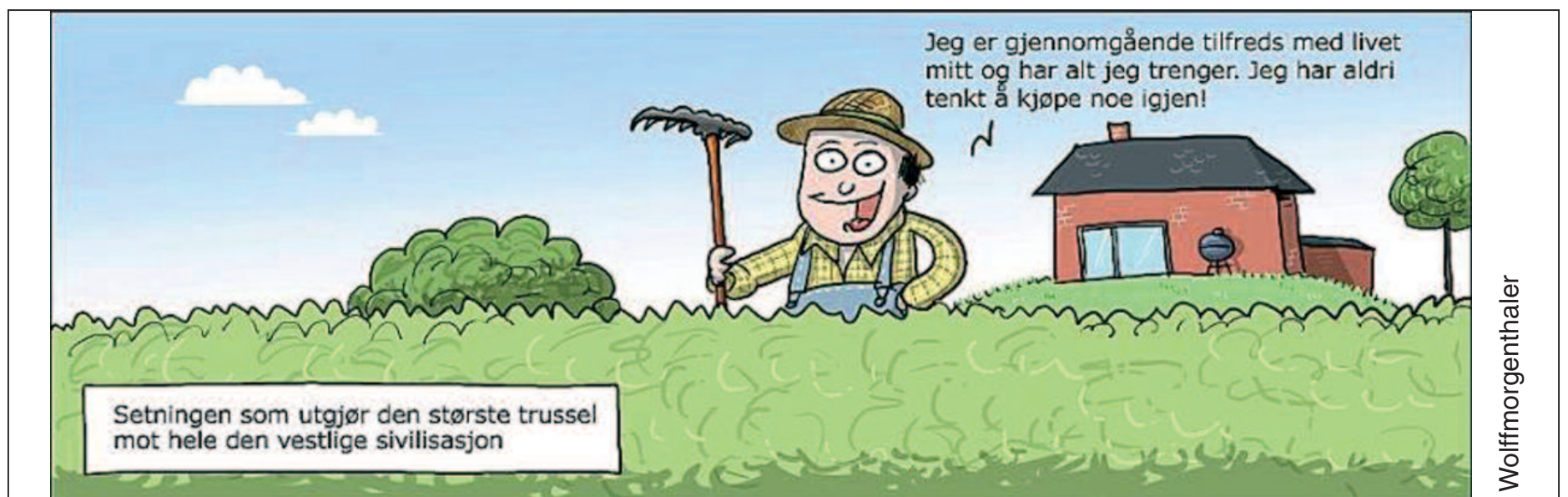
Begge blomar skal vekse
i ei sjel som femne vil
det nye i livet -
stande som symbol
for den vår som skal oppstå
der natt blir dag
og menneskje føder
sin soldraum
der livet er fagre hagar
vi hegnar om.

Armand E. Nyhus

Samfunnet - en åndelig materiell organisme

Ordet eller ideene er grunnlaget for alt i menneskesamfunnet. Samfunnet er samtidig en slags materiell organisme. Den gir oss alt vi trenger for å overleve.

Nils Kristian Skarpeteig, 1973

Venusprosjektet redder verden

Av Lise Richter

Modellen til en ny og bedre verden ligger kanskje i Venus, Florida.

Venusprosjektet:

■ Ble startet på 70-tallet av den amerikanske sosialingeniøren Jacques Fresco, og er et ferdig utkast til en fullstendig omlegging av samfunnsordningen.

■ Prosjektet er basert på ideen om at årsaken til fattigdom er knyttet til den teknologiske utviklingen, som igjen er styrt av verdens profitttrevne økonomiske system.

■ Den såkalte Zeitgeist-bevegelsen er sprunget ut av Venusprosjektet, og jobber mot et mål om å erstatte dagens pengeøkonomi med en økonomi basert på ressurser.

■ Lokalavdelinger er opprettet i de fleste land på kloden, også i Norge.

■ Kilde: Wikipedia og www.thevenus-project.com

Bildetekst:

HAVKULTUR: Arkitekt Jacques Frescos visjon om en by på havet. I slike byggsystemer som dette, som er godt integrerte i naturen, kan man drive fiskeoppdrett i tråd med de reelle næringsbehovene for verdens befolkning.

Den industrielle designeren og oppfinneren Jacques Frescos livsprosjekt er en bærekraftig verden uten krig, fattigdom og politikere.

Midt iblant de unge, kreative studentene på Kunstakademiets Arkitektskole i København dukket det i forrige uke opp en liten, krokete mann med et brennende blikk. Det er den 93 år gamle amerikaneren Jacques Fresco, og han har en plan. Nå drar han verden rundt for å fortelle om den. På nettet har mer enn en million mennesker klikket seg inn for å se på de såkalte Zeitgeist-filmene. Disse er blant annet bygget på Venusprosjektet og Frescos ideer.

Kimen til Venus

Fresco er selvklært industriell designer og har eksperimentert med bærekraftig design siden 1950-årene, men de hvite, futuristiske kubehusene, skyskraperne og drivhusene på vannet er ikke bare ren fantasi. De siste 33 årene har han og partneren Roxanne Meadows ført ideene om en bærekraftig verden ut i virkeligheten, fra Venus i Florida.

Men ideen om at det er noe galt med verden oppsto lenge før det.

- Jeg var 14 år da min far, som var økonom og landskapsarkitekt, mistet jobben sin. Det betydde at vi, i likhet med 15 millioner andre amerikanere, ble

hjemløse og måtte overnatte i tomme hus og biler, forteller Jacques Fresco og fortsetter:

- At det var noe drastisk galt med det økonomiske og politiske systemet vi lever under, gikk opp for meg da jeg var i Washington og opplevde at noen krigsveteraner demonstrerte for bonusen som regjeringen hadde lovet dem. Det eneste de ble møtt med, var tåregass, og det plaget meg veldig.

Forundringen den unge Jacques Fresco satt igjen med, fikk ham til å oppsøke diverse politiske fraksjoner. Men uten å finne svar på hvordan de ville løse problemene med fattigdom, korrupsjon og ulikhet.

California lokket med masser av jobb. Selv om han droppet ut av skolen som 14 åring, dro Jacques Fresco vestover og skaffet seg jobb i flyindustrien, fordi han kunne tegne. Men også her opplevde han urettferdighet.

- Nazistene forberedte seg på krig i Europa, og den amerikanske regjeringen overførte store summer av offentlige midler til flyindustrien, som tjente godt på krigen. Men pengene som ble tjent på krigen, ble jo selvfølgelig ikke tilbakebetalt til den amerikanske befolkningen, sier Jacques Fresco, som blant annet arbeidet med å finne opp sikkerhetsutstyr til flymaskiner.

Arkitekturen kom etter krigen. Fresco ble hyret av det offentlige til å framstille et billig ferdighus. Løsningen ble et kubehus i aluminium, men selv om huset kun kostet 500 dollar å lage, endte myndighetene likevel opp med å selge de første 20 husene til det tjuefoldet av prisen.

- Det fikk meg for alvor til å vende meg mot det etablerte systemet, fordi en måtte spørre seg om selv ikke de offentlige institusjonene også var korrupte, forklarer Jacques Fresco.

Intet demokrati

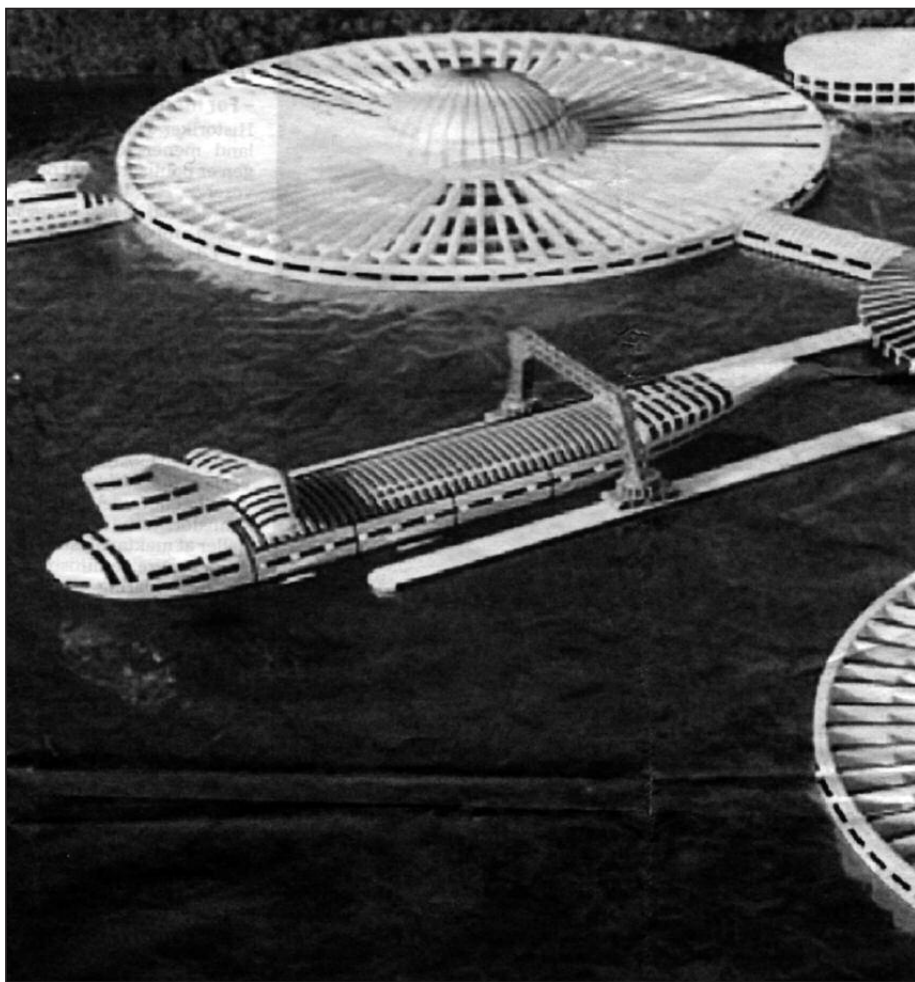
Vitenskap og teknologi er bærende for et nytt samfunn basert på menneskelige og miljømessige hensyn. Jacques Fresco mener imidlertid at det ikke er nok å tenke bærekraftig.

- Hele måten vårt samfunn er bygget opp på, strider mot bærekraftighet, mener Fresco.

Først og fremst mener Fresco at vi må kvitte oss med ideen som hele samfunnet vårt er tuftet på: penger.

- Vi har nok ressurser og nok kunnskap til at alle mennesker vil kunne leve et godt liv. Men det krever at vi avskaffer det monetære systemet som verden er bygget på i dag og gjør alle verdens ressurser til et felles gode for alle verdens borgere. Hvis folk har det de har bruk for, er det ikke lenger noen grunn til å gå i krig. Men dette er ikke noe som appel-

hund som har trening i fluktskyting på lerdue og har moderne gode våpen, slik at rypa ikke er levnet noen sjanse. Det er slik at dreper du en høne, så blir det ikke flere egg, dreper du en rype, så blir det ikke flere egg, og rydder du ut all gammelskogen i landet pluss at det er jakt med hund på storfuglen, så blir det ikke lagt nye egg og de blir færre samtidig som den bipotopen er borte der den skulle leve. Når gammelskogen er borte blir storfuglen et lett bytte for hauk og hubro, de er godt synlig fra luften for rovfugler og de blir færre. Mennesket må lære å forstå at det har et ansvar for å

Arkitekt Jacques Frescos visjon om en by på havet. I slike byggsystemer som dette, som er godt integrert i naturen, kan man drive fiskeoppdrett i tråd med de reelle næringsbehovene for verdens befolkning.

lerer til den etablerte delen av samfunnet, fordi de vil miste sine privilegier, mener Jacques Fresco.

80 prosent fases ut

Framtidas bærekraftige samfunn skal være bygget opp rundt alternative energiformer og ny teknologi. Blant annet ser Jacques Fresco en stor framtid i å dyrke avlinger på havet, samt å bruke jordvarme som energikilde. Menneskets fremste jobb skal være å oppnå ny kunnskap og å bli «problemløser», i stedet for å gå på jobb, ifølge Jacques Fresco:

- 80 prosent av jobbene vil bli faset ut. Vi vil ikke lenger ha bruk for politikere, forretningsmenn, bankfolk, soldater og jurister.

- Men er det ikke bruk for demokrati i framtida?

- Slik jeg ser verden i dag, er det likevel ikke noe demokrati. Dersom du skal ha innflytelse på hvordan byen din ser ut, eller hvordan du gjerne vil bo, avhenger dette av hvor mye penger du har. Med en gang du er på jobb, lever du i et diktatur, fordi du ikke får lov til å tenke fritt. Det er en måte å kontrollere folk på, men hvis de er frie til å utdanne seg, så ville det være millioner av forskjellige politiske standpunkter, forklarer Jacques Fresco.

Spørsmålet er om Frescos futuristis-

ke ideer ikke risikerer å bli like politiske som de vi finner i det eksisterende samfunnet, med unntak av at det er vitenskapsfolk som sitter ved makten. Men det mener Fresco at det ikke er noen fare for.

- Vitenskap og teknologi kan ikke tolkes - og hvis målet for samfunnet er det felles beste for alle, er det ingen grunn til å manipulere folk. I dag både bruker og misbruker vi hverandre, men hvis du har tilgang til alt du har bruk for, er det ingen grunn til å gjøre det, mener Jacques Fresco.

Tilbake i salen på Arkitektskolen er det unge publikum slett ikke avvisende til Frescos futuristiske samfunnsvisjoner.

- Hvor raskt vil Venusprosjektet kunne settes ut i live i et land som Danmark? spør en student.

- Det avhenger av deg, og hva du gjør. Hvis du ikke gjør noe, vil vi sannsynligvis ende opp med å slå hverandre i hjel, eller dø av de ødeleggelser vi har påført miljøet, lyder det fra Fresco. Hans store plan for verden blir diskutert blant deltakerne i lang tid etter foredraget er slutt.

(Klassekampen, 1/10 2009)

Naturvern må bli en allmenn tanke

Av Armand Edgar Nyhus.

Naturvern må bli en allmenn tanke også hos de som sitter som bestyrere av våre skoger, som f.eks. statskog og andre. Storfuglen er faktisk en truet dyreart i store deler av landet, og rypa er utryddet av jegerne med

opprettholde naturens balanse, men med den skogskjøtsel som foregår i vår tid blir det ubalanse i en fin mekanisme som naturen er, og fugleviltet som lever i de grisne skogene som er igjen levnes ikke en sjanse. Vi må tilbake til en tid der mennesket arbeider i skogene, og ikke hugstmaskiner som rydder bort store strekninger skog på kort tid og slik skaper ubalanse i naturen.

Den akademiske - -

net er gått så vidt at hele folk står fremfor helvetets porter, da vil du si nei. Du vil ikke være med lenger. Du vil heller la deg stille opp mot muren og bli skutt. Du vil heller bli skutt selv enn du vil skyte andre. Du mener å ha bibelen med deg. Med all ære for pasifistenes innstilling, så er det likevel dette å si: Fred i verden, slik som krig i verden bygges opp av impulser. Krig er et resultat av at ubeviste, farlige impulser blir satt i system. Pasifistene, som vi andre, må gå tilbake for å granske åndskreftene! Om all verdens soldater sa nei til krigen, så var ikke dermed de dypere årsakene fjernet! Krigsspøkelset ville dermed dukke hodet opp for nye generasjoners soldater. Krigsårsakene er å finne i fiktivøkonomien. Rett oppfattet så forklarer Moses i Dekalogen hvorledes årsakene til denne kan bli fjernet. Men dessverre, pasifistene som alle andre religiøse, oppfatter Dekalogen som bud for det enkelte menneske, og altså ikke som bud gitt for å få fjernet en livsfarlig folkesykdom, en folkelast.

«Hvor lenge skal vi kvaksalvere med oss selv og våre samfunn»? spurte Brochmann. «Når skal vi begynne å søke kunnskap om livet mellom menneskene og ikke lenger la oss dåre av prestenes dårlighetslære, som jo selvfølgelig underbygger og rettferdiggjør politikernes styringslære og herskertrang. Samfunnet er å likne med en levende organisme bare med den forskjell at organismen skapes og utvikler seg i kraft av riktige og gale impulser. Gale impulser fører folket tilbake til krig og utsettelse, riktige impulser gir fremskritt og utvikling i 1000 år, for å benytte gammeldisk terminologi. Impulser som fører inn i symboldyrkelsen, fører galt i vei. Impulser som fører til arbeidsdeling og differensiering peker riktig.»

Sigmund Freud og BDB

Sigmund Freuds dybdepsykologi var BDB vel kjent med. Men, mens Freud var opptatt av seksualdriften som menneskets sterkeste drift, førte dybdepsykologien BDB over på oppdagelsen av menneskets *psykiske drifter* som de sterkeste. Dermed kom BDB til å arbeide på et annet, overindividuell plan. En gang reiste han til Wien for å samtale med Freud om sine oppdagelser. Han møtte visstnok ikke Freud. Derimot fikk han samtale med Sigmund Freuds datter, Anna. Hun fortsatte som bekjent sin fars forskning. I en samtale med BDB, sa en av våre venner: «Din aller største oppdagelse, BDB, er oppdagelsen av våre psykiske sanser.» «Du har rett,» svarte BDB, «og det er på dette plan risikoen, eller det som evangeliet kaller fristelsene kommer inn. Dette har ikke Freud kunnet gjøre rede for.»

Derimot har Kristus kunnet gjøre rede for forholdet. BDB kunne derfor stolt bemerke at jeg har ikke min lære av Sigmund Freud. «Husk endelig dette» sa han til meg, en annen gang på Kvitheim: «Jeg hadde gjort mine oppdagelser av menneskets psykiske drifter lenge før Sigmund Freud kom med sin libidoteori. Fra hans libidoteori til min massesjelens hemmeligheter fører der ingen vei.» Freud og freudianisme som alle vi andre må ta et helt nytt overindividuell utgangspunkt i tenkningen om vi vil forstå hva Kristus opplever i Mat. 4, 1-11 eller hva BDB legger fram i boken Massesjelens hemmeligheter!

For så vidt er jo Mat. 4, 1-11 tanker som også finnes i Moses-budene, men én

tanke finnes ikke der, og hvilken? Den første fristelsen om å si til disse stener, disse metall- eller papirpengene at de skal gi brød, er i sitt innhold i overensstemmelse med Dekalogens 1. bud om ikke å dyrke fremmede guder. Den andre fristelsen, om Jesus på tempeltaket, var nok heller ikke fremmed hverken for Moses eller for profetene. De var i regelen autodidakter alle sammen og de sto følgelig hele tiden i et spent forhold til de skriftlærde og lærde i templene, slik profeten Moses sto imot presten Aron.

Men den tredje fristelsen, som menneskesønnen Jesus opplevde og fremdeles opplever, var fremmed for såvel de lærde som profetene i Det gamle testamentet. Selv hos Samuel som var dommer i Israel i dommeitiden da teokratiet var praktisert, kommer det ikke klart fram at samfunnet er en organisme som styrer seg selv i kraft av iboende psykisk lovmessighet. Kristi svar på den tredje fristelsen var slik: «Herren din Gud skal du tilbe og ham alene skal du tjene». Det er verdens aller største villfarelse å tro at et samfunn skal styres ovenifra, fra politiske ledere av alle slags kategorier. Tilbe for all del ikke slike, undersøk og få nærmere greie på menneskenes midtpunktsøkende sanser, søk kunnskap om dette alene og en helt ny utvikling vil finne sted mellom menneskene. Samfunnet er en autonom enhet.

Moderne sosiologi og dens vilkår i Norges-historien

Høsten 1934 holdt BDB sine bekjente forelesninger som siden ble samlet i boken Massesjelens hemmeligheter. I alt var det 10 forelesninger, hvorav den ene ble holdt av Hans Bauge. BDB hadde på det tidspunkt enda en viss tro på at kirken skulle forstå ham. Massesjelens Hemmeligheter omhandler våre psykiske sanser. De legger grunnlaget for en helt ny sosialpsykologi og en helt ny sosiologi. Vårt universitet i Oslo hadde den gang ingen sosiologisk disiplin. Professor Ewald Bosse var sosiolog fra Universitetet i Kiel i Tyskland. Han påtalte forholdet og fikk Arbeiderpartiet med seg på at et professorat i sosiologi skulle opprettes. Imidlertid gikk professorene ved Universitetet imot at slikt noe skulle skje. Det forteller for all ettertid, at da BDB og Bosse kom til Oslo, snorksov vitenskapen. Men er de mer våkne i dag? Sosiologi som fag vrirler det av både ved universitetene og DH-skolene, men ennå finnes ingen autorisert sosiologi som omhandler samfunnet som en levende helhet og enhet, underlagt psykiske drifter og sanser.

For teologene er det heller ikke flatterende å vite at en autodidakt har fullstendig tatt luven fra dem når det gjelder å oppdage og bli seg bevisst Moses og Kristi sanne budskap. Ikke underlig at prostene som i samtale med BDB sa at skulle han ha rett, var det bare for prestene å henge seg, hvorpå BDB svarte at det ville være langt lettere å omvende seg! Autoritetsprinsippet, organisasjonsprinsippet og voldsprinsippet fører ver-

den utfor stupet. Det iboende differensieringsprinsippet, spesialiseringsprinsippet og arbeidsdelingsprinsippet sammen med en ny mentalitet skaper av seg selv et levende samfunn mellom menneskene, et samfunn styrt av iboende lovmessighet. Og som smed Sigurd Jacobsen alltid sa: Livslovmessigheten kan ikke noen styre. Den må oppdages og etterleves. Det er Jesulæren i en sum og det er også BDB'S.

Samfunnslære er noe annet enn politikk og teologi. Teologi er forfengelige herrers tale i tåka. Politikk er maktmenneskets drømmeverden. Teologene har, siden de aller første kristne, forlatt seg på Paulus. Kristi lære har de avskrevet som et utilnærmelig og ufattelig under, unndratt all logisk menneskelig begripelse! Dette er religionenes verk. Han kom til sine egne, men de kjente ham ikke. Alle var de blitt sløvet og dopet av maktmoralen, pengemoralen og den fariseiske autoritetsmoralen. Når så dette gjenoppdages i vår tid! - Det kommer en Dybwad Brochmann og avslører våre psykiske drifter og henstiller til oss at vi må søke å få driftene under kontroll, har samtidens autoriteter svart ham med å føre sak imot ham og beskyldt ham for landssvik! Mindre kunne ikke gjøre det. Det var alltid de styrendes knep å søke å uskadeliggjøre personen og på den måten få satt skrekk i dem som har funnet mening i hans lære, men vil slike knep lykkes i lengden?

Nei, knep holder ikke i lengden, selv ikke om man forsøker å gi det skinn av rettskraftighet! Rettsforfølgningen mot Brochmann var av denne beskaffenhet. Hele hans store venneskare rundt om i Skandinavia er ennå ikke for alvor blitt hørt! Vitner fra hans nærmeste krets hadde retten moro av å høre på under rettssaken, men de ble ikke tillagt noen betydning. Mentalundersøkelsen mellom de såkalte sakkyndige foregikk som når lærerinner i skolene tar intelligensprøver! Det er nå gått snart 30 år siden saken imot han ble avsluttet. Det er riktig som journalist Per Danielsen i Aftenposten sier: han var en uforsonlig samfunnsrefser. Men var det grunn nok til å sende ham til mentalundersøkelse?

Professor Frisch var med på å nekte professor Bosse og Dybwad Brochmann adgang i Universitetes talerstol. BDB ble gjort upopulær. Under den tiden rettsforfølgningen mot ham pågikk, ble idéen hans med et samfunnsregnskap stjålet og forfusket. Det ble omgjort til et statskapitalistisk nasjonalregnskap slik vi har det i dag.

Forfølgningen tok BDB lett. Han lo av de mange nye opplevelsene han hadde fått. Men det som han ikke tok lett, og som han så langt alvorligere på enn den såkalte rettsforfølgningen, var hva som skjedde med idéene hans. Til meg sa han: «Tro ikke på pengemakt og organisasjonsmakt og for all del, ta deg i vare for professorer og autoriteter.» Jeg fant det riktigst å ryste støvet av mine føtter og forlate Det kongelige Fredriks Uni-

versitet. Det har jeg vært glad for siden. Jeg unngikk også da å bli gjort medansvarlig for forfalskningen av BDB. Det er jeg enda mer glad for.

Ingen skulle være nærmere til å sette seg inn i Dybwad Brochmanns økonomiske tenkemåte enn våre norske sosialøkonomer. Og riktig nok, avdøde nobelprisvinner Ragnar Frisch gjorde et ærlig forsøk. Han ønsket å omsette den totalitetsøkonomiske innsikt fra Nyorienteringen til et pratisk nasjonalregnskap - et regnskap og en regnskapsoppstilling som var helt ny og til bruk for alle verdens folk. Han mislyktes. Når han så ble anklaget fordi han fusket og igjen hadde laget et regnskap etter en regnskapsoppstilling i den gamle pengeøkonomis ånd, svarte han, at han ble redd for politikere.

Igjen et eksempel på hvorledes det går når epigoner skal overta. Professor Frisch var imidlertid ærlig nok til å bekjenne sin redsel. Hadde han imidlertid forstått, at Totalitetsøkonomien, som BDB påviste, bare var en naturlig følge av en helt ny lære om samfunnet som et levende hele, så hadde han heller gitt seg i kast med å forstå helheten, det nye og levende samfunnet, før han tok fatt på delene. Før helhetstanken har slått rot i menneskenes bevissthet, kan ingenting nytte. Mentaliteten like overfor politikere og deres prester, institusjoner og symboler, organisasjoner og ellers all verdens konstruerte ordninger, må bli en ny og annen enn i dag. Da nytter det.

Verden ledes av impulser, av Guds ånd eller av satans. En verden ledet av Guds ånd fører ikke til kriger eller utsettelse. Bare maktimpulser trenger fiktivøkonomi og store hærstyrker til sitt forsvar. Det er opp til menneskene å gjenkjenne og gjennomskue impulsene. Makter de det, vil nye tider komme og alle de krefter som våre dyktige naturvitenskapsmenn i dag har utløst, vil bli menneskene til velsignelse.

Et eksempel på sann og riktig sosiologi, hentet fra boken «Den nyorienterte skole»:

Samfunnstreet

I vår gamle norrøne mytologi hører vi om kjempetreet Yggdrasil, som hadde røtter i gudenes, jotnenes (visdommens) og Nidhoggs (de dødes) rike. Dette måtte være et underlig tre. Det hentet sitt liv fra gudenes og visdommens kilder, men var utsatt for en farlig fiende - Nidhogg - som angrep treets rot.

Vi har med et bilde å gjøre, et symboltre. Et bilde på noe bakenforliggende reelt, som våre første nordiske fedre ikke visste hva var, men som de likevel trengte for sitt dikteriske behov. Mytologien er jo læren om folkebarnenes dikteriske fantasi. Treet er et meget benyttet bilde i mytologien. Tenk på treet i Edens have i den jødiske mytologi. Treet har det eien-dommelige ved seg at det strekker seg mot himlene med sine grener - for å fange inn mest mulig lys og luft, på samme tid som det borer sine røtter dypest

Mennesket i sentrum

Av lektor Harald Granzow

Kirken, organisationerne og de politiske partier har hevdet menneskets ondskap, uselvstendighet og mangel på evne til å stå alene. Alle de oprindelig hensigtsmæssige ideer er slået over i deres modsætning. Man fornægtede menneskets værdighet, og gudommeliggjorde staten og institutionerne. Man hævdede, at mennesket *var* ondt og glemte, at det *var* noget, mennesket først *blev*, og det hadde ikke noget med ondskab at gjøre, det berodde på fejlorientering. Man var så opdaget af at hævde de individuelle synder, at man glemte, at de mest skæbnesvangre var de kollektive.

Den amerikanske vækkelsesprædikant Willy Graham ville slet ikke ind på U.S.A.s kollektive synder da han ble spurt derom i Kastrup lufthavn, efter at han var blevet verdensberømt som ekspert i at få mennesker til at bekende private synder. Kan vi være enige om at det netop er kirke, skole, partier og stat, der gjør mennesker onde, ved at fremelske skyldfølelse, konkurrencementalitet, prestigejakt, idet de opdigtede interesse-modsætninger skyldes dyrkelsen af alt det fiktive, imaginære, nominelle sprængstof, den hedenske stat bygger på. Man har ikke blik for de to slags fantasi, men i bevidstløshed lader man sig lede af religiøse og politiske vækkelsesprædikanter, der skræmmer med helvede som noe fremtidigt, istedet for at pege på det helvede som vi alle slæber rundt med i våre sjæle: «Ikvæld blev der banket på helvedes port», sang Grundtvig. Hvem vil idag gjøre det samme for den enkelte?

H. G., Vordingborg.

b) Hvilken ejendommelighed ved det menneskelige sjæleliv fører erkendelsen på afveje?

Altså ikke «det onde», men det af den falske fantasi villedte menneske er ophavet til tidens kaos. Hvorledes føres erkendelsen på afveje? I retning af *abstraktionen*, uvirkeligheden, takket være den fantasi, som er karakteristisk for børn og naturfolk. De besjæler det livløse og regner det som virkelig eksisterende; derpå beror fortryllesen ved barnets jeg med sit legetøj og naturfolkenes dyrkelse af trær, stene osv. I kulturfolkenes liv er der en usalig lyst til at dyrke *forestillingen* om det virkelige i stedet for virkeligheden selv; herpå beror alle dogmer, fordomme og politiske, økonomiske og sociale teorier. Man dyrker

symbolene og fornægter virkeligheden, man dyrker abstraktionerne og interesserer sig ikke for det konkrete («splinten af troldspejlet»).

Et af de mest skæbnesvangre dogmer er *arvesyndsdogmet*, som strafferet, kirke, pædagogik og politik opererer med. Det er en fornægtelse af menneskets værdighet («Gud i mennesket»); det ligger til grund for al autoritetsdyrkelse, hvor det ikke er kompetence, men stilling der bestemmer autoriteten. Det fører uvægerligt til diktaturet, fremhjulpel af kirkens dobbeltmoral og indskærpen med *Luther*, at øvrigheden er af Gud. Det sande er jo, at mennesket kun i samarbejde og samliv med andre kan realisere sine indre sjælelige muligheder og nå livslykke. Uæghedens problem er det afgørende som personligt problem, ikke alene for Rousseau, men for ganske almindelige mennesker. Forfængeligheden som drivkraft i menneskers liv er afgørende ved de store politiske revolusjoner; dette et eksempel på af fantasien vildledt drift. Kun når idéerne har et grundlag i selvhævdelse og kønsliv får de den uimodståelige kraft; når de sublimeres til frihed, lighed og fædrelandsfølelse bliver de uimodståelige i endnu højere grad; i sig selv er idéerne indifferente eller farlige.

Dybwad Brochmanns store betydning ligger i fremhævelsen af *de to slags fantasi* og betoningen af *det ubevidstes* enorme betydning, mangedoblet som massesuggestionsfænomen i massepsykologiens lys. Hvor dårskaben, som den enkelte maske kunne værge sig imod, bliver sejrende, fordi en menighed mener det samme, så stat, organisationer og vårt nuværende pengesystem anses som urokkelige kendsgerninger og den egentlige virkelighed hvorom alt drejer sig, er samfundet næsten fortabt, ligesom patienten med berørings-, syns- og lugtehallucinationer er uhelbredelig. Kun det uskyldige barn kan med sit: men han har jo ikke noget på! «hæve» suggestionens magt, så «splinten af troldspejlet» falder ud af øjet. Og på samme vis med oss, og vi ikke lenger dyrker skabningen frem for Gud, diktatorer og partiledere, - frem for «Gud i vor egen sjæl.»

Når forestillingen om viljen betones, men vi i virkeligheden drives af det ubevidste, sker det, at alle gode tanker fordrejes til deres modsætning, så Gud tænkte godt; men menneskene, - takket være deres falske fantasi, - vidste at dre-

je det i negativ og destruktiv retning, så den enkeltes frihed og selvbestemmelse ret tilintetgøres.

Overbetoningen af intellektet i stedet for den skabende udvikling, betoningen af «Øvrigheden af Gud» med dobbeltmoralen, ukendtskabet til det ubevidstes betydning og dermed til massesuggestionen og dannelsen af fiktionerne (stat, organisation, penge), fører erkendelsen på afveje og ødelegger samfundene ved falske interesse-modsætninger (Erich Fromm).

Hvis vi går ud fra, at Erich Fromm har ret i, at det er lykken for mennesket at leve i samarbejde med andre til fælles gavn, og at man kun kan realisere sine sjælelige muligheder således, falder kirkens lære om «det onde menneske», partiernes lære om interesse-modsætningerne, og den internationale mistro og mistillid, der fører til selvmorderiske rustninger og krige, bort.

Er det inderste i virkeligheden solidaritetsfølelsen, og er det muligt, på dette grundlag at skabe et samfund, som er i overensstemmelse med Det Nye Testaments tanker? Er den værste fjende af det nye samfund i virkeligheden den hedenske fatalisme og den individualistiske assurancestræben efter at sikre sig selv i en «bedre» verden efter et behageligt liv i denne «syndige», hvor det nærmest var ens følelsesliv som bestemte ens egocentriske, urealistiske stilling?

Som tanken i og for sig er kold er følelsen i og for sig blind; kun når der til tankens lys kommer følelsens varme, skrider der sikkert fremad. Vor opdragelse tager sig kun af hjernerne og forsømmer følelserne. Ungdommen i alle lande er kun blevet halvt opdraget i vore skoler med deres tilbødelse af lærdom, kundskaber og tænkning og deres forsømmelse af kærlighed, skaberglæde og følelser. Atombomben er kommet for tidligt; den er kommet på et tidspunkt hvor menneskenes følelser sakker agterud for deres intelligens. De undertrykte følelser vil udvikles til forkerte følelser.

«De ville gjøre Gud til deres fange og byggede en fælle, mørk og stor og fyldte den med duft og søde sange og mægtig lyd, som lignede hans ord.

Så kneaded de i mørket, kløgtig fromme, med panden støttet mod en bedepult, når ville han, den frygtelige komme og søge jorden, drevet af sin sult?

1929, at samme klan planla første og andre verdenskrig, at både vestmaktene og Hitlertyskland ble finansiert av klanen, og at markedstilpasning og oppløsningen av gamle verdier er en del av en planlagt totalitær superstat. Mange tviler nok på avsløringen av at presidentene Clinton og Bush har sverget troskap til Satan, men dette er jo gammelt nytt helt fra deres studentdager. (Alt. Samf. brakte for noen år siden forhistorien til denne makabre opplysning). I boken underbygges også påstander om at både Bush og Cheney på forhånd visste om det som skjedde den 11. sept. -01. "Bush ville at dette skulle skje" uttaler Ertresvåg til Dag & Tid .

Professor og statsviter Trond Nordby ved UiO gar god for bokens innhold, og den har fått overraskende god respons i

Da gik en heftig ånde gennem rummet, det skreg forfærdet i portalens træ så alle stemmerne med eet forstummed og tusind alterflammer sank i knæ.

Det puslede et nu ved dørens fløje, men lyden sank, og alle sind blev fri, og takkesangen bruste mod det høje: Gud være lovet, at han gik forbi!»

(Per Lange).
H. G. (1954).

e) Samfund og sjæl.

Til sidst nåede vi udadtil så langt, som ingen tidligere slægt var nået. Professor Troels-Lund hævder, at et ispust fyldte slægten i 16. årh., da den middelalderlige glaskuppel blev slået i stykker; men nu har Einstein og Niels Bohr ved at åbne vejen til en kraft, uafhængig af solenergien, og med destruktive virkninger både for angriber og forsvarer, takket være radioaktiviteten, ubegrænset i tid og rum, betegnet det absolut nye, som stiller de afgørende fordringer til den menneskelige sjæl.

Ligesom staten kun har haft tilfølge ustandselige krige indadtil og udadtil, fremhjulpel af kirken med dens dobbeltmoral, må kravet om gennemførelsen af «det levende samfund», Gudsrige, blive resultatet af skriget fra en menneskehed i dybsens nød.

Den fiktive angers og den fiktive ydmygheds tid må være forbi, og medens kirken var så flink til legemligt og åndeligt at pine mennesker, der ikke godkendte dens vilkårlige dogmer og fornuftstridige moral, må et rationelt samfund, bygget på psykologisk indsigt, afløse al tågesnak og tungetale. Vi har opdaget, at det er ikke en kraft eller et krav ovenfra, men en naturlig trang og evne, vi skal bygge det nye samfund på.

Magthavernes og pengejægenes suggererende virksomhed over den sjælelige underkuede masse må i det heles interesse ophøre, nu da vi har oplevet Huxleys: «fagre nye verden» og Karen Boyes: «Kalloccain», hvor menneskesjælen er dræbt, thi ligesom muren har den egenskab, at den tilbagekaster den røde farve, således har diktaturets skoler opdrættet sjælelige automater, der kun tilbagekaster partisolens bestemte farver, men hermed er vi også nået til bunden; thi hvad gavnede det, om man vandt al verdens materielle tryghed, men mistede sin sjæl, og kun ved at lære sin sjæl til bunds at kende med alle dens uendelige muligheder kan vi indrette det samfund, hvor man kan leve uden at miste sin menneskelige værdighet, og dette er det evige liv. Og det er evangeliets budskab gennem snart 2000 år.

H. G. (1964)

Visst fins det makter bak makten!

Både grundige studier og et transparent yrkesliv har avholdt meg fra å hoppe lett-vint på lettkjøpte konspirasjonsskaruseller, om de er aldri så underholdende og spennende. Men aktiv og vitebegjærlig nyfikenhet har ført til en utstrakt lesning gjennom livet. Dersom jeg skulle fristes til å gi et svar på hva jeg mest av alt har vært opptatt av, så er det alternativ og gjerne skjult alternativ informasjon som har gitt meg ganske andre svar og konklusjoner enn det man kan lese seg til i det korrekthetens og naivismens kultur-

tilbud som har hersket i norske forlag og media.

Per-Aslak Ertresvågs bok "Makten bak makten" inneholder eksempler på maktkonspirasjon som slett ikke burde være ukjente for dem av oss som har fulgt åråvåkent med i begivenhetenes gang, i nær historie og i samtid. Men for flertallet av det norske folk som er blitt sulteforet på realistisk historieskrivning og informasjon, er Ertresvågs bok en sann åpenbaring, ja, en voldsom avsløring. Og boken kommer sannelig i grevens tid! Folk er begynt å våkne av økonomiske, politiske og "presseetiske" sedativer. Ja, folk har en sunn "magafølelse" som bekrefter Ertresvågs avsløringer av at vår såkalte verdenshistorie er bunn falsk, at det sto en klan bak det skjebnesvangre krakket på børsene i

en rekke aviser rundt i landet. Det skyldes ikke minst at Per-Aslak Ertresvåg er en av våre aller dyktigste journalister. Han har bl.a. vært ansatt i Sunnmørsposten og Verdens Gang, og redaktør i Venstres Pressekon-tor. Vi er godt kjent med denne energiske journalisten i Alternativt Samfunn gjennom mange år. Han var også sjefsredaktør for IPS. Det er derfor ingen vanlig journalistspire vi har med å gjøre. Ellers er det jo dessverre slik at den kompakte majoritet i vårt lands medier og presse(bue)korps stiller seg enten uvitende, avventende eller tvilende til "Makten bak makten". Men oppvåkningen kommer nok også der, og når sant skal sies, skjer det daglig tegn på medienes himmel som tyder på en mer modig og årvåken journalistikk!

Even Lorch-Falch

Det rasjonelle systemet

Av Armand Edgar Nyhus.

Systemet gir små barn Ritalin (Amfetamin) fordi foreldrene er slitne nÅr de kommer fra arbeidet, og ikke klarer unger som er aktive og viltre av seg og som har overskudd av energi, slik normale barn skal være, men som foreldrene ikke klarer følge opp etter en anstrengende og krevende arbeidsdag. Det er det rasjonelle effektive samfunnet der vi ikke har tid for hverandre, men der pengene (kapitalismen) bestemmer. Å gi barna sløvende (narkotika) medikamenter er rasjonelt for et samfunn der alt dreier seg om penger, og slik er da problemet borte for de voksne, og vi ser det samme når det gjelder psykiatri, menneskene skal være effektive og rasjonelle (kyniske) og en sprøyte eller sterke tabletter ordner det som vi ikke har tid til å ordne på en medmenneskelig måte i vårt overrasjonelle samfunn der de kaller omtanke ovenfor andre for snillisme.

Støtt Samfunnsliv Bruk vedlagte giro

Mot et - - -

legger så stor vekt på natur *avkastningen*, altså det vi kan tyne ut av naturen, at vi har glemt å ta vare på natur *kapitalen*, altså det livsgrunnlaget vi trenger for å skaffe oss vårt livsopphold.

Se på verdens dyrkingsjord. Økonome har sett seg blinde på at landbruksavkastningen, i form av for eksempel korn, har økt dramatisk gjennom mange tiår ved hjelp av moderne teknologi.

Det bare de færreste har sett, er at vi derved år for år har redusert det vi skal dyrke på i framtida. I dag er matjorda over nesten hele verden uopprettelig degradert ved kortsiktig utpining, overutnyttelse og giftsprøyting. Over *halvparten* av den matjorda en voksende menneskehet skal leve av i framtiden er nå degradert eller gjort udyrkbar gjennom jorderosjon, forørkning og steppedannelse, by- og veiutbygging og industrialisering blant annet. Og prøver vi å kompensere med enda høyere produksjonsinnsats, vil vi bare redusere livsgrunnlaget ytterligere.

Det samme gjelder ferskvannet. Grunnvannet i verdens irrigasjonsbrønner synker mange steder med en meter og mer i året, og stadig flere brønner blir ubrukkelige til kunstig vanning.

For artsmangfoldet gjelder det samme; tapet av arter er nå flere hundre ganger høyere enn ved naturlig utvikling, med uoverskuelige følger; ofte har det vist seg at en utryddet art kan ha dannet livsgrunnlag for opptil tretti andre.

Samme kortsiktighet ser vi i havet hvor vi begeistres over stadig voksende avkastning fra oppdrettsnæringen, uten å se problemet ved at hver kilo oppdrettsfisk krever to og en halv kilo av småfisk og andre næringsressurser på lavere trinn i matkjeden, som trengs for et fremtidig bærekraftig fiske.

Likeledes ser vi oss blinde på at industriproduksjonen stadig øker, ofte uten å ta seg tid til å teste ut hva mennesker og natur tåler av de flere tusen nye kjemiske forbindelser industrien tar i bruk årlig, og hvis virkninger nå har nådd ut til de fjerneeste avkroker på kloden.

Og vi taper olje og kaller det *inntekt* mens vi lukker øynene for at olje *kapitalen* er på vei til å ta slutt. Og alt dette samspiller med, forsterker og forsterkes av klimaproblemet - som stort sett er det

eneste politikerne ser ut til å bekymre seg om.

Dette er en kortsiktighet som ikke *kan* fortsette hvis verdens barn og barnebarn skal få et rimelig trygt liv.

På syttitallet da Fremtiden i våre hender ble stiftet hadde vi trolig flertallet med oss. Det var et forståelig poeng for mange at vi i den rike verden hadde et historisk ansvar for å arbeide for utjevning av rikdom mellom nasjoner og innenfor det enkelte land.

I mellomtiden har det vokst opp en ny generasjon som er mer indoktrinert og mer påvirket av reklame og den rådende vekstdoktrinen. En del av forståelsen hos flertallet om behov for fellesskap og fordeling som fantes for noen tiår siden er svekket og kanskje i ferd med å gå tapt.

Men er ikke det mange kaller for et paradigmeskrifte innenfor vitenskap og økonomi på gang?

Jo, men fortsatt befinner vi oss nok i en tidlig fase av ei slikt paradigmeskifte. De aller viktigste spørsmålene om den foreldede vekstøkonomien og hvordan den skal erstattes og aller mest hva som skal erstatte den har ikke nådd fram til den politiske og økonomiske eliten. De er mest opptatt av å stabilisere et ubrukelig økonomisk system.

Det er som om verdens ledende krefteksperter skulle være mest opptatt av å kurere pasienten for mindre bivirkninger og nærmest overse den underliggende og alvorlige hovedlidelsen til personen.

Tiden er mer enn moden for en stor, verdensvid debatt om hvordan vi skal erstatte dagens konkurranseøkonomi med en økonomi som utfolder seg innenfor de biologiske og sosiale begrensningene på kloden.

Gjennom konferanser og toppmøter håper jeg at de viktige spørsmålene om økonomi, økonomisk vekst og økologisk bærekraft skal bli gjenstand for en global politisk debatt.

Dypest sett har vi ikke noe valg. Ingen kan frikoble seg fra de store økologiske helhetene på kloden. Alt liv som stiller seg utenfor helhetens avbalanserte samspill er dømt til å dø ut. Er det ikke på tide at våre fremste eksperter og politikere begynner å diskutere spørsmålene som handler om vår egen og kommende generasjoners overlevelse?

Den akademiske - - -

mulig i den gode jord. Det fornyer seg og vokser videre hvor det står, fra det lille frøet av. Men treet kan også rives omkull, tross sine dype røtter, når stormen setter inn.

Og gartneren, han som vandrer omkring på jorden og kalles menneskesønn, han kan en dag hugge treet omkull, fordi det ikke ga frukter, men bare sto der til fortregning for andre som ga mer enn bare for øyet. Og gartneren er han som foruten å være treets nære slektning, også er all mytologis opphavsmann. Han hadde bruk for treet som bilde og symbol på samfunnet mellom menneskene.

Dette treet har ennå ingen sett, men likevel er vi alle deler av det. Like fra verdens begynnelse, da fantasien begynte å arbeide i menneskene, begynte skapelsen i fantasien, skapelsen av samfunnstreet, skapelsen av en tro kopi av fullkommenhetsriket, og denne skapelsen må pågå inntil menneskene blir seg det levende samfunn, som treet symboliserer, fullt bevisst.

Samfunnet var nærværende den hele tid. Menneskene måtte bare få god tid på seg til å dikte om det, drømme og fantasere, slik at de til sist kunne tåle å bli gjort delaktige i Skaperens planer og formål med alt det skapte.

Som det gjelder for treet å ha dype røtter i jorden, slik gjelder det også for samfunnet blant menneskene å være dypt forankret i gudenes og visdommens verden. De samfunn som ikke er det, faller lett omkull i stormene, eller gartneren kommer og hugger det omkull, fordi det ikke ga god frukt.

Det er intet i veien for at et ellers godt tre - kan utvikle seg til sin egen motsetning, og da er det fare på ferde. Da er Nidhogg virksom, slik som Judas var virksom i det jødiske samfunn. I stedet for å bli et lysende forbilde for alle andre trær i verden, slik Kristus Mesteren direkte arbeidet for, så ble jødene, takket være Judas, forbildet på det rotløse tre i verden på det treet som ingen andre trær vil se som sitt forbilde.

Kristus Mesteren måtte gå direkte til verks, og i sin tid bli gjenoppdaget av andre folk, med andre tradisjoner og forutsetninger enn hans eget. Han visste det jo også klart selv, når han ikke lenger ville diskutere med jødene, men i stedet bare henvendte seg til sin lille krets av venner som omga ham til det siste. Men samfunnstreet, treet til kunnskap om godt og vondt, det treet som vi bare kan bedømme etter dets frukter, etter de tilstander som rår blant treets levende deler, det treet spirer fram på nytt, fra et frø av, selv om det hugges omkull. Men tragisk og forferdelig måtte det være for Kristus å se sitt eget samfunnstre utvikle fram til grensen av oppvåkning, og så falle tilbake til søvnen og selvutslettelsen, bli verdens fremste mammondyrker.

Alle historiske jødeforfølgelser har sin sosiologiske bakgrunn. Slik jødene forfulgte og korsfestet Kristus, slik ble jødene til denne dag uglesett og korsfestet. «Når dere gjør så med det grønne tre, hva skal der da ikke gjøres med det tørre?» Den livslovsmessighet som Kristus forkynte, først for det jødiske samfunnstre, og siden for alle andre trær i verden i all tid, gikk i oppfyllelse.

Men Kristus må forstås rett. Kristus påviste og profeterte for all verden fordi han var blitt seg bevisst samfunnstreet og den livslovsmessigheten som rår for treet. Mens de som hatet og forfulgte, hatet fordi de trodde han hentet sitt nye evangelium fra seg selv. - Jeg er intet uten Fa-

deren som er i meg, og Faderen har gitt sønnen all makt i himmel og på jord, lød hans svar.

Et tre i vekst har i seg det liv og den lov som bestemmer treets skjebne. Et hvert folkesamfunn har i seg det liv og den lov som bestemmer over samfunnets skjebne. Treet har bare ikke den risiko som samfunnet har. Treet har ingen innbyggingskraft, ingen iboende sjel som kan føre treets livsdrifter på avveie. Treet risikerer aldri å organisere partier, dyrke religioner og danne seg en stat. Bare menneskene i det levende menneskesamfunnet risikerer å gjøre dette.

Av denne grunn, fordi det er forbundet med både sjanse og risiko å være menneskesamfunn skapt i Guds bilde, hører vi ganske tidlig i Bibelen (menneskehetens forbilledlige historie), den Guds-veiledende røst. Vi gir ordet til profeten Moses, som betraktet samfunnet som et levende tre:

... Da talte Gud alle disse ord og sa: «Jeg er Herren din Gud, som førte deg ut av Egyptens land, av trellehuset.

Du skal ikke ha andre guder enn meg. Du skal ikke gjøre deg noe utskåret bilde eller avbildning av det som er oppe i himmelen

eller av det som er nede på jorden, eller av det som er i vannet nedenfor jorden.

Du skal ikke tilbe dem og ikke tjene dem, for jeg, Herren din Gud, er en nidkjær Gud, som hjemsøker fedres misgjerninger på barn

inntil tredje og fjerde ledd, på dem som hater meg og som gjør miskunnhet mot tusen ledd, mot dem som elsker meg og holder mine bud.

Du skal ikke misbruke Herren din Guds navn, for Herren vil ikke holde den uskyldig som misbraker hans navn.

Kom hviledagen i hu så du holder den hellig.

Seks dager skal du arbeide og gjøre all din gjerning, men den syvende dag er sabbat for Herren din Gud.

Da skal du intet arbeide gjøre, hverken du eller din sønn eller din datter, din tjener eller din tjenestepike eller ditt fe eller den fremmede som er innen dine porter.

For i seks dager gjorde Herren himmelen og jorden, havet og alt som i dem er, og han hvilte på den syvende dag, derfor velsignet Herren sabbatsdagen og helliget den.

Hedre din far og din mor, så dine dager må bli mange i det land Herren din Gud gir deg.

Du skal ikke slå ihjel. Du skal ikke drive hor. Du skal ikke stjele.

Du skal ikke si falskt vidnesbyrd mot din neste.

Du skal ikke begjøre din nestes hus, din nestes hustru eller hans tjener eller hans tjenestepike eller hans okse eller hans asen eller noe som hører din neste til. »

Straks et folkesamfunn - stort eller lite - oppfatter og blir seg bevisst innholdet av Dekalogens første bud og etterlever dette, faller det av seg selv å overholde de øvrige 9.

A.R.

Staten kan ikke vedta kvalitet!

Enkeltmenneskers initiativ er fellesskapets viktigste ressurs

Av Arne Øgaard

Politikerne overser i stor grad at det å tjene penger ikke er det eneste som motiverer menneskers arbeidsinnsats. Hverdagen er full av eksempler på folk som arbeider frivillig som idrettstrenere, korpsledere og natteravner. Vi finner dem i kulturlivet, i omsorgsarbeid og i politiske og andre organisasjoner. Men mange henter også sin lønnsinntekt fra en virksomhet de opplever som meningsfull, selv om de kunne tjent mye mer i en annen bransje. Dette er mennesker som prioriterer et meningsfylt arbeid hvor det er mulig å ta en stor grad av medansvar, og de er skeptiske til at staten kan skape et godt samfunn.

Vi trenger selvsagt en stat som gjennom sin lovgiving kan skape fornuftige 'kjøreregler'. Men staten kan ikke vedta at helsearbeiderne skal bli mer om-

sorgsfulle, at kulturarbeiderne skal bli mer kreative eller at lærerene skal bli mer innsiktsfulle. Staten kan legge forhold til rette gjennom sine bevilgninger, men et kvalitativt bedre samfunn får vi bare hvis det lever et indre engasjement i de arbeidende menneskene. I dag har mange på eget initiativ startet opp omfattende arbeid innen omsorg, rusbekjempelse, kulturliv, barnehager og skoler.

Et skoleeksempel

Steinerskolene er et eksempel, de drives av mennesker som mener at de har noe å tilføre samfunnet. I de første årene arbeidet lærerne nesten uten lønn, men etter hvert innså staten betydningen av denne pedagogikken og ga den støtte.

I Norge får Steinerskolene dekket en betydelig del av driftsutgiftene og er underlagt streng statlig kontroll. Full dekning av utgiftene ville fjernet skolepengene og gjort dette til et tilbud for absolutt alle som ville. Men Steinerskolene

kan aldri bli statlige skoler. Norske politikere uansett partifarge har hatt en tendens til å tro at skolen kan skapes fra departements- eller direktoratskontorene. Omfattende utredninger har ført til stor-slåtte reformer som ganske snart viste seg å ikke være så storslåtte, slik at de måtte erstattes av nye reformer. Dette har gitt arbeid til et voksende byråkrati, mens lærerne må tilpasse seg endringer som de ofte opplever som negative.

Et grunnleggende prinsipp i steinerpedagogikken er fritt åndsliv, det vil si at staten ikke skal gripe detaljert inn i utformingen av undervisningen. Det er lærerne som står i den daglige undervisnings-situasjonen som ser best hvordan en kan løse de pedagogiske utfordringene. Staten kan selvsagt stille overordnende krav, men en god skole kan bare skapes innenfra av kunnskapsrike og engasjerte medarbeidere. At de ulike skolene løser utfordringene på ulike måter vil skape et mangfold hvor skolene kan inspi-

rere hverandre til videre utvikling.

Vår største ressurs

Enkeltmenneskers skapende impulser er vårt samfunns største ressurs. Finanskrisen viste hvordan det kan gå hvis disse impulsene kan blir brukt til å oppnå maksimal avkastning. Hvis den statlige styringen blir for sterk, vet vi fra de tidligere østblokklandene hvordan alt initiativ kan lammes. I Norge er det en viss balanse, men skal utviklingen gå videre trenger vi større frirom for mennesker som har ideer og engasjement og som vil ta ansvar. Disse menneskene må få slippe frem uten å bli presset av avkastnings-sultne investorer. Det må stilles kapital til rådighet gjennom gaver og rimelige lån. Staten kan også frigi deler av sin virksomhet til initiativgrupper som vil ta ansvar for en bestemt tidsperiode.

Gaiauniversitetet vil forandre verden

Et fremtidsrettet utdanningskonsept for den som er opptatt av økologisk og mental endring. Møte med Declan Kennedy, leder for «The Advisory Board» (referansegruppen) til Gaiauniversitetet.

Av Jannike Østervold

I 2005 deltok arkitekt Declan Kennedy på et permakulturmøte. Der møtte han to venner, Liora Adler og Andy Langford, som hadde ideen til et nytt universitetskonsept. - De fikk ikke aksept i sine miljøer, forteller Declan, - men jeg hadde et stort nettverk og sirkulerte ideen blant mine kontakter, og fikk en enorm respons i alle land.

Declan tok ideen med seg til Tyskland, der han bor, og i 2007 åpnet det første europeiske Gaia universitetssenteret i økolandsbyen Lebensgarten Steyerberg i Tyskland. Etter det er det etablert GaiaU sentere i USA sørøst, USA vest og Brasil, med flere nye sentre som er under oppstart i Østerrike, Brasil, Mexico, Nepal, Skottland, Spania og Jomfruøyene. Universitetet har i dag 120 studenter. Hittil er 30 studenter uteksaminert. Gaiauniversitetet tilbyr både bachelorgrad, mastergrad (2 år) og snart også doktorgrad.

Ikke undervisning, men egenlæring

Gaiauniversitetet underviser ikke i tradisjonell forstand, men legger forholdene til rette for individuelle læringsprosesser, basert på studentens ressurser, personlighet og visjoner. Gaiauniversitetet har definert noen programområder for å støtte spesielle formål i sivilsamfunnet, det er 'Integrated EcoSocial Design, Sustainable Money Design, Conflict and Peace management, Design for Local Resilience og Organizing Learning for EcoSocial Regeneration'. Det er også mulig å

definere egne prosjekter, basert på egen arbeidssituasjon, for den som er engasjert innen endringsarbeid.

Gjennom en skreddersydd coaching-prosess får studentene nødvendig støtte underveis. På Gaiauniversitetet er det ingen professorer, bare rådgivere. Studentene har forskjellige rådgivere: fagspesialister, en rådgiver for prosjektdesign og en prosessrådgiver. Studentene får også inspirasjon via e-lærings plattformen, der de kommer i kontakt med resten av GaiaU samfunnet og kan finne informasjon om de andres prosjekter i en stadig voksende database. En viktig oppgave for Gaiauniversitetet er å dokumentere og spre kunnskapen som ligger i sivilsamfunnet.

-Vi er ikke opptatt av 'input', men av 'output', sier Declan. Studentene bruker 20 dager i året sammen, i form av en intensiv oppstartworkshop og en avsluttende workshop. Resten av arbeidet skjer individuelt og i selvorganiserte studentgrupper med 3-4 deltakere, og hver 6. uke skal studentene levere 'Output', en rapport om hvordan det går med både prosjektet og dem personlig.

Livslang læring

Dette er ikke et ungdomsstudium, deltakerne er i alderen 30-60 år og har ofte erfaring fra både yrkesliv og frivillig arbeid. Gjennom Gaiauniversitetet får de hjelp til å integrere sine unike kunnskaper og erfaringer i utdanningen.

Deelan forteller: - Det var en amerikansk dame som hadde arbeidet i 30 år med å bringe bybarn ut på besøk til bondegårder og økolandsbyer. Hun satt på en stor kompetanse, men hadde aldri skrevet et ord om det. 59 år gammel begynte hun å studere. Jeg var hennes prosjektrådgiver og arbeidet konsentrert sammen med henne i flere dager, før hun gikk videre med prosjektet sammen med sin prosessrådgiver. Hun brukte en dag i

uken i 2 år på studiene og har nå levert et fantastisk bidrag til et bærekraftig samfunn.

Det handler om å finne sitt unike bidrag til verden

Kathleen Battke er en av grunnleggerne til den tyske avdelingen av Gaiauniversitetet. Hun har utviklet senterets program for 'Sustainable money design' (bærekraftig penge-design) og holder nå på med sin doktorgrad. Hun er forfatter, redaktør og forsker, PR-konsulent og fredsaktivist. Før hun begynte på Gaiauniversitetet, skrev hun en biografi om Margrit Kennedy. Kathleen er prosessrådgiver på Gaiauniversitetet, og hun sier: «Jeg gleder meg over å følge disse fantastiske menneskene som begynner på Gaiauniversitetet på en ekspedisjon til deres indre kreativitet, så de kan finne ut hva som er deres eget unike bidrag til verden.»

Kosha Joubert vokste opp i Sør Afrika med apartheid, det inspirerte henne til å studere og praktisere hjerte-til-hjerte kommunikasjon. Hun bor nå i økolandsbyen «Sleben Linden» i Tyskland. Hun er del av et konsulentteam som bringer kunnskap fra økolandsbyer ut til prosjekter i resten av samfunnet. Som del av sitt masterarbeid på Gaiauniversitetet var hun medredaktør for boken 'Beyond You and Me. Inspirations and Wisdom for Building Community'. I år organiserer hun en konferanse kalt 'Den kollektive visdoms makt' i Berlin.

Gaiauniversitet i Danmark eller Norge?

For å etablere en ny gruppe bør det være 4-5 personer fra et land, som er interesserte i å studere i minst ett år.

(Pengevirke, 3/2009)

TAKK TIL HELSEFORETAKENE!

Da jeg skulle levere reisekvitteringer for oktober/november for min gamle mor til NAV, ble jeg raskt avvist da de ikke lenger hadde lov til å ordne opp med reise-penger, det var det Helseforetakene selv som nå skulle ta seg av og alt av kvitteringer og utgifter skulle føres på et skjema med vedlagt bekreftelse på at man hadde vært hos lege o.l. Dermed måtte turen gå til legekontoet for å få bekreftelse på at mor hadde vært hos lege etc.

Og velsignet være skjemaveldet: Nå skal gamle folk fylle ut to sider med info og data og sende det hele til Helseforetakenes nye bedrift "Pasientreiser AS" som holder til i Skien. Skjemaet finnes også på internett, må vite, så datafrelste eldre kan kose seg med å fylle ut på skjerm.

Regner med at Helseforetakene har gjort et glimrende tiltak her. Konsekvensen er klar: mange eldre orker ikke bryderiet med å fylle ut dette skjemaet og sende det til Skien. De tar heller drosjeregningene selv.

Dermed har jo Helseforetakene oppnådd målet sitt:

Spare penger på pasientreisene!

God jul ? (jommen sa jeg smør...)

DOJ

Det er fint å tenke på at vi har en statsminister som tror at ny teknologi kan løse klimaproblemene, men det hadde vært spennende å få vite hvilken teknologi han mener

Stoltenbergs klimaoptimisme

Erik Kolstad,
klimaforsker ved Bjerknessenteret

Under lanseringen av sin nye bok, viste Stoltenberg helt korrekt til den globale utfasingen av KFK-gassene (de som laget hullet i ozonlaget) som en suksess. I følge aftenposten.no sa han:

«De gassene er så godt som borte. Og de er jo ikke fjernet ved at vi ikke lenger har kjøleanlegg i bilen eller bruker deodoranter, vi har bare andre deodoranter og andre kjøleanlegg. Dét er fortellingen om de fleste miljøproblemer. Da må det også være mulig å løse klimaproblemet.»

Norge ligger under

Men statsministeren vet at klimakrisen er, for å si det mildt, større i omfang enn ozonkrisen. Hele verden har gjort seg avhengig av fossile brensler som olje, gass og kull, og vi slipper ut mer drivhusgasser som CO₂ (karbondioksid) enn noensinne.

Det holder ikke å bytte fra AXE til Cosmica denne gangen. Det er som om vi ligger under 0-2 når ordinær tid er ute. Forventningene foran COP15, det store klimatoppmøtet i København i desember, er store. Dersom vi skal unngå farlige klimaendringer, må vi få slutt på den globale handlingslammelsen siden Kyotoavtalen ble signert i 1997.

+ 2 grader

CO₂-innhold måles i enheten ppm (*parts per million*), som sier hvor mange milliondel av luftens volum som består av CO₂. I «pre-industriell» tid, altså frem til 1800-tallet, var CO₂-innholdet i atmosfæren forholdsvis stabilt på omtrent 280 ppm. I 2008 var det på 386 ppm, en økning på en tredjedel og høyere enn på

flere millioner år.

Med dagens vekst i CO₂-innholdet på omtrent en halv prosent i året kommer det opp i 560 ppm rundt år 2080. Dette tilsvarer en dobling av det pre-industrielle nivået og vil i følge klimamodellene gi en global oppvarming på to grader eller mer.

Ikke før år 3000

Merk at utslipp ikke er det samme som innhold. CO₂-utslippene øker i dag med 2-3 % i året, altså betydelig raskere enn CO₂-innholdet i atmosfæren. Dette er fordi karbon har et komplekst kretsløp. I dag tas omtrent en tredjedel av utslippene opp i havet, mens det i tillegg tas opp CO₂ i vegetasjonen og jordsmonnet.

Dermed skulle man kanskje tro at CO₂-innholdet ville ha gått raskt ned dersom man stoppet utslippene.

Nye resultater indikerer imidlertid at selv om vi klarer å kutte alle utslipp idet CP₂-innholdet i atmosfæren når 560 ppm, så vil ikke CO₂-innholdet synke til dagens nivå før i år 3000.

I klartekst betyr dette at alt det vi med dagens vekst slipper ut de neste 70 årene, vil det ta naturen 1000 år å absorbere. Den globale oppvarmingen vil fortsette i lang tid selv med store reduksjoner av utslippene.

Det er derfor ikke vanskelig å forstå hvorfor Stoltenberg er tvunget til å være optimistisk på teknologiens vegne. Det er vi alle; uten innovative teknologiske løsninger kommer CO₂- og temperaturkurvene til å peke altfor bratt oppover.

Mens vi venter på Mongstad

Men hvilken teknologi er det egentlig vi er optimistiske på vegne av? Regjeringen planlegger i samarbeid med Statoil-

Hydro å bygge et gasskraftverk som trekker ut CO₂, og lagrer den i berggrunnen under havet utenfor Mongstad. Håpet er at denne teknologien på sikt kan spres til andre kraftverk rundt i verden, for eksempel til de mange kullkraftverkene i Kina. Slik CO₂-fangst er uhyre viktig, men den gjør ingenting med utslippene fra mobile enheter som biler og fly.

Mens vi venter på Mongstad må vi tenke nytt. Jeg blir stadig sikrere på at vi blir tvunget til å hente ut CO₂ fra vanlig luft. I dag er det vegetasjonen og havet som gjør dette, men ikke på langt nær raskt nok og i stort nok omfang.

Bygge kunstige trær

Jeg tror vi kommer til å bli nødt til å bygge kunstige trær. Det finnes allerede enkle prototyper på slike. Ved hjelp av forholdsvis enkel kjemi kan man binde CO₂ opp i natron (NaHCO₃), en av ingrediensene i bakepulver. Deretter kan CO₂-en skilles ut og lagres ved anlegg som Mongstad. Og dette er bare ett av mange forslag til hvordan fangst fra vanlig luft kan gjøres. Bedre utnyttelse og vedlikehold av jordens vegetasjon og jordsmonn er en annen opplagt løsning.

Gjødsla med jern

Britiske *Royal Society* gav 1. september ut en rapport om *geoengineering*, som de definerte som «bevisste, storskala inngrep i jordens klimasystem med hensikt å redusere global oppvarming». Alt fra innsprøyting av svovel i stratosfæren til gjødsla av havet ved hjelp av jern ble vurdert, men CO₂-rensing av vanlig luft ble regnet som et helt nødvendig tiltak.

Det er dyrere med CO₂-fangst fra vanlig luft enn å rense gassene der de blir sluppet ut, men den store fordelene er at

det kan gjøres hvor som helst. CO₂ fordeles seg jevnt i atmosfæren, slik at gassen fra et kullkraftverk i Kina i prinsippet kan hentes ut fra luften på Mongstad.

Forlik som sovepute

Men selv om CO₂-fangst fra luft er både genialt og nødvendig, vil det ikke kunne kompensere fullt ut for utslippene våre. Vi må kutte kraftig i utslippene fra fossile brensler. Dette betyr at vi må høste vindkraft, bølgekraft, tidevannskraft og solenergi i et raskt økende tempo.

Den norske klimadebatten dreier seg til en viss grad om gjensidig skryt blant partiene (utenom Frp) for at de kom til et klimaforlik. I realiteten ser dette forliket ut til å utgjøre en sovepute for politikerne. De er enige, så det er liksom ingen vits å fortsette diskusjonen.

Scoring på overtid

Velgerne er imidlertid opptatt av det globale klimaproblemet, og jeg mener at visjonære planer ville ha fanget oppmerksomheten deres.

Norge har takket være sin geologi og sin teknologiske ekspertise en mulighet til å være toneangivende når det gjelder CO₂-fangst ikke bare fra gasskraftverk, men fra vanlig luft. Vi ligger som sagt under ved ordinær tid, men det er mulig å score både to og tre mål på overtid.

Fakta

Klimamøtet i København

■ I desember møtes 190 land til klimamøte i København.

■ Målet for FN-toppmøtet er å bli enige om en ny, ambisiøs klimaavtale

■ Erik Kolstad er aktuell med boken «Hva er klima» sammen med Øyvind Paasche.

(B. T. 8/9 2009)

Altets evige Kjærlighet og den frie vilje

Av Torill Schønberg

Den Guddommelige Kjærligheten bærer ingen grenser med seg. Den er UBE-TINGET og evigvarende. Du er ikke elsket på grunn av det du gjør, sier eller tenker, men rett og slett fordi du er DEG. Denne kjærligheten er som navnet tilsier, ubetinget, og elsker dermed ikke på grunn av noe, men til tross for.

Kanskje er det litt vanskelig å ta dette inn over seg, fordi vi mennesker har trodd at vi var atskilt Gud/Universets evige Kjærlighet, og at Gud var noe der ute et sted, langt borte fra oss.

Når jeg her bruker ordet «Gud», så gjøres det for enkelthets skyld, da jeg like gjerne kunne skrevet Den Universelle kjærligheten, Den Guddommelige Kjærligheten, eller rett og slett Lyset, Kilden eller Livet, hvem vi alle er en del av.

Kanskje er det heller ikke så rart at vi til nå har hatt problemer med å se vår egen storhet, i og med at vi i mange tusen

år har blitt fortalt at Gud er der ute, og vi arme syndere er her, og at det nærmest var umulig å blidgjøre denne Guden som satt der oppe og dømte oss. Vel, dette kommer av at vi til nå har hatt problemer med å se for oss en slik ubetinget kjærlighet, rett og slett fordi vi ikke kunne føle eller oppleve den selv. Og dersom du og jeg ikke vet om at noe finnes, gjennom å ha hørt om det eller opplevd det, så kan vi heller ikke forstå at det finnes. Derfor har mennesket elsket betinget frem til nå - «Jeg kan elske deg hvis du gjør slik eller sånn, men gjør du dette, da kan jeg ikke lenger elske deg lenger». Fordi vi selv ikke har kunnet elske ubetinget, har det derfor vært vanskelig for oss å ta inn over oss og forstå at Gud/Universet/Kilden/ Lyset/Kraften kunne det.

I denne tiden våkner stadig flere av oss og erindrer denne kjærligheten, vårt eget opphav, og nå forstår stadig flere av oss at vi er så uendelig mye mer enn en kropp og et menneske.

Den eneste «bøddelen og fangevokteren» som finnes i ditt liv, er deg selv, og når du erindrer dette, da har du startet den vakreste reise du kan forestille deg i

livet ditt - reisen hjem i deg selv.

Ingenting er rett, og ingenting er galt - bare utfra om det støtter dine høyeste visjoner om hvem du velger å være akkurat nå. Ingen væren, gjøren, tanke eller tro kan endre Guds/Universets evige og ubrytelige kjærlighet til deg. Du er i sannhet Elsket, akkurat slik Du Er.

Dersom Kjærligheten er Alt som Er, enten man nå definerer det som Gud, Universet, Livet eller Lyset, så vil det også inkludere deg, meg og alt annet. Vi er, slik jeg ser det, ett ene, som spiller ut rolene om innbilt atskilthet - eller har i det minste gjort det til nå.

Dersom vi tenker oss Gud/Universet/Kilden/Lyset som en skikkelse (hvilket det selvsagt ikke er), så vil du og jeg være en bitteliten celle i denne skikkelsen, og bærere av den samme visdom, innsikt og kjærlighet, og også inneha den samme kraft.

Jeg ble en gang vist altets ubrytelige bånd og enhet i dette bildet, og der var alt inkludert - alt fra mennesker, dyr, trær, fjell, vann, ånder, ned til hver minste atom og kvark i denne «kroppen». Ja, alt var en del av denne skikkelsen, og alt var knyttet opp mot hverandre i tynne tråder,

samtidig som alt dette igjen, hver for seg og sammen, var forankret i hjerteenergien og bevisstheten til dette Ene. Alle deler var knyttet sammen med alle de andre delene, og samtidig gikk det tråder fra hver eneste lille mikrobevissthet tilbake til dette Ene. Alt var forbundet og linket sammen med absolutt alt det andre, og disse båndene lot seg ikke bryte.

Alt er i en evig flyt av det vi kaller liv og «død», her eller der, slik eller sånn, bevisst eller ikke bevisst vår herkomst er uatskillelig bundet sammen i dypeste Kjærlighet.

Du er en forlengelse av meg, og jeg av deg. Vi er søstre og brødre i evighetens vakre dans. Når vi erindrer dette og tar det inn over oss, da er det fred på jord.

NAMASTE (Namasté betyr: Gud i meg hilser Gud i deg - Livet i meg hilser Livet i deg - Kjærligheten i meg hilser Kjærligheten i deg - Gleden i meg hilser Gleden i deg - Lyset i meg hilser Lyset i deg. (Jeg kunne selvsagt også byttet bort ordet «hilser» med «ærer»).

(Ildsjelen, 3/2009)

Gudsriket på jord er ingen drøm!

Men først måtte menneskene lære å gjøre forskjell på to lags virkelighet!

Av Anders Ryste

Fra Kristi tid til i dag er det medgått henved 2000 år. Men, sa han, innenfor den evige skapelse er en dag som tusen år. Allerede dette utsagnet skulle være nok til å gjøre Jehovas Vitner betenkt. Livsutviklingen gjelder ikke åremål og datoer. Det kan bare være en form for tippeskunst lest ut av bibelord som passer for slik kunst. Og hva har ikke bibelboken inntil idag vært brukt til, ettersom det har lyktes de geistlige å gjøre bibelordene til så hellige ord, at kun de selv kunne tolke. Andre, de ikkegeistlige, har måttet bøte med liv og velferd om de i sin frimodighet, på egenhånd, gav seg av med Skriftene.

Blinde høner kan også finne korn. Årstallet 1914 er ikke så dårlig valgt for Kristi «gjenkomst» også sett fra menneskenes mentale livsutvikling. En utvikling som har funnet sted på tross av religioniseringen av Guds ord. Religionisering betyr i denne forbindelse, at mennesket som leser, dikter sine egne drømmer og ønsker inn i skriften, fremfor å lære å forstå seg selv og sine drømmer ut fra den visdommen som just finnes i Skriften.

Av mennesker som fikk det tunge lodd å ta opp kampen mot en religionisering, kan nevnes Johan Huus, brent på kirkemøtet i Konstans år 1415. Hulderych Zwingli (1484 - 1521) drept i kampen mot katolikkene. Martin Luther (1483 - 1546) - opphavet til vår egen protestantiske kristendomsform. Men helt frem rakk de ikke. Den monopolsituasjon som kirken hadde skaffet seg, like fra år 325 i Nikea, vedvarte. I Nikea ble som kjent Kristi lære kanonisert som statslære. Kampen mot statsmakt, organisasjonsmakt og krigsmakt som de første kristne førte, ble med ett stoppet av romerkeiseren Konstantin. En religionisert kirke - en kirke som var villig til å flytte Gudsriket hinsides, stikk i strid med Jesu lære om riket inneni dere, var godt brukbar til å legitimere romerkeiseren Barabas. Paulus lære fra Rom. 13. ble brukt som legitimasjon.

Navn som imidlertid sjelden nevnes i striden om å skille bukkene fra fårene, er historiens store vitenskapsmenn. Vi skal vite at også disse satte liv og velferd inn i en kamp på liv og død mot kirkens monopol på menneskenes tro og tanker. Nevnes bør Kopemikus (1473 - 1542). I frykt for at hans nye oppdagelser skulle bli tilintetgjort av kirken, lot han være å utgi dem inntil han lå på det siste. Banebryteren for moderne tenkning Giordan Bruno (1548 - 1600) ble levende brent av den samme kirkes representanter. Galileo Galilei (1564 - 1642) måtte avsverge. Også han trosset kirkens monopol på sann vitenskap, Johs. Kepler (1571 -

1630) fikk sin mor kastet i fengsel som heks. Sir Isaac Newton (1642 - 1727) i England var så langt unna Pavens lange arm at han kunne arbeide videre på Galileis oppdagelser. Newton begynte sin gjerning samme år som Galilei døde.

Når alle disse navn nevnes, og en hel rekke flere navn burde nevnes, så er det navn og menneskeskjebner tatt rett ut av den utvelgelse og adskillelse som Kristus Jesus forutskikker i Mat. 25, 31-46. Bukkene er de åndsretninger som brukte vold og blod. Geitene er alle de som trodde på opplysning, nyorientering og reformasjon. Kristus Jesus, ved de impulser han gav, har nemlig aldri vært fraværende i den utvikling som har funnet sted siden vår tidsregnings begynnelse. Kirken hadde tilranet seg monopol på såvel kunst som vitenskap, såvel religion som politikk. Det ble martyrenes lodd å befri menneskene for kirkens religiøse panser. Men kirken maktet å innbille seg selv og alt folket at Kristus med sin påvirkning - sitt evangelium - var vel forvart i himlen, og Kristus selv skal komme igjen derfra for å dømme levende og døde, så er sannheten den at Kristus ved sin ånd - kalt Talsmannen - aldri har vært fraværende. Han har vært blant menneskene den hele tid. Hvem var det som sa: «Jeg er oppstandelsen og livet. Jeg er i dere og dere er i meg. Jeg og Faderen vi er ett.» Her er det ikke spørsmål om noen bokstavelig himmelfart eller nedfart slik Jehovas Vitner forestiller seg. Her er det utelukkende et spørsmål om menneskelig bevissthetsmodning som himmelfart. - Bevissthetsmodning til å kunne oppfatte og tilegne seg Kristi levende evangelium.

1914 fokuseres også i Nyorienteringens bøker. Årstallet betegnes som det året da menneskene for aller første gang i sin historie kunne registrere at det ble skapt overflod av alle de fødemidler menneskene trenger til. Presten Malthus «vitenskap» om den evige mangel var blitt gjort til skamme. Fra nu av ble vareoverfloden menneskenes problem, mens det før hadde vært fattigdommen og mangelen. Hadde ikke dette hatt noe å gjøre med Jesu lære? Om det ikke hadde, hvorfor skulle da overfloden komme Vestens folk tildel som i de henved 2000 år har hatt Jesu lære å gå til, mens Østens folk, som ikke har hatt denne lære, ennå på så mange steder lever i materiell nød? Der er helt tydelig en sammenheng mellom Jesu Kristi genetiske innsats med Bibelen som grunnbok og overflødstilstanden som vi nu kan notere oss. Hva annen trøst og rettledning hadde verdens teknologiske pioner enn f. eks. bibelordene. «Søk sannheten og sannheten skal frigjøre dere eller Et stoppet og rystet mål gis dere i fanget.»

Også fra år 1914 stammer de første publikasjoner fra en nordmann Bertram Dybwad Brochmann - som forklarte om

menneskehetens genetiske Frelser. - Han som ved sine impulser daglig var med og daglig er med i menneskenes vandring og kamp. Det omsvøp av religiøsitet som kirken og sektene har omgitt ham med til denne dag, er ved å bli fjernet. Ikke minst takket være nevnte Brochmann er det slått et nytt hull i det eggeskallet som kirken ennå har omgitt vårt livsbillede med. Jeg tenker på hans lære om to slags virkelighet og to slags fantasi. Impulsene var hentet fra Bibelen. Bibelordene: Gjør forskjell på Gud og Mammon eller Gud og Keiseren er ord som fullt ut understøtter Brochmanns tanker. Med denne nye erkjennelsen opprettes Gudsriket igjen som en levende tilstand mellom menneskene. Mat. 24,14 forteller at akkurat dette skulle bli til virkelighet straks evangeliet om riket var rukket å bli forkynt til alle folkeslag.

Når jeg sier gjenopprettes, så må ikke det forstås derhen at plutselig daler riket ned fra sitt hemmelige kirkelige skjulested. Gudsriket som en nærværende og levende tilstand er et mentalt gjenerobringsspørsmål, en mental gjæringsprosess. Det hele står om å kunne oppfatte seg selv og menneskeslekten som materialet i arbeide på samme tid som vi er subjektivt arbeidende. Vi er både subjekter og objekter. De religiøse og politisk anløpne har hittil hoppet bukk over menneskene som materiale i arbeid under sin mentale skaper og frelser.

Å fødes på ny er en fødsel av en noe annen slags enn å bli født som barn fra mors liv. Likevel, alt er relativt. Om fødslene er av forskjellig slags, og når vi i Nyorienteringen forklarer om menneskets åndelige fødsel, så betyr ikke det at vi ignorerer fødselen i kjøtt.

Professor Martin Strømnes pådro seg forsamlingens vrede og forundring da han i et foredrag en gang uttalte, at barnet som fødes fra mors liv er å sammenlikne med et tobent dyr. Jeg tror han da kom i skade for å være absolutt.

Barnepsykologer kan fortelle fra hvilket tidspunkt menneskebarnet viser tegn til et overbiologisk aspekt. De vil også kunne fortelle at barnets oppførsel likner besnærende på apekattens. Men tidlig eller sent så viser menneskebarnet en spesifikk evne til å forlate apekatten og isteden trer inn i en lek med klosser og symboler, en lek fremmed for apekattene. Det forteller noe -.

Menneskebarnet merker seg ut. Hvorfra kommer så den overbiologiske vokstere? Hvilken rolle spiller menneskebarnets omgivelser - søsken, foreldre, dadda - i denne sammenheng? Er det galt å si at menneskebarnet - det som Strømnes kalte et dyr - kommer til verden uten enhver iboende sensitivitet - kallelse - for åndspåvirkning? Eller er forholdet motsatt? Skal barnet underkastes læring, så er det helt sikkert at barnet må være født med slumrende sanser for å lære. Barnet vekkes fra en blind tilstand.

Det vi i Nyorienteringen arbeider med er noe mer enn vår legemlige fødsel. Vi arbeider med forholdet å kunne fødes på ny i ånd og sannhet. Den gang Galileo Galilei påviste at kloden var rund og selvbevegelig, fødtes vår ytre verden på ny. Det gamle verdensbillede om den flate jord, måtte skrinlegges og dø som fri fantasi. Isteden kom sannheten om himmel og jord. Menneskene

kom et langt skritt fremover i sin utvikling. Tussemørke, trolldom og mystikk ble avløst av matematikk, mekanikk, astronomi og sann og riktig naturorientering. Men sikkert er det at menneskene lenge før Galilei hadde evnet å danne seg et universbillede, et galt bilde riktig nok, men et bilde som det ble Galileis oppgave å kaste nytt lys over.

Kristus i krybben tegnes med en strålekrans om sitt hode. Hadde han, og spesielt bare han, et hode med et annet innhold enn andre barn som fødes? Vi må gå ut fra at strålekransen stråler frem innenfra, selv om kransen er tegnet utvendig fra. Alt tyder imidlertid på at også de gamle var opptatt av om der ikke hos barnet kunne etterspores overbiologiske egenskaper alt fra det første skrik. Men hva disse egenskapene var, hvilke krefter det var, kommer først til åpenbarelse i det voksne menneskets møte med det samfunnet det skulle ferdes og vokse i eller fortapes i. (Elektrisiteten etterspores allerede i stenene).

Mens «apekattfamilien» slår seg «til ro» innenfor biologiens begrensning, så begir menneskefamilien seg iveri utover begrensningen. De første månefarene er et bilde på dem som begav seg ut i det store intet - det store hullet. Hva var de drevet av? Av trang til mat og forplantning som dyret eller av trang til å overskride de grenser menneskene selv hittil hadde satt for sin utfoldelse? Hvem andre enn mennesket kan trosse sin egen arts begrensninger? Dette forteller også noe.

Også som små barn hører vi samfunnet til, selv om vi skulle fødes som blinde for forholdet. Det er fra samfunnet som tar imot barnet, impulsene kommer, til å sprengte begrensningene, pålagt det av biologien, men aper kan ikke settes på skolebenken og lære bokstaver og ord, derfor tør det være riktig å si at kun menneskebarnet er påvirkelig for ånden «ovenifra», og er barnet påvirkelig slik, da forteller det videre at vi har å gjøre med et «materiale» som bærer med seg en spesifikk dimensjon, et materiale for bevissthet. Mennesket skapt i Guds bilde.

Alt er relativt. Sikkert er det imidlertid, at når Jesus Kristus i evangeliene taler om å fødes på nytt, så taler han ikke, om engang til, å fødes i mors liv. Han taler om noe helt annet. Han taler om vårt tillærte livsbillede. Han taler om hvorledes vi innretter oss i vårt daglige levende samfunn. Ikke så svært mange synes ennå klar over at fristelsene (den mentale fødselen) som det berettes om i Mat. 4 danner opptakten til den frelse som han kom til verden for å fullbyrde.

Beretningen om stenene som skulle gi brød, om å hoppe utfor tempeltaket uten å begå selvmord, fordi englene ville møte frem og bære ham på hendene eller om utsikten til å styre hele verden fra fjellet, er symbolske uttrykksmåter for den kjensgjerning, at et samfunn ledes etter iboende lover, lover som menneskene enten må våkne opp og bli seg bevisst, så de kan følge dem og etterleve dem, eller samfunnet går i oppløsning.

Å fødes på nytt vil da si at du ikke som samfunn må praktisere å dikte liv i byttemidlene (pengene) som du betjener deg av for å få istand handel og samferdsel. Du må ikke ta renter av penger, sa de

SAMFUNNSLIV
trenger din støtte

EGIL LINDHOLM:

MORGENBØNN

Liv gi oss kraft til å forbedre oss selv
og derpå gi ut av vår kraft til andre.
Gi oss kraft til å vente, til adri å
dømme eller fordømme, - til alltid å er
kjenne våre feil, - til alltid å gi vår
neste kjærlighet og vidsyn.
Gi oss klokskap til åse klart og mot
til å handle helt.
Gi oss rygger til å løfte berg og hender
til å tørke tåren bore fra et barns kinn.
Blås havets ukuelige rytme i vårt blod -
og skogenes enkle storhet i vårt sinn.
Gi var bues streng en tonklang, som om-
sider setter verden i skjelving.

AFTENBØNN

Vår fader-moder, du som er over oss og inne i oss, helliget
vorde ditt navn i tvefold treenighet. - Ditt rike kommer til oss
i kjærlighet, vishet og enighet. -Skje din vilje likesom i him-
melen så og på jorden. - Giv oss daglig ditt hellige brød og
den levende vinstokks frukt.

Og likesom du forlater vår skyld, må også vi forlate alle som
er oss skyldige. -Utgyd din godhet over oss, så at også vi må
gjøre det samme. - I fristelsens time frels oss fra det onde,.-
Ti ditt er riket og kraften og herligheten, fra evighet og til
evighet, nu og i all evighet.

Kjære Odd Einarson

Takk og atter takk for din fine bok. Din innsats for et lykkeligere Norge er uomtviste-
lig. Dine skarpe satirer har verden for lite av. Når du faller bort fins her ingen flere sli-
ke.

En utstilling av tegningene dine burde arrangeres som vandreutstilling over det
ganske land. «Trollspeilet» gledet oss alle. «Paragraf 100» ble en murbrekker. Når du
i boken nevner mulige uoverensstemmelser mellom BDB og Samfunnsliv og din og
andres isolerte virksomhet, så hørte jeg lenge nok på BDB til å si dette: I rettsfarsen på
Voss mot siktede Dybwad Brochmann ble aktor meget forundret og til tider irritert et-
tersom BDB stadig forlot «talen i radio» og viste til sine interpellasjoner i Stortinget i
1936. Han interpellerte om årsakene til krig og fant at de dypereleggende årsakene var
fiktivøkonomien. BDB så på Rettsoppgjøret som en storstilet kamuflasje for å kunne
holde seg enhver oppklaring av nevnte skinnøkonomi fra livet. Ulykke verre enn ok-
kupasjonen, ville ramme landet om BDB skulle få rett.

Av psykiaterne i Bergen ble han hånet. Det ble gjort forsøk på å gjøre ham til en fu-
sentast med varige svekkede sjelsevner. Slikt kunne ikke «undergrunnen» gjøre om
den bare hadde BDBs tale i radioen i tankene. Men så, som lynet fra himmelen, kom
der i Hoffs Samfunnsliv, trykt i 30 000 eksemplar, en erklæring fra dr. Johan Vogt om
BDB som pioner i sosialøkonomi. Erklæringen hadde Hoff fått smulget ut fra llebu,
en erklæring som først skulle benyttes for Høyesterett. Og ikke nok med det. Så kom
erklæring også fra prof. Karl Vold.

Dette skapte frustrasjon hos myndighetene. Han ble dømt til fengsel i 3,5 år. Da
han så skulle sone, slapp han med 180 dager. Statsråd Gundersen hadde da for alvor
fått kalde føtter. Jeg vet at BDB var storlig glad for såvel din, som Fanebusts, som
Hoffs og også som Hønningstads mandige opposisjon mot de rådende makthaverne.
Men jeg kan betro deg, han var ikke like glad for at det såkalte Rettsoppgjøret liksom
ble gjort til en enestående hendelse uavhengig av den fiktivøkonomiske åndshimme-
len. Rettsoppgjøret avdekket makthavernes moralske fallitt, men fallitten måtte bare
ikke frem i lyset og dermed bli oppklart. Hoffs erstatningssak var han imot. Typogra-
fene var politikerstyrt.

Det ble ingen ny livsorientering bygget på en oppklaring og fjernelse av den livs-
farlige fiktivøkonmien etter siste krig, like lite som det ble det etter den forrige. Retts-
skandalen, opphausset av kringkasting og presse, tjente til fullstendig å overdøve
Samfunnsliv. Idag ser vi fruktene igjen. Med rakett fart stiger prisene. Alt dreier seg
kun om penger. Den sosiale moral blant menneskene senkes ned på pøbelstadiet i jak-
ten på klingende mynt.

Et mulig rettsoppgjør etter en mulig ny okkupasjon, måtte i dag bli preget av ennu
mer vilkårlighet og skamløshet. Hengir et folk seg til fiktivene, slik Gunnar Knudsen
gjorde opptaket til under første verdenskrig og proletarene fortsatte etter andre, skjer
ulykken. Det vitner all historie om og det vitner bibelboken om like fra Moses til Jo-
hannes på Patmos.

Det mangler ikke på kjærlighet, kjære Einarson. Ihvertfall ikke til fiktivene. Det
mangler bevissthet om de farer og snarer menneskene utsettes for som skapende ånds-
vesener. Autoritetene sover på murene. Om verden er overfylt av fødemidler, så dør
likevel millioner av sult. Amerikanerne fører krig i Østen. De ville skaffe seg rike
uranleier for å tjene mer penger. De kom tilbake med heroin og AIDS. Hadde de spart
seg pengejakten, hadde de også spart seg pesten. Men hva betyr pest mot penger?

Det går godt an å peke på uro blant oss som vedvarende steller med Samfunnsliv,
for så å tenne en glo for seg selv. Den nye livsorientering, hvis oppgave er å avklare og
oppklare menneskehetens aller største synd, skam og dødelige last, kan ikke komme
noen vei om vi hver for oss bare plasker i vannet med vår egen lille kjepp. En samlet
bevegelse, stor nok til å betale avisene og bøkene og som har lært å bruke årene sam-
men, er grunnen til at vi fortsatt kan drive vår virksomhet. Slik vil det også være i
fremtiden. Verden vil igjen rammes av katastrofe. Ny verdenskrig er kanskje ikke
lenger veien. Men et nytt verdenskrakk er temmelig uunngåelig. I mellomtiden får de
unge stille med sport og tipping og de eldre med politikk og Jesu gjenkomst. Fiktiv-
økonomien blomstrer som algeoppblomstringen langs strendene. Men ta borti slikt
noe, nei fy skinn og ben. Det er kun enstøingen - den 50 år gamle - Samfunnsliv som
virkelig tør.

Kjære venn. Vi har samtalt om dette før. Boken har jeg lest, dog ikke finlest. Jeg har
søkt etter avsnitt hvor du sporer inn på oppklaringen av menneskets risikofylte natur
og da særlig når det gjelder pengene, men fant intet om det. Fanebust reiste bust mot
autoritetene. Han lot også oppklaringen ligge. Hønningstad måtte på død og liv lage
uro innen Nyorienteringen fordi han ikke tålte at autodidakten BDB tok glansen av
prestasjonene fra de med eksamener og titler. Hønningstad skaffet seg 2 akademiske
titler. Nok blir det fortalt at han stilte prof. Frisch til ansvar for å ha fordreiet BDBs
Samfunnsregnskap. Av redsel for makthaverne satte han Staten til inntekt. Da var
BDB forlenget borte.

Imidlertid, igjen takk for din bok. Ingen har som du kunnet sette opp nevnte Sam-
funnsregnskap i tegning og skisse, men jeg savner forklaringen hvorfor denne oppstil-
lingen ikke blir erkjent og tatt i bruk. Hva jeg har skrevet i dette brevet, skal du ikke
oppfatte som kritikk, men som en replikk. Det er ikke for å være vrangvillig eller for-
di jeg skulle briljere som en pave, men fordi det er gått inn i «blodet» på meg at først
må mentaliteten forandres ved en smule bevissthetsforlengelse, før verden kan slippe
flere hedenske rettsoppgjør, krakk og kriger.

Ta imot mine bemerkninger i all vennskapelighet.

*De vennligste hilsener
Anders Ryste*

gamle jødene. Kristus Jesus kaller slik
gesjeft en fristelse, noe som forgår i men-
neskets indre, i menneskenes tenkemåte,
og som resulterer i at symbolene, bille-
dene, pengene blir det viktigste. Det du
skal leve av og kle deg med, realverdi-
ene, blir det overflødige. For pengenes
skyld fyres det nu opp under lokomotiv-
ene i Danmark med kornoverfloden fra
EF.

Å fødes på ny vil også si at du som
borger i samfunnet ikke må fristes til å
organisere medlemmer, så samfunnet til-
sist fremstår som partier og organisasjo-
ner med pigger vendt mot hverandre
(motsatte interesser). Det «naturlige»
samfunn som ikke er falt i fristelse til å
bygge på makt, bygger på teokratiet eller
som vi også sier logokratiet. Dette er kla-
rest formet hos Kristus Jesus når han sier:
Gjør mot andre det du vil at andre skal
gjøre mot deg. Et samfunn som
gjennomskuer maktmoralen og ikke lar
seg friste og forlede, verner om disse
Kristord som sitt samfunns grunnlov og
følger loven.

Å fødes på ny vil også si at du ikke må
la deg utrope til keiser eller diktator. Intet
er galere enn å tro at det må til en stor el-
ler liten autoritet for å få hjertet ditt til å
slå. Samfunnet blant mennesker er i sin
guddommelige oppbygning et selvverk-
samt hele, en organisme. Den største
iblant dere skal være som en tjener for de
andre. Her er ikke spørsmål om jøde eller
greker, mann eller kvinne, trelle eller fri,
sier salig Paulus.

Jeg sa at fristelsene i Mat. 4 er Jesu
opptakt til fullstendig å revolusjonere og

få revidert menneskenes samfunnsopp-
fatning. Mangt sa han siden om akkurat
det samme ord som kan fylle all verdens
bokhyller om de var nedskrevet. Ingen
skal være i tvil. Å fødes på ny vil i virke-
ligheten bety å skifte livs og samfunns-
oppfatning. Skifte mentalitet. Det vil ike
nytte lenger å forsøke å skape fred i
verden, selv om det ikke er noe annet enn
nettopp fred alle ønsker, dersom ikke
slekten med lederne i spissen formår å
gjøre forskjell på symbol og virkelighet -
to slags fantasi og to slags virkelighet.
Formår ikke menneskene å gjøre for-
skjell på samfunnet slik det ut fra Guds
lover er oppbygget og slik det av seg selv
fungerer, og på de lover og formeninger
som menneskene med og uten kirkens
veto hittil innbildte seg at det fungerte, er
alt til fånytt.

Kristus Jesus sa om de små barna: La
de komme til meg. De hører Guds rike
til. Derimot de religiøse og politiske bar-
na. De som vet uten å vite, som ser uten å
kunne se og som ennu lever i den barns-
lige forestillingen at et samfunn er som et
byggverk bygget av stener med mennes-
kehender og ikke en levende organisme
bygget av iboende lovmessighet - en lov-
messighet vi som borgere må lære å
kjenne alt fra vi er små, ellers ramler vå-
re byggverk ned igjen med stadig nye
forfordelser. Gudsriket på jord kommer
til menneskene ved en ny fødsel - en fød-
sel noe annerledes enn fødselen fra mors
liv.

Det forteller igrunnen alt sammen.

Våre barn - vår framtid

Av Aashild Hvass, Kristiansand

- Invester i barna dine!
- Deres verdi varer livet ut
  - De ruster ikke
  - De er ikke gjenstand for skiftende markedskrefter
  - De aksepterer deg lenge før de forstår ordet utilstrekkelighet
  - De elsker deg lojalt og betingelsesløst når du ikke en gang liker deg selv
  - De stoler på deg selv om du er usikker

For en tillit - for et ansvar! Ikke svikt barna dine - de trenger deg!

Hva er din holdning til egne barn?

A) Barn. Bryderi. Mas. Bleieskift. Grenseløse behov for alt mellom himmel og jord. Selvoppofrelse (ingen tid til seg selv). Søvnløshet. Barnesykdommer. Problemer. Pubertet. Opprørskhet. Konflikter. Bekymring. Tilkortkommenhet.

Er du blant dem som roper på pedagogisk personale for hjelp hele tida? Eller:

B) Barn. Muligheter. Selskap. Fantaisifulle innfall som utfordrer egen slumrende fantasi. Frihet fra selvopptatthet (noen er viktigere enn en selv). Døgnet blir innholdsrikt. Man får lov å vise noen omsorg. Utfordringer å vokse på. Utvikling. Førstehåndserfaringer med gryende selvstendighet. Kunnskap om personligheter. Tillit. Mestring.

Har du tillit til deg selv som forelder og oppdrager?

Virkeligheten er ikke svart/hvitt selv om våre følelser noen ganger er det. I det ene øyeblikket er vi sprekkeferdige av stolthet fordi vår håpefulle sier «mamma» for første gang eller tar sine første skritt. I det neste øyeblikket lurar vi på om det finnes ledige enveisbilletter igjen til Sibir, når det samme barnet demonstrerer sin selvstendighet (les: ulydighet) ved å tegne med sprittusj på skinnssofaen

for fjerde gang den samme dagen, til tross for alle dine innstendige: «Nei, Nei, Nei - slik gjør vi ikke!»

Jeg kan ikke tro det snart er over - tiden med barna i huset! I over 20 år har flere mennesker vært mitt alfa og omega. Refleksjonene melder seg på løpende bånd i det man daglig betrakter resultatet av gode og onde dager, påvirkningen fra familien og omgivelsene og sist men ikke minst barnets egne iboende karaktertrekk. Tiden tikker ubønnhørlig av sted. Tiden man har igjen med hjemmeboende barn er mye kortere enn tiden som har vært. Tiden som har vært ... hvor ble den av? Var det ikke i går eller i fjor at man betraktet sitt lille nyfødte under?

Snart skal de rusle eller styrte ut i livet på egen hånd, og man undrer seg: Har de fått med seg det riktige kartet? Virker kompasset man har utstyrt dem med? Har man vært for streng? For ettergivende? Har man brukt nok tid sammen? Har det vært en passelig balanse av humor og alvor, av ansvar og frihet? Har jeg prioritert riktig, når jeg har prioritert barna?

JA! JA! JA! De kommer til å klare seg! De vil bygge videre på grunnvollen vi har skapt! De er ikke perfekte, men de bringer håp med seg! JA! JA! JA! Det har vært verdt alt slitet, mangel på søvn og noen ganger mangel på midler! Alle tusen minner og erfaringer smelter sammen til vår felles livshistorie, men som subjektive, personlige opplevelser. Samtidig peker de fremover mot en framtid med adskilte liv. I dette lyset får selv de minnene som handler om spysjuke og mynt som sitter fast i halsen sin forheksete glans. Hva med den gangen 8-åringen skjøt i stykker naboens postkasse med luftgevær? Jeg ble nok mest fortvilet den gangen, men i dag kaller det kun på latteren. Jeg har prøvd å gjøre det til en leveregel at de episodene som jeg innser vil bli en god historie i fremtiden, ikke skal få stjele fra meg nuets glede,

heller. Tiden har lært meg å være mer avslappet i forhold til alle små og store katastrofer ungene stiller i stand. Hvorfor ikke like gjerne le av det i dag? Kanskje du trenger latterens befrielse vel så mye her og nå...

Noen mener det er litt fordummende å omgås barn - slapp av - de vet ikke hva de snakker om! Det må være desillusjonerte mennesker som hevder slikt. Mennesker som ikke bryr seg om å vokse og lære. Det er ufattelig lærerikt å omgås barn. Jeg mener bestemt at å tilbringe tid med barna sine er å ta seg tid til å bli et bedre, visere og rikere menneske! Noen ganger skjer denne berikelsen gjennom fortvilelse, men aller mest gjennom å dele barnas undring, nysgjerrighet og ekte livsutfoldelse!

NEI! Man trenger ikke gjøre alt riktig for å være en god oppdrager. Man kommer veldig langt med et oppriktig ønske om å gjøre sitt beste, og med viljen til forpliktelse! Noen ganger må veien bli til mens man vandrer, men tro for all del ikke at alle andre er så mye bedre eller har bedre unger enn deg selv! Noen er flinkere til å glatte over virkeligheten, det er sant! Men utfordringer finnes det i alle hjem! Man kan dessuten velge å se på nederlag som en erfaring i hvordan man ikke skal håndtere en sak, dermed blir all læring og erfaring positiv.

Hvis jeg kan oppnå noe som helst med denne lille artikkelen, håper jeg det er å gi en liten oppmuntring til kjærlige foreldre som føler seg diskvalifiserte til oppgaven som oppdrager. Du er mor eller far - du vet best! Altfor mange foreldre er unødvendig usikre og kritiske til egen innsats. Jeg synes du heller skulle gi deg selv en klapp på skulderen. Du gjør en god jobb! Ingen kan ta din plass!

Jeg har ofte søkt råd hos pedagogisk utdannede mennesker, men jeg har aldri trodd at pedagogisk personale kan gi barna mine noe som er bedre enn hva jeg kan gi dem selv. Dette er ikke et angrep

på lærere eller andre pedagoger (eller de som tar doktorgrad i pedagogikk, for den saks skyld), dette er et forsvar av foreldres uerstattelige posisjon. Som foreldre må vi imidlertid være bevisste på at det er vårt ansvar å skape gode relasjoner til egne barn.

JA! Barn tåler at foreldre tar feil og gjør feil, men vi må passe på å vise dem respekt og tillit. Behandle dem slik vi gjerne vil bli behandlet selv. Jeg mener barn vokser på en anledning til å vise storsinn, forsoning og tilgivelse.

En god relasjon krever investering av både tid, energi og ressurser. En god relasjon til barna er intet unntak. For en belønning det er for en mamma å eie et barns fortrolighet! Når dine halv voksne og nesten voksne barn spør om råd i viktige spørsmål om framtid, utdanning, kjærighet eller bare skravler i vei om sine hverdagslige sysler ... JA! Jeg er så takknemlig at noen ga meg rådet om å bruke tid med barna mens jeg fortsatt hadde anledning til det. Jeg er så glad at jeg overbeviste meg selv om nødvendigheten av å lytte til dette rådet. Det gis her ved videre. Ta deg tid til barna dine! Ikke vent til i morgen! Gjør det i dag! De fortjener det, og du fortjener det!

Før du vet ordet av det flytter de ut. Still deg selv disse spørsmålene når du befinner deg midt i småbarns- eller tenåringsfamiliens mest intense utfordringer av liv, røre, bråk og rabalder: Hvem er det egentlig som har gitt? Hvem er det egentlig som har fått?

Hilsen en beriket mamma Aashild Hvass er bosatt i Kristiansand. Hun er mor til fire ungdommer i alderen 14 - 20. Familien drev med hjemmeundervisning i ca. fire år. Hun har bachelorgrad med fagkombinasjonen nordisk språk og litteratur, økonomi og musikk. Ved siden av sitt arbeid med elever og flyktninger er Aashild komponist, forfatter og musiker. Hun ga ut cd-en «Heartmender» i 2006. Tidligere har hun gitt ut flere lydbøker for barn på forlaget Ly-nor.

(Sax 3/4 2006)

Utdrag fra

Innføring i logokratiet bind 1.

av G.E. Bonde.

Innsendt av Armand Edgar Nyhus.

Mennesket er ikke ondt og grusomt av naturen. men det er skapt slik at det kan ta feil av veien, eller finne frem til livets m ål. Og målet er fullkommenheten.

Fra alle statskirkens prekestoler får vi ved enhver gudstjeneste høre at mennesket er et ondt og syndig vesen som vil det onde og gjør det onde. Det heter: "Allmektige Gud se i nåde til meg arme syndige menneske som har krenket deg med tanke, ord og gjerninger, og som kjenner den onde lyst i mitt hjerte."

Er dette virkelig overenstemmende med det faktiske forhold? Og er altså den allmektige Skaper i strid med sitt skaperverk?

Hensikten med menneskenes liv her på jorden er jo i følge Kristi egne ord: Å være fullkomne som vårt opphav, vår

Skaper, er fullkommen. Menneskene kan derfor ikke på bunnen være onde av natur. Var de det, var det jo også utelukket at de kunne være eller bli fullkomne. Ifølge Kristi egne ord må vi gå ut fra at mennesket er materialet til både godt og ondt.

Vi husker eksempelvis fra Kristi evangelium den gangen fariseerne og de skriftkloke kom trekkende med kvinnen som var grepet i ekteskapsbrudd og hvis straff etter den jødiske lov var opplagt: døden ved steining. Kristus så imidlertid ikke på kvinnen slik som fariseerne, men var mild og overbærende : "Gå bort og synd ikke mer." Mennesket kunne derfor ikke være fundamentalt ondt av naturen, men måtte nødvendigvis være materialet til både godt og ondt.

Vel bare en eneste gang uttalte Kristus direkte at menneskene var onde. Det heter i Matt. 7,11 i hans ord til fariseerne: "Når dere, som er onde, vet å gi deres barn gode gaver, hvor meget mere - -".

Her må vi imidlertid være oppmerksom på hvordan evangeliene ble til mange år etter Kristi tid, og at hans ord, inntil de ble nedtegnet – gikk fra munn til munn. Vi må også ikke unnlate å regne med at evangeliene er oversatt flere ganger innen vi er kommet frem til den norske oversettelsesversjon. Tar vi således professor Lamsa's oversettelse fra arameisk og til engelsk, så er hans oversettelse av det forannevnte ord: "Når dere som feiler vet å gi deres barn gode gaver - --". Her må vi huske sammenhengen, og at menneskene opprinnelig er skapt primitive og med relativt lav bevissthet, og at menneskets livsoppgave

altså er den etterhånden å bli og være fullkomne som vårt allmektige opphav er fullkomment. Likeså må vi være klar over at mennesket er skapt i Guds bilde og etter hvert mer og mer skal bli gud lik.

På bakgrunn av det foran anførte har vi derfor i nyorienteringen et fundamentalt forskjellig syn på menneskene enn

statskirken og mange av sektene. Allmakten kan ikke være i strid med sitt skaperverk. Mennesket må altså på bunnen være godt skal vi nå frem til gudsriket på jord som er vårt mål. Kanskje bør også tilføyes: Det hører med til den skapende utvikling at menneskene som altså begynner i det primitive, etter hvert skal erverve seg økt bevissthet ved erfaring. De er nemlig underkastet den skjebne både å ha sjanse og risiko – sjanse til å nå frem til målet, eller risiko til å forfeile målet. Det er det siste som i det hebraiske språk betegnes med ordet hamartia, som imidlertid nåtidens teologer oversetter med ordet synd. Når mennesket synder gjør det ikke dette av ondskap eller fordi det vil det onde, men fordi det ikke vet bedre. ("Far forlat dem, for de vet ikke hva de gjør.") Mennesket skal lære ved den erfaring som det høster i det daglige liv når det tar feil (=synder) mot livslovmessigheten.

Den lekende begynnelsen

Se om ikke det å være seg selv er den aller største begrensningen et menneske kan pålegge seg?

Av Henning Ness

Det fine med å være barn, er at man kan oppføre seg voksent uten å være en voksen. Det fine med å være voksen, er at man kan oppføre seg barnslig uten å være et barn.

Hvorfor leker vi? Leken som fenomen er en kombinasjon av at lystfølelsen ved det uforpliktende ved livet vekkes, og av at den levende fantasien trer i kraft i det samme øyeblikket som lystfølelsen våkner. Når leken ikke er gledesrik lenger, faller innbilningskraften, og vi ser tingene som den er, ikke slik vi vil den skal være. Gjennom leken lærer vi å forstå at enhver ting forandrer seg med den sosiale konteksten. Ingenting er kontekstløst, og hvis vi vil kan en kasse gjerne være et hus. Vi ikke bare bestemmer at kassen er et hus, men vi ser det også slik, ved hjelp av innbilningskraften. I leken trer vi ut av det fastsatte forholdet mellom årsak og virkning: Leken er redningsveien ut av den tørre fornuften, der A nødvendig og lovmessig må føre til B. Gjennom leken kan Alfa like gjerne føre direkte til Omega.

Friedrich Schiller (1759-1805) skrev en bok, *Om menneskets estetiske oppdragelse i en rekke brev*, som blant annet ble til under innflytelse av Goethe og Kant, der han opererer med begrepet «lekedrift». Han mener at det lekende, estetiske mennesket er fritt, fordi det i det estetiske feltet ikke er noe skille mellom følelse og intellekt, eller mellom kreativ og kognitiv virksomhet. Den lekende tilstanden er den skjønnstilstanden, der det viljesdrevne mennesket blir ført tilbake til tenkningen, mens det åndelige eller tenkende mennesket blir ført tilbake til sansningen. Leke-driften er den harmoniske tilstanden mellom vilje og tanke.

Schiller beskriver blant annet hvilken ødeleggende virkning en dominerende rasjonalitet eller sensualiterkan ha på menneskets oppdragelse. Han beskriver at det både i fornuften og i sansene er en form for «egoisme», som kan føre til stagnasjon, dersom man har for mye av det ene eller det andre. Det estetiske er den rene fonndriften, mens det rasjonelle er den rene realiteten. Leke-driften, derimot, inneholder begge de andre driftene på en gang, og innebærer et fritt vekselspill mellom de to andre driftene. De to andre driftenes ensidighet virker tvingende på mennesket, mens leke-driften løfter mennesket ut av tvangen og inn i frihetens rike.

Noen vil kanskje synes at det lyder merkelig og vanskelig, å leke kan da umulig være så viktig? Men det er klart at lek her ikke bare skal oppfattes som at vi skal bli som barn igjen, ja, at vi skal oppføre oss som barn i en sandkasse. Det ble innvendt mot Schillers brev at han degraderte kunsten til å ba et rent uforpliktende spill. Schiller imøtegår disse argumentene i brev nummer 15: «Men, har De vel alt lenge vært fristet til å innvende, blir ikke det skjønnne nedvurdert ved at man gjør det til ren lek, og ved at man sidestiller det med alt det frivole

som til alle tider har gått under dette navn?»

Schiller svarer at gjennom leken utfolder mennesket en dobbelt natur. Schiller tenker ikke først og fremst på den leken man bedriver med materielle gjenstander; han sikter til den samme forståelsen innenfor kunsten som han fikk under innflytelse fra Immanuel Kant: At kunstens rike er autonomt. Derfor kan Schiller si: «Mennesket er bare fullt og helt menneske når det leker.» For da er mennesket i likevekt mellom realitet og form. Er det ikke i likevekt, tar vi enten over moralgrepen ukritisk (fornuft) eller vi blir værende i en usunn sanselighet, der vi verken kan bli moralske mennesker eller bli i stand til å skape noe varig og personlig, gi varige bidrag til kulturen. Men for å kunne nå denne frihetstilstanden, som først og fremst er en indre tilstand, må mennesket først ha utviklet de to andre driftene til absolutt fullkommenhet. Det finnes altså ikke noen snarvei til frihetens rike.

Innflytelsen fra Goethe er åpenbar i disse brevene, noe mange har påpekt. For eksempel finner vi mange spor av Goethes tanker om forholdet mellom kunst, vitenskap og religion i Shillers estetiske brev. Til tross for at både Goethe og Schiller hadde lest Kant nøye, var det et punkt hos Kant de begge reagerte negativt på: Kant hevdet blant annet at en handling som gjøres ut fra den minste grad av lyst, ikke kan kalles en fullverdig moralsk handling. Både Goethe og Schiller tolket dette som at vi, for å bli moralske mennesker, utelukkende må stille oss passive i forhold til overtatte moralbegreper, og at gleden ved å gjøre noe godt derfor blir utelukket fra Kants moralske system. Han fjerner all sanselighet fra moralen. Goethe, derimot, peker på kunstens frigjørende virkning, og på at gleden ved å gjøre godt ikke gjør handlingen mindre moralsk verdifull. Bare i den gode vekselvirkningen mellom vitenskapelig forskning og kunstnerisk virksomhet, som også inneholder religionen, oppstår mennesket som fritt vesen, og blir både lekende og moralsk i fri vekselvirkning.

Goethe beskriver at veien fra erfaring til vitenskap skal gå gjennom iakttagelse av det empiriske fenomenet. Dette gjøres til et vitenskapelig fenomen, som så til slutt løftes opp som rent fenomen. Når man står overfor det rene fenomen, spør man ikke lenger etter årsaker, for det rene fenomen har alle årsaker i seg allerede. I forholdet mellom natur og kunst, som Goethe skriver om i et kjent dikt, kan begge, både kunsten og vitenskapen til sammen, hvis de dyrkes i likevekt oppstå på nytt som frihet i menneskets indre, og da er mennesket også blitt et moralsk vesen. Altså ikke gjennom å følge døde, nedskrevne moralbegreper, men ved å forvandle dem til noe personlig i sin egen natur, og mennesket vil da verken være stivnet i fornuft eller være umoralsk sanselig.

«Bare gjennom loven blir du fri,» heter det i den siste linjen i diktet «Natur og kunst». Men denne loven er ikke den loven man finner ferdig skrevet i en lovtekst, det er den loven som forbinder menneskets fornuft og sanselighet til den

moralske virkeligheten. Og den er et resultat av at menneskets egen, indre moralske lov blir utviklet, en lov som igjen forbinder mennesket med alle andre mennesker i et stort broderskap.

Hvorfor er fornuften blitt så tørr i vår tid? Og hvorfor er fantasien blitt det samme som hjernens tilfeldige innfall? Den tørre fornuften er en fornuft som ikke gjøres levende av følelsen. Men den rene følelsen, på sin side, er en følelse som ikke strammes opp av fornuften, og som derfor flyter ut til alle kanter, som vannmaling med altfor mye vann og altfor lite fargestoff. I det lekende elementet sammensmelter stoffdriften og formdriften gjennom den tredje driften, som altså er leke-driften.

Hva består gleden ved å leke i? Friedrich Schiller sier det så fint: «Gleden ved illusjonen, ved å pynte seg og leke, viser at vi har trådt ut av den dyriske tilstanden. Den sløveste stupiditet og den høyeste forstand står i et affinitetsforhold til hverandre ved at begge bare søker det reelle og er helt ufølsomme for det som bare er en illusjon. Dumheten kan ikke heve seg over virkeligheten, og forstanden kan ikke bli stående under sannheten. Likegyldighet overfor realitet og interessen for kunstnerisk illusjon er en sann utvidelse av det menneskelige og et avgjørende skritt henimot kultur.»

Jeg misunner barn som kan leke sammen. Jeg misunner dem, fordi de kan spørre hverandre: «Blir du med ut og leke?» uten at de behøver å mistro hverandre for å mene noe annet enn det de sier. Hva ville skjedd, hvis en mann spurte en kvinne om det samme?

Jeg elsker sjakkspillet. Hvorfor? Jo, fordi jeg gjennom den frie lekens regelbundethet, erfarer at dette spillets kombinasjonsmuligheter er like mange som antall sandkorn på jorden. Gjennom leken kan jeg være hvem jeg vil når jeg vil, jeg kan fritt tre ut og inn av de forskjellige roller, og til slutt kan jeg være meg selv igjen. Men se om ikke det å være seg selv er den aller største begrensningen et menneske kan pålegge seg? Leken er som i skuespillet, en inviterende mulighet til å utvide sin selvforståelse, en illu-

sjon om å være en annen enn seg selv, en mulighet for å gå inn i andre eksistenser. Denne illusjonen er ikke en svakere utgave av virkeligheten, snarere tvert imot, den forsterker og utvider den allerede eksisterende virkeligheten, og denne illusjonen utvider vår virkelighetsforståelse betraktelig, mens den såkalt fornuftige verden på mange måter er den fattigste. «Det stemmer ikke med virkeligheten,» sier det fornuftige mennesket. Det han mener å si er: «Dette stemmer ikke med den virkeligheten jeg har lært å tro på.» Men det finnes så mange virkeligheter! Det finnes like mange virkeligheter som det finnes mennesker.

I begynnelsen var leken. Men den lekende begynnelsen er nok lenge siden for de fleste av oss. Kan vi bare se tilbake på barndommen som den tapte idealtilstanden, med all den voksnes idealistiske og livsfjerne lengsel? Nei, du kan være barn når som helst og hvor som helst, og akkurat så lenge du vil. Du behøver ikke bare bevege deg innenfor de rammene som den såkalt fornuftige verden har satt opp. Det er interessant at Schiller setter leken i forbindelse med oppdragelsen. Det burde få mange til å begynne å tenke annerledes om hva oppdragelse kan og burde være. Det burde også få oss til å tenke at oppdragelse ikke er noe som tar slutt med puberteten, men at vi, når vi blir større, må overta oppdragelsen av oss selv, og da kan Schillers estetiske brev, til tross for en del gammelmodigheter, være et viktig incitament. I disse reality-tider kan brevene også bidra til å gi ordet «illusjon» en ny og forsterket betydning. I den estetiske tilstanden, sier Schiller, har mennesket absolutt og total herskerrett. Der, og bare der, kan mennesket utfolde seg i ubegrenset frihet. Illusjonen kommer altså ikke i konflikt med moralen, fordi den estetiske illusjonen bare eksisterer i den grad den nettopp er en estetisk illusjon. Går den ut over dette, er den ikke lenger en illusjon. Å utvide skjønnhetens rike, men å beholde sannhetens grenser, det er målet for Friedrich Schiller.

Ode til Vaclav Havel

En dikter satt, i indre nød -
i årevis på vann og brød.
Som straff for lys fra frihetsglød.
Han skapte dikt og flere drama
som rullet opp et panorama,
om menneskesjeler i konflikt -
i tro og tvil, i dåd og svikt.
Han diktet virkeligheten frem;
for sin nasjon. Og han kom hjem.
En dissident ble president
Til frihetskamp, av Herren sendt;
som eksistent og åndspresent
- dypt inderlig, sant kunne si:
«Sannheten skal gjøre dere fri !»
En president med filosof-visjoner
Som fremsynt forutskuer -
med vidsyn for nasjoner
Der finnes mang en statsmann-fariseer
Få kun, blir «født på ny» -
av ånd» - i sjelens fødselsveer
Lys-født av Gud - som qudbenådet seer

Svein Otto Hauffen

Mesterens disipler

I de fleste 'Jesus-bilder ', domineres inntrykket av en ensidig fokusering på det ytre, kroppsbastante. Hvor KRISTUS synes å være forsvunnet - i de angivelige Jesus-bilder.

Mens det vesentlige er hva Kristus kan gi, og si oss - u t o v e r det kroppslige. Dette kan også betegnes som et sentralt motiv i BDBrochmanns livsverk.

Dette er samtidig også et vesensmotiv i kunstverket - Mesteren og disiplene - som kan sees nedenfor.

Visjonær kunst

Julen er en kristen høytid som bør sees i dypere perspektiv enn den ensidig vaneborgerlige konvensjonalismes bilde.

Følgelig kan nevnte kunstverk betegnes som et ukonvensjonelt kunstnerisk visjonært bilde, som forbilledlig synliggjør samhørighetens åndsfellesskap mellom Mesteren og disiplene. Og her i bladet,- bli et mentalt og visuelt lyspunkt i adventstidens siste nummer.

Bildet illustrerer samtidig også indirekte den kvalitative vesensforskjel mellom nevnte - og førnevnte Jesusbilder. Her har kunstneren farverikt oppnådd å gi en belivende billedlig synliggjørelse av av det livs- og ånds-dynamiske samspill i fellesskapet - i naturlig sammenheng med det jordisk livspraktiske. (Fiskerne)

SOH

BERTRAM D. BROCHMANN
– den store sosial-reformatoren i Norge

Bertram Dybwad Brochmann (1881-1956) var prestesønn og utdannet gartner. Han reiste land og strand rundt og prekte om en ny samfunnslære. En lære som talte Staten og Kirken midt i mot.

For Brochmann var statsmakt, pengemakt og religion menneskehetens nye avguder. Disse molokene som han kaller dem, knebler friheten og folket. Brochmann bygger sin nye samfunnslære på en radikal forståelse av Kristus og evangeliene.

Brochmann innførte i sin samfunnslære begreper som "to slags fantasi" (den ukontrollerte og den kontrollerte) og "to slags virkelighet" (den objektive skapt av Gud og den relative skapt av mennesker). Gjennom 40 år utga han mer enn 40 bøker om sin nye samfunnslære. Det vakte stor oppsikt da han i sitt åpne brev til Adolf Hitler i 1937 gir uttrykk for at Hitlers undergang er viss, hvis han fortsetter å følge det makt- og voldsprinsipp han hadde slått inn på. Brochmann hadde dessuten også hjulpet den jødiske Helene Harand i hennes kamp mot Hitlers jødeforfølgelser, og han hadde holdt offentlig foredrag om dette i Wien. Brochmann var derfor uønsket i Berlin.

Så bryter 2. verdenskrig ut, og noen måneder senere står tyskerne etter et kappløp med engelskmennene som okkuperer Norge, mens Konge og Regjering rømmer til England med gullbeholdningen og lar folket i stikken. Om dette sier Brochmann sin hjertens mening i et radioforedrag i juli 1940 - mer enn en måned etter at krigstilstanden mellom Norge og Tyskland var opphørt ved den norske hærs kapitulasjon, og okkupasjonstilstand var inntrådt. Han angriper også Englands kyniske holdning overfor Norge. Hensikten med Brochmanns radioforedrag var for det første å motarbeide Quisling, dernest å fremheve Hitlers riktige økonomi-politikk mot plutokratiet. Dette for å komme på talefot med okkupantene som han hadde tett inn på livet, og for med det å skjeme sine tilhengere i Norge. Han var den første politiker som tok Jesu budskap om å "elske sine fiender" og ikke bare gå én mil med dem, men to, alvorlig. For dette ble Brochmann etter krigens slutt tiltalt og dømt ved det "rettsoppgjør" som av den tilbakevendte Regjering ble iscenesatt overfor 99.000 nordmenn. Brochmann tok som de tusenvis av andre sin fengslesstraff som et utslag av den politiske forfølgelse han var utsatt for. Av ukjente årsaker ble han brått sluppet ut av arrest etter knapt 6 måneders soning.

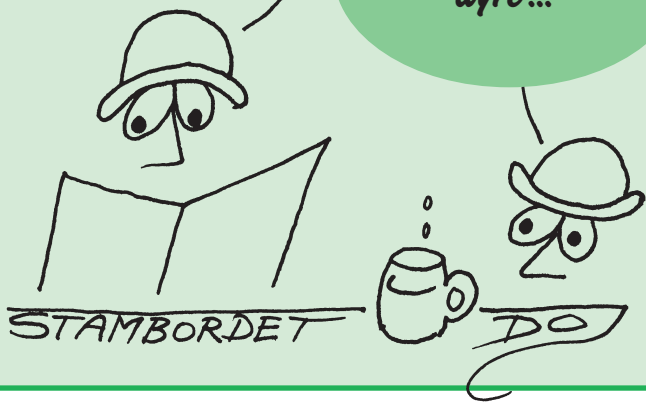
I sin bok "Til mentalundersøkelse" (1947) beskriver han dette årelange marerittet som norske myndigheter utsatte ham for. "Rettsaken mot B.D.B." (1947) viser i sin fulle bredde hvor parodisk det hele var.

SAMFUNNSLIV
trenger din støtte

– Over 100 millioner for Obama-besøket

– Gode råd er dyre ...

Samfunnsliv

Ekspedisjon
6150 ØRSTA

Abonnement i hele Norden
Kr. 400,- pr år
kr. 250,- pr halvår

Annonsepris kr. 4,- pr mm
l. side kr. 4,50 pr mm

Abonnement kan tegnes
ved poststedene eller
direkte i ekspedisjonen

Sats og trykk:
Møre-Nytt, Ørsta